

PREPIH

02/VIII • marec 1998 • cena 250 SIT • Poštšina plačana pri pošti Ravne na Koroškem

KOROŠKI ČASOPIS

Vsi naši stečajji

d.d.
**ZAVAROVALNICA
M A R I B O R**

UGODNO! AVTOMOBILSKA KASKO ZAVAROVANJA BREZ DOPLAČILA ZA KRAJO VOZILA

V času sejma Alpe Adria - Dom
od 3. do 8. marca 1998
za OKNA, VRATA, HIŠE
dodatni sejmski popust

 JELOVICA

RAVNE NA KOROŠKEM

Čečovje 5, tel./faks: 0602 20 175

 **SGP KOGRAD
DRAVOGRAD
IGEM**

ENOTE IGEM

GRADBENA OPERATIVA KOROŠKE d.o.o.

INŽENIRING d.o.o.

TRGOVINA d.o.o.

koroške pekarne d.d.
DRAVOGRAD

Dravograd Črna
Slovenj Gradec
Mislinja Prevalje
Nama Ravne
Lena Levce

OCTAVIA

NOVI OBRAZ ŠKODE

NA ZALOGI!

Delovni čas: od ponedeljka do petka
8⁰⁰ - 16⁰⁰

PRI NAKUPU VOZILA ŠKODA - DARILO!

PSC PRAPROTNIK d.o.o.

Šaleška 15, 3320 Velenje

servis: 063-853-928

prodaja: 063-861-570

mobitel: 0609-645-129

Volkswagen Group

Restavracija

DAMA

Danica Marčič s.p.
Javornik 66, Ravne na Koroškem
☎ 041-712-626

Osterba

DRAVOGRAD

Trgovina na veliko in malo d. d.
Dravograd, Trg 4. julija 46

OD TOD
- Za Vas

Vsak Dan -
POVSOD

MI DOBRO VEMO: VAŠO ZVESTOBO SI ZASLUŽIMO LE Z VAŠIM ZAUPANJEM

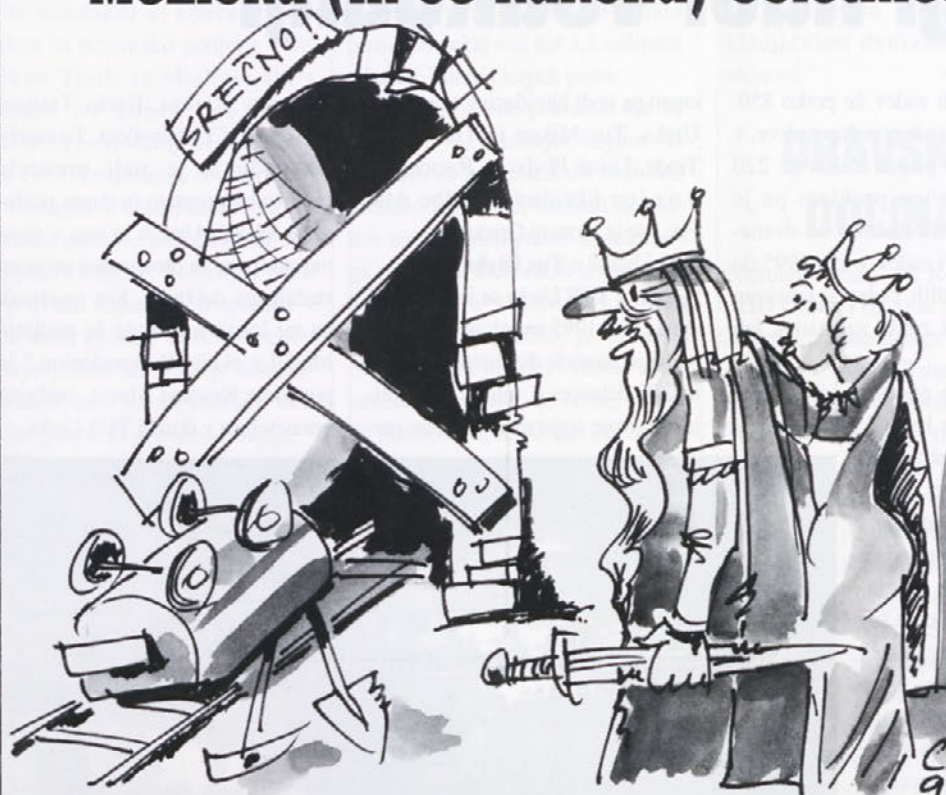
UPRAVA, d.d., DRAVOGRAD

tel.: 0602/83-641, 83-652

VELEPRODAJNO SKLADIŠČE, Kidričeva 8, 2380 Slovenj Gradec
Tel.: 0602 42 551, 42 553; Fax: 0602 42 214

VELEPRODAJNO SKLADIŠČE, Celjska 33, 2380 Slovenj Gradec
Tel.: 0602 41 157, 41 267; Fax: 0602 42 404

Mežiška (in še kakšna) obletnica

-Tako tiho je postalo v mojem kraljestvu! Želim si, Alenčica moja, da bi vrli Korošci bolj glasno in odločno zarogovili kot doslej!

Ploskanja

Pa smo jih videli! Koga ali kaj? Olimpijske medalje vendar! Nekateri od blizu, uspešno štrajkajočim so se celo cedile sline, tako blizu so jim bili. Drugi žalujoči smo varno v foteljih ploskali in bentili pred TV zasloni, čeprav nas v Naganu niso mogli slišati.

Ploskanja pa je pri nas vse manj. še na elitni državni proslavi ob zapovedanem kulturnem prazniku so poslušalci skrivaj gledali drug drugemu v dlani, kdo bo prvi odnehal... Nekoliko več je "prostovoljnega zbiranja" nezadovoljnih delavcev.

Posebno vztrajne so tekstilke, čeprav jim nihče prav ne prisluhne, dokler seveda ne prevre in je

potrebna zdravniška pomoč. Tukaj pa ploskanje ni več primerno!

Po vesoljni Sloveniji občani ploskajo ali pa kritizirajo odločitvam o novih občinah. Nekaterim jih je že zdaj preveč, saj se njihova obvezna spremljevalka birokracija čedalje bolj šopiri, kot pavji rep spomladi, ko dvori samicam. Tisti, ki ploskajo, se morda nadejajo plačila v onostranstvu. Saj jim ga v tostranstvu ne more zagotoviti niti država, še manj župani.

Največ oblasti pa je še vedno v rokah njegovega veličanstva PUSTA, ki vsako leto zadovolji staro in mlado. Škoda, da vlada le nekaj dni!

Maškara

Najlažje je ostati brez idej - ni pa lahko. NIKO

Iz vsebine:

- ✗ Stečaji naši vsakdanji 4
- ✗ Bodo ravenski kovači in jeklarji prišli na konja? 8
- ✗ Ceste za nas pobožne želje 9
- ✗ Intervju: mag. Karla Oder, Koroški muzej 10
- ✗ Koroška dobila celostno podobo 13
- ✗ 20 let ansambla Kora 17
- ✗ Februar v sliki 18
- ✗ Adi je postal Ravenčan 23
- ✗ V svetu mode 24
- ✗ RK Prevent v spomladanski sezoni 32

Na naslovnici: Pomlad
Foto: Stanko Hovnik

PREPIH Koroški časopis.
Izdaja ČZP Voranc d.o.o.
Ravne na Koroškem

Glavni in odgovorni urednik: Vojko Močnik.
Računalniški prelom:
Grafični studio Ivko, Ravne.
Tisk: Tiskarna ODTIS Ravne.
Naslov uredništva:
Ravne na Koroškem, Prežihova 24,
tel.: 0602/22-999, fax: 22-904.

Na osnovi mnenja Republiškega sekretariata za informiranje, št. 23/105-92, šteje časopis med proizvode iz 13. točke tarifne št. 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%. Nenaročenih tekstov in fotografij ne vračamo in ne honoriramo.

Stečajni naši vsakdanji

Naslov lahko jemljemo skoraj dobesedno, saj je bilo v lanskem letu na Koroškem 23 stečajev, skoraj dva na mesec, v prvih dveh mesecih tega leta pa sta šli v stečaj dve veliki koroški podjetji: TIO in TRO.

Konec lanskega leta je bilo po podatkih agencije republike Slovenije za plačilni promet, podružnica Maribor, v koroški regiji v postopku stečaja 23 podjetij (v regiji je registriranih 1806 pravnih oseb, od tega je 466 društev, političnih organizacij in podobno). Največ podjetij v stečaju je v občini Slovenj Gradec (7), sledi občina Ravne-Prevalje (4), občini Mislinja in Dravograd (3), Podvleka-Ribnica in Radlje ob Dravi (2), v Mežici in Mislinji je prijavljen po en stečaj, le občini Črna in Muta nimata podjetij, ki bi bilo v stečajnem postopku.

Mimogrede, v lanskem letu se je likvidnostna situacija v primerjavi z letom nazaj še poslabšala, na kar kaže tudi stalna rast mesečnih zneskov blokad žiro računov. Samo v mesecu decembru je imelo **blokirani žiro račun** 227 pravnih oseb, višina blokiranih sredstev je presegala 2,3 milijarde tolarjev, v teh podjetjih pa je bilo zaposlenih skorajda pet tisoč delavcev. Največ podjetij z blokiranimi žiro računi sodi v sfero trgovine, popravila motornih vozil in izdelkov široke potrošnje, temu pa sledi predelovalna dejavnost, ki pa denarno in po številu zaposlenih predstavlja več kot polovico.

Na klavno podobo v gospodarstvu kažejo tudi najnovejši podatki z okrožnega sodišča. **Janko Cvitanič**, predsednik okrožnega sodišča v Slovenj Gradcu, je v svojem poročilu za minulo leto zapisal:

"Še posebej so porasle gospodarsko pravdne zadeve, v katerih letni pripad znaša že 400 zadev, tako da je

zaostanek teh zadev že preko 850. V porastu so tudi pravdne zadeve, v katerih letni pripad znaša že 220 zadev. Poseben problem pa je porast stečajnih zadev - od dvanajstih pripadlih zadev v letu 1995 do 23-tih pripadlih zadev v lanskem letu, tako da znaša zaostanek teh zadev že 36.

Od stečajnih zadev je bilo v letu 1997 rešenih kar 17 zadev, kar je zelo veliko, za razliko od leta poprej, ko ni bila rešena nobena zadeva. Od tega je bila končana tudi najstarejša in zelo obsežna stečajna zadeva, vseh stečajnih zadev, ki so starejše od dveh let, pa je 15, in so vse v fazi vnovčevanja premoženja stečajnega ali pa je njihova rešitev pogojena z odprtimi gospodarskimi spori.

Pri vseh ostalih neresenih stečajnih zadevah gre za manjše družbe, kjer ni zaposlenih delavcev in s v fazi preizkušanja pogojev za začetek stečajnega postopka ali pri izvedencih zaradi ugotavljanja pogojev po 99. členu zakona o prisilni poravnavi, stečaji in likvidaciji."

MISLINJSKA DOLINA

Največ stečajev na Koroškem imajo v Mislinjski dolini, saj je bilo v mestni občini Slovenj Gradec in občini Mislinja v stečaju skupno deset podjetij. S pomočjo nekaterih stečajnih upraviteljev, ki imajo dva ali več stečajev, bomo spoznali nekaj najbolj obsežnih in zanimivih stečajev, pri čemer je ekonomistka **Kristina Slavič** iz Slovenj Gradca po številu stečajnih primerov gotovo številka ena, saj je stečajna upraviteljica v petih podjetjih, v

enem pa vodi likvidacijo: to so TUS Uteks, Tus Mikon in Tus Mikon Trade, Lesne PI d.o.o., Racionalles d.o.o. ter likvidacija družbe Alu-Fix, vse iz Slovenj Gradca.

Nekaj besed o **Tus Uteks**:

"Stečaj v TUS Uteks se je pričel 12. aprila leta 1995 in takrat sta bila v podjetju samo še dva invalida, ostalih 276 delavcev - toliko jih je prijavilo svoje terjatve iz naslova pre-

delavcev Uteksa, Uteks Tradea, Itallsolesa, CC Itallsollesa. To zasebno podjetje je tudi prevzelo proizvodni program in danes posluje na lokaciji Uteksa in ima v najemu poslovne in proizvodne prostore stečajnega dolžnika. Kot najemnik na tej lokaciji posluje še podjetje Modul z okoli 50 zaposlenimi," je povedala Kristina Slavič, stečajna upraviteljica v družbi TUS Uteks.

Tako lani pred TRO kot letos pred TIO so delavci...

malo izplačanih osebnih dohodkov glede na kolektivno pogodbo - pa je bilo od leta 1991 postopoma prerazporejenih v druge družbe. TUS Uteks je že leta 1991 zaradi likvidnostnih težav ustanovil hčerinsko podjetje Uteks Trade, istega leta pa je TUS p.o. ustanovil mešano podjetje TUS Itallsoles s tujim partnerjem iz Italije.

Delavci Uteksa so bili prerazporejeni v obe omenjeni podjetji, vendar neuspešno in za obe podjetji sem tudi predlagala stečaj, ustanovljena pa je bilo še podjetje TUS CC Itallsoles, kjer so zaposlili 57 delavcev brez varstvenih pravic. To podjetje miruje, delavci pa so prijavili terjatve v TUS Uteks in okrog tega poteka pravda.

Leta 1994 je bilo ustanovljeno še zasebno podjetje Uteksol d.o.o., ki je zaposlilo okoli 110 bivših

V stečajno maso TUS Uteks je prijavilo svoje terjatve 338 upnikov v skupnem znesku 425 milijonov tolarjev, skupaj z zamudnimi obrestmi je ta znesek ocenjen na okoli 700 milijonov tolarjev. Stečajna upraviteljica Slavičeva je priznala 62 odstotkov vseh prijavljenih terjatev, ostale je prerekala, zato je na sodišču še 20 tožb, od njih pa je tudi odvisen zaključek stečaja. Po današnji oceni bi stečajna masa lahko znašala okoli 300 milijonov tolarjev, prva glavna delitev je predvidena v sredini tega leta in bo zadoščala za poplačilo upnikom, to je delavcem za premalo izplačane osebne dohodke - njim je glavnicna že bila izplačana -, za poplačilo ločitvenih upnikov, medtem ko bodo ostali upniki izplačani le okoli 20 odstotkov, odvisno pač od izida teh pravn.

V **Mikonu** so delavci v začetku devetdesetih let stavkali do stečaja, ki še dandanes ni končan. TUS Mikon in hčerinsko podjetje TUS Mikon Trade iz Mislinje sta v stečaju od konca leta 1993, Slavičeva pa je stečaj prevzela sredi leta 1995. Premoženje obeh podjetij je skorajda v celoti unovčeno in stečajna masa bo znašala okoli 100 milijonov tolarjev, v stečajno maso je prijavilo terjatev 450 upnikov v skupnem znesku 298 milijonov tolarjev, okoli polovica je bila prerekanih, zato je na sodišču tudi veliko pravnih, ki se počasi rešujejo.

653 terjatev, skupni znesek prijavljenih terjatev pa znaša več kot 1,5 milijarde tolarjev, od tega je bilo priznanih nekaj več kot 1,2 milijardi tolarjev. Miran Očepek pravi:

“Delavcem je bilo priznanih kar za 529.462.173,00 tolarjev terjatev, ki izhajajo iz neizplačanih oziroma premalo izplačanih osebnih dohodkov ter iz ostalih pravic iz delovnega razmerja. Delavskih terjatev, ki bodo imele v skladu z zakonom prednostno poplačilo, je za okoli 390 milijonov tolarjev. Vendar so te navedene vrednosti le ocene, saj so na sodišču odprti še številni spori.

nekaj stvari v Rusiji, ki pa so manjših vrednosti. Stečajni dolжник pa še vedno razpolaga s skladiščnimi dvoranami večjih vrednosti.”

DRAVSKA DOLINA

“Najmlajši stečaj” na Koroškem je v **TIO Otiški Vrh**, ki se je pričel 19. februarja. Za stečajnega upravitelja je bil imenovan **Tone Kozelj**, odvetnik iz Slovenj Gradca, ki ima v občini Dravograd tri stečajne

postopke, stečajnemu senatu v zadevi TIO pa predseduje sodnica Karolina Kaker.

Stečaj v otiški tekstilni tovarni je predlagala uprava podjetja TIO d.d. Seveda pa je bilo že nekaj časa jasno, da se stečaju ne bo mogoče izogniti, še posebej, ker je nemška družba Vater, ki je večinski kupec njihovih nogavic, v Otiški Vrh sporočila, da za tesnejšo navezavo ni zainteresirana in da bo v prihodnje kupovala celo za 10 do 15 odstotkov manj kot doslej.

S stečajem bi v TIO, kjer je bilo v zadnjem času skupno zaposlenih okoli 600 delavcev, radi ohranili še tista zdrava jedra, ki obstajajo, in o tem je v začetku leta tudi potekal pogovor s pristojnimi ministrstvi, ki so zagotovila podporo scenariju nadaljnega reševanja tekstilne industrije v Otiškem Vrhu. Ta predvideva stečaj matičnega podjetja, delo pa bi nadaljevali na nogavičarskem programu, ki bi bil v družbi Inpod (ta ima status invalidskega podjetja) in v Inpodu bi lahko delalo največ 280 delavcev. V družbi Tiara, kjer se preusmerjajo tudi na avtomobilsko konfekcijo za družbo Johnson Controls, pa naj bi v prihodnje delalo okoli sto delavcev.

Eden mlajših stečajev je tudi stečaj podjetja **Avtoprevoz Dravograd**, kjer je stečajni upravitelj že prodal

vse nepremičnine in premičnine tega podjetja. Ta stečaj je bil uveden 11. junija lani, predlagalo pa ga je podjetje Intertransport d.o.o. iz Ljubljane. V času, ko je v podjetje prišel stečajni upravitelj Tone Kozelj, je bilo zaposlenih 34 delavcev:

“Terjatve je v stečaju prijavilo 83 upnikov v skupnem znesku nekaj več kot 480 milijonov tolarjev, od tega je bilo priznanih terjatev več kot za 426 milijonov, prerekanih pa za nekaj več kot 54 milijonov tolarjev. Štirje upniki so prijavili tudi ločitvene pravice zaradi vknjižene zastavne pravice. Znesek priznanih ločitvenih pravic je znašal nekaj več kot 63 milijonov tolarjev, prerekanih pa je bilo za več kot 102 milijona tolarjev. V celoti je bila prerekan tudi ločitvena pravica Zavarovalnice Maribor, in sicer iz razloga, ker je bila hipoteka na nepremičnine vknjižena, ko jo je potrebno po zakonu o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji razveljaviti. Za sporni znesek teče pred sodiščem v Slovenj Gradcu tudi tožba in dokler ne bo končana, je tudi nemogoče napovedovati, v kolikšni meri bodo iz stečajne mase poplačani ostali upniki.”

Tone Kozelj je stečajni upravitelj še v družbi **SGP Kograd Dravograd**, ki se je pričel na podlagi sklepa okrožnega sodišča v Slovenj Gradcu 17. aprila lani in ob uvedbi stečajnega postopka v podjetju že vrsto let ni bilo zaposlenega nobenega delavca.

“Podjetje je obstajalo dejansko samo še na papirju, vendar je podjetje lastnik ali solastnik razmeroma velikega dela premičnin, kot je poslovna stavba v Dravogradu, počitniške zmogljivosti družbenega standarda in zemljišč, ki se nahajajo po vsej Sloveniji. Zaradi neurejenih knjigovodskih in zemljiških evidenc je bilo vloženih od začetka stečaja tudi več tožb, s pomočjo katerih bomo ugotovili dejansko stečajno maso. Šele po končanih pravnih možnostih začetni prodajo nepremičnin stečajnega dolžnika. V kolikšnem odstotku bodo izplačane prijavljene in priznane terjatve, ki jih je bilo skupno za nekaj več kot 408 milijonov tolarjev, pa je sedaj še

nadaljevanje na strani 6

... zaprli cesto. V obeh primerih je sledil stečaj.

Odvetnik **Miran Očepek** je stečajni upravitelj družbe **SGP Kograd GP Slovenj Gradec**, za katero je okrožno sodišče v Slovenj Gradcu pričelo stečaj 28. 9. 1995 in takrat je bilo v podjetju zaposlenih še 20 delavcev. To so bili predvsem invalidi, ki jim pred stečajem ni bilo mogoče zagotoviti nove zaposlitve, ostali pa so bili že pred začetkom stečajnega postopka razporejeni v druga podjetja.

Nekaj let pred uvedbo stečajnega postopka je bil stečajni dolжник relativno veliko gradbeno podjetje, ki je zaposlovalo več kot 400 delavcev, veliko so preko Smelta delali tudi v Rusiji. Ko so se pojavile velike likvidnostne težave, podjetje ni moglo izplačevati plač, zato je junija 1994 tudi samo predlagalo stečaj. Stečaj tega podjetja je zelo obsežen, saj je bilo prijavljenih skupaj kar

Delavci so vložili 35 tožb, pretežni del je še nerešenih. Sam sem kot stečajni upravitelj vložil proti dolžnikom 44 tožb, vrednost vloženih tožb pa je kar za okoli 135 milijonov tolarjev. Skoraj vsi ti spori pa so na sodišču še nerešeni in dokler ne bodo kočani ti spori, tudi ne bo mogoče končati stečajnega postopka, saj gre za spore relativno visoke vrednosti.

Dva upnika sta imela svojo terjatev zavarovano s hipoteko in jima je bila v stečajnem postopku priznana tako imenovana ločitvena pravica. Eden izmed upnikov je dobil svojo terjatev v celoti poplačano iz prodaje samskega doma v Dravogradu, drugi upnik pa na poplačilo še čaka, saj bivši samski dom v Slovenj Gradcu kljub dvema dražbama še ni prodan. Prodan pa je bil pretežni del premičnega premoženja, razen

nemogoče napovedati. Prav tako je težko reči, kdaj bo ta podatek znan," pravi Tone Kozelj.

V zgornji Dravski dolini so stečajni najbolj posegli v tekstilno industrijo, kjer sta v stečaju kar dve podjetji, **vuzeniški Kroj** in **Okus Radlje ob Dravi**. Stečajni upravitelj v Kroju je **Franc Žaucer**, ki je poleg tega bil imenovan tudi za stečajnega v Lesni, lesna predelava Podvelka.

"V Kroju Vuzenica se je stečaj pričel pred dvema letoma meseca aprila, na dan stečaja pa je bilo v podjetju zaposlenih 120 delavcev. Prostore smo takoj oddali v najem in najemnik je zaposlil okoli 40 delavcev in tudi takoj nadaljeval s proizvodnjo. Objekti in oprema so sedaj prodani, prav tako tisti del proizvodnje, ki je bila ob stečaju nedokončana, prodali smo tudi nekaj materiala, tako da je stečajna masa iz tega naslova okoli 50 milijonov. Mislim, da bodo delavci poplačani z glavnico v celoti, za obresti pa je že veliko vprašanje. Drugi del stečajne mase pa je odvisen od pravnih sodišču, saj je vloženih okoli 20 tožb za okoli 20 do 25 milijonov tolarjev. V Kroju smo trajni arhiv že poslali v Maribor, premoženje v celoti prodali in ko bodo končane tožbe, bomo lahko stečaj tudi zaključili," pravi Franc Žaucer.

Okoli **Lesne LP**, lesna predelava **Podvelka**, ki je zasebno podjetje, je kar lepa zmašnjava in dolga zgodba. To podjetje je od Lesne TP Podvelka najelo prostore, celotno opremo in prevzelo delavce, slovenjgraška Lesna pa je temu zasebniku in lastniku družbe Lesna LP tudi dovolila uporabo imena podjetja. To zasebno podjetje je poslovalo kakšni dve leti, preden pa je bil uveden stečaj v Lesni LP, je ta vrnila delavce Lesni TP in ji odprodala vso nedokončano proizvodnjo, nekaj zalog ter predala vsa naročila. Tudi v tem podjetju je stečajni upravitelj Franc Žaucer. Ko je Žaucer prišel kot stečajni upravitelj v Lesno LP, je bilo zaposlenih 120 delavcev, od teh pa jih je takrat 50 že pogodbeno delalo v Lesni TP. V tem podjetju ni bilo nobene možnosti, da bi lahko naredili natančno inventuro. V Lesni LP je bilo prijavljenih terjatev za okoli

250 milijonov, stečajna masa pa prodaje pa bi lahko znašala okoli 30 milijonov tolarjev, kar bi zadoščalo največ za neizplačane osebne dohodke, vendar brez pripadajočih obresti.

MEŽIŠKA DOLINA

Družba **TRO, Tovarna rezalnega orodja s Prevalj**, je prvo podjetje, ki je v tem letu na Koroškem šlo v stečaj. Stečaj nad tem podjetjem se je pričel 29. januarja letos in na dan začetka stečaja je bilo v podjetju zaposlenih 262 delavcev, bilo je za okoli 400 milijonov obveznosti, pri čemer pa sploh niso vštete obveznosti do delavcev. V družbi TRO je bil za stečajnega upravitelja imenovan odvetnik **Miran Kos**, ki je tudi stečajni v SŽ Jeklolivarna in TOM Mežica.

"V podjetju TRO sem se ob pridobljenem soglasju sodišča odločil, da dokončamo začeto proizvodnjo, saj je bilo precej naročil. Od dokončanja te proizvodnje bo stečajna masa imela več koristi, kot pa če bi s proizvodnjo prenehali ali končali v vmesnih fazah. Delo je zadržalo 153 ljudi, vsi imajo delovno razmerje sklenjeno za nedoločen čas do konca tega meseca, realno pa lahko pričakujemo, da bo delovno razmerje podaljšano do konca marca, ko naj bi dokončali to proizvodnjo. V tem času pa naj bi tudi sklenili najemno pogodbo z enim od najemnikov. Teoretično je sicer možno, da se za najem ne bi odločil nihče, v tem primeru pa bi v podjetju sami nadaljevali s proizvodnjo, kar je po zakonu možno, pri čemer bi nato lahko predlagal prisilno poravnavo ali prodajo družbe TRO kot pravne osebe," je povedal Miran Kos.

Za najem družbe TRO je že bil objavljen razpis v dnevniku Večer, za podjetje pa se zanimata družba TUS Prevent iz Slovenj Gradca in Nacionalna finančna družba, ki je solastnik podjetja TRO in je v ta namen že ustanovila novi TRO. Nekaj pa se jih zanima tudi za najem posameznih delov tovarne: podjetje iz Nemčije in SŽ Noži

Ravne, ki se zanimajo za najem obrat nožev, ter Blues iz Velenja. Razpis bo zaključen sredi marca, za tem pa bo tudi sklenjena pogodba.

"Stečaj Jeklolivarne se je začel 10. julija preteklega leta, to je dober teden po uveljavitvi novele zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji, stečaj pa je bil predlagan deset dni pred tem. Ob samem začetku stečaja je v Jeklolivarni delalo 406 delavcev, delo pa je obdržalo 250 ljudi, ki sta jih zaposlili družbi Armature Muta in STO Ravne, Stroji in tehnološka oprema, kjer je dobilo delo sto delavcev. Kasneje smo s pomočjo proizvodnih družb znotraj lokacije Ravne našli delo za 15 ljudi, pet pa smo jih zaposlili v Jeklolivarni v stečaju.

Jeklolivarna je imela na dan stečaja za poldrugo milijardo tolarjev obveznosti, od tega 700 milijonov tolarjev do družb znotraj sistema Slovenskih železarn, to je do sestrskih družb oziroma do matere. Delavci so prijavili obveznosti v višini pol milijarde tolarjev, pri tem pa je po mojem mnenju veliko terjatev spornih, kjer gre za različne interpretacije novele zakona in pravice do odpravnin delavcev, ki so ob začetku stečaja postali tehnološki presežki. O tem se bom predvidoma izjasnil na drugem naroku, ki bo 4. aprila letos na okrožnem sodišču v Slovenj Gradcu. Pričakujem, da bo od prijavljenih terjatev na tem naroku delavcem priznanih za okoli 200 milijonov tolarjev, ostalo nameravam prerekat, če me do takrat ne bodo uspeli prepričati, da so njihove terjatve utemeljene. Zaradi nejasnosti, ki jih povzroča novela zakona, sem za razlago zaposlili ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, ministrstvo za pravosodje in državni zbor. Od ministrstva za delo sem dobil odgovor, da so delavci upravičeni do teh odpravnin. Tudi osebno tako mislim, prerekal pa bom odpravnine za delovno dobo, ki so jo preživeli v Železarni Ravne in ostalih družbah Železarne Ravne, in sicer iz formalnega razloga, ker je bila družba Jeklolivarna Ravne registrsko-pravno ustanovljena šele 1. 1. 1993," pravi Miran Kos.

V podjetju **TOM, Tovarna opreme Mežica**, se je začel stečaj oktobra 1996, na dan stečaja pa je bila v podjetju le še direktorica. Prodano je večino premoženje in opreme, zaposleni so terjatve prijavili v višini 180 milijonov tolarjev (toliko je bila tudi knjigovodska vrednost premoženja, ocenjena vrednost premoženja pa je 120 milijonov tolarjev, od tega 90 milijonov SIT nepremičnin, ostalo oprema), za nepremičnine je stečajni upravitelj iztržil 57 milijonov tolarjev, za opremo pa okoli 20 milijonov tolarjev.

V teku je 70 pravnih zaradi izpodbijnih tožb, Koroška banka, občina in družba Rudnik Mežica Elektrarne so imeli tudi hipoteko za skupno okoli 36 milijonov tolarjev in prva dva bosta v kratkem poplačana. Več ali manj je znano, da bodo na koncu iz stečajne mase poplačani komajda zaposleni in še to v višini skromnih 20 odstotkov.

Miran Ocepek, ki ima odvetniško pisarno v Slovenj Gradcu, je tudi stečajni upravitelj v podjetju **Grafika&Gerek**, ki sta ga ustanovila Grafika Prevalje in kanadski Slovenec Franc Gerek, podjetje pa je opravljalo grafično dejavnost. Stečaj je predlagal eden od večjih upnikov, ob začetku stečajnega postopka je bilo v podjetju 30 delavcev, devet jih je še poldrugi mesec opravljalo nujne posle, ostalim je prenehalo delovno razmerje.

"Upniki so prijavili skupno nekaj več kot 33,5 milijona tolarjev terjatev, od tega jim je bilo priznanih več kot 26,7 milijona tolarjev. Delavcem je bilo priznanih skorajda 112,3 milijona tolarjev, prednostno pa bodo delavci poplačani z 7.266.861 tolarjev. V razmeroma kratkem času je bilo prodano vso premoženje, nepremičnino, ki je predstavljala večino premoženja stečajnega dolžnika, pa je bilo prav tako nedavno prodano. Skupno je bilo unovčenih za okoli 28 milijonov tolarjev. Delavci so dobili neizplačane plače za januar leta 1995 v skupni višini nekaj več kot 1,7 milijona tolarjev in njihova preostala terjatev bo poplačana prednostno," je povedal Miran Ocepek. □

Bil je februar 1998...

...ko smo najprej gradili gradove, da bi lahko rekli, da so najprej bile sanje, in da smo se potem na žalost vedno znova zbuvali. Čeprav je seveda res, da so nam gradovi ostali (v oblakih) še od prejšnjega meseca, leta, desetletja, stoletja... Zdaj bo menda vsak dan bolj dišalo po pomladi.

SCE- NARIJI, KI NE RABIJO JAVNO- STI

Piše: Edi Prošt

V Troju se razpleta po scenariju, ki je bil znan že dolgo, le da nihče ni verjel, kakšna bodo pota gospodova do cilja - stečaja. Predvsem je bil očitno za nekatere popoln šok stečajni upravitelj - Miran Kos, kot za delavce "najslabša varianta". Sindikat se je tozadevno sicer pritožil na stečajni senat, toda po prvih resnejših razgovorih s Kosom

pritožbo tudi umaknil. In pota gospodova so res čudna in ovinkasta. Kosa so se namreč otepli, ker je doslej v zadevi TRO zastopal že vse mogoče zainteresirane strani, vedno pa je ostal občutek, da je bila "ravno naša" stran tista, ki je potegnila kratko. Kar spomnimo se terjatev Metala do Troja in obratno, ali pa ustanavljanja firme, ki je menda še zdaj pripravljena pokasirati Trojeve ostanke.

Kakorkoli že, medtem ko sindikat maha s papirjem, na katerem je podpisana celo država kot zainteresirana za delovna mesta, so delavci formalno na Zavodu za zaposlovanje, v zraku pa visijo tudi drugačni scenariji kot tisti, po katerem naj bi imeli v ta novem Troju delo vsaj dve tretjini sedaj bivših delavcev Troja. Tega, na videz idealnega, podpira (vsaj lani sredi leta ga je še) tudi Ministrstvo za gospodarske zadeve. Kot smo v svojem skromnem vedenju predvideli, zdaj že gre za to, da stečajni upravitelj tehta podpise - svojega proti ministrovemu...

Potem so spet **zaplavale ribe po Meži hrbtno**. Bilo je spet nekaj skakanja ribičev v zrak, pa po vseh mogočih medijih so plavale ribe in, kot običajno, molče preživele še eno goro in še eno miš, ki se je rodila. Film se je morda pri kakšnem novinarju zavrtel v čas (samo)hvale ob zagonu čistilne naprave, ki bo "rešila problem odpadnih tehnoloških vod v industrijski coni v Žerjavu". Ko smo občudovali napovedane rezultate in število mark, ki so bile za napovedi odštete, in hvalili ozaveščenost šefov, ki so (se) hvalili.

S tokratnimi poginulimi ribami se je na Meži ustalil **red brez iluzij**. Ni ga namreč ribiča med nekdanjimi in sedanjimi knapi in topilničarji, tabovci (to so tisti, ki delajo v tisti akumulatorski tovarni, ki ima tisto skoraj novo čistilno napravo za odpadne vode) in drugimi zainteresiranimi - tudi zelenkastimi (odkar izvornih Zelenih ni več), ki bi upal usekati po mizi in enkrat za vselej (skušal) preprečiti, da bi Meža bila še naprej kloaka. To je beseda iz križank, ki pomeni, da gre pri Meži za kanal odpadnih vod in stranišč od Črne

navzdol.

Voda, ki je nekoč tekla po strugi, že dolgo teče po vodnem rovu po bližnjici do Prevalj, še prej pa nateka cekine v to, čemur pravijo Rudnik. To pa je tisto krovno podjetje, nastalo iz bivše delovne organizacije, ki sicer nima kaj dosti delovnih mest, ima pa dosti denarja. Pa kaj, če zato smrdi še Meža in plavajo ribe hrbtno. Cekini ne smrdijo.

V Radljah bodo ostali zapisani v zgodovino, ker so gostili **10. občni zbor Slovenske kmečke zveze** in po sejah izvršilnega in glavnega odbora Slovenske ljudske stranke, na katerih so odstrelili obrambnega ministra. To sicer za Koroško ni usodnega pomena, smo pa mimogrede spoznali "prijateljske odnose" med radeljskima poslancema - Mravljakovo in Tomažičem. Sam predsednik SLS in podpredsenik vlade RS Marjan Podobnik so vzeli v bran Mravljakovo pred Tomažičem, ki da o njej grdo govori na sejah radeljskega občinskega sveta. Zagovoru so posvetili celo več časa kot regionalizmu in definiranju, kje se začne provinca - v Lokovici ali že v Domžalah. Ker gre za dve tretjini poslancev, ki jih Korošci sploh imamo, pa je seveda to že pomembno - namreč odnosi med poslanci, ki so v koaliciji.

Gornja zgodba je tako samo en dokaz več, da videz ne vara. V tej vladajoči koaliciji se imajo radi samo toliko, kolikor jim še zadošča, da so na oblasti. Z vsem, kar sodi poleg. Kaj pa jih briga Koroška...

Na obeh sodiščih, ki jih na srečo imamo v Slovenj Gradcu, je premalo sodnikov. Na obeh bi rabili ob polni zasedenosti kar dve leti, da bi počistili zaostanke, ob tem pa število zadev, o katerih se pravdamo, še kar narašča. Bogokletna misel: bi se manj, če bi se morali voziti v Maribor, ali Celje?! Vsekakor se za stečajnike ne bi spremenilo nič (razen stroškov). Kar 36 stečajev rešujejo ta trenutek v Slovenj Gradcu in ugotavljajo, da gre za čreva, ki se vlečejo, vlečejo. Bolj zaskrbljujejo ti podatki, kombinirani z zaposlitvenimi. Poleg lanskih lahko namreč prištejemo še letošnje sveže - TIO in TRO, in ugotovimo, da je Koroška še vedno **na poti navzdol**. Celu strmina se veča in dnu ni videti konca.

Na Upravi za notranje zadeve v Slovenj Gradcu so nam spet pokazali nekaj primerkov mamil ter mami-

larskega pribora in postregli s podatki o identificiranih zasvojenjih. Samo tokrat so jih v Dravogradu registrirali več kot 30, kar seveda pomeni, da Koroška še zdaleč ni oaza sredi blatnega jezera. In kako slabo se v resnici poznajo, če ob vsem, kar smo videli pri policistih, lahko sklepamo, da se ne poznajo več že številni otroci in starši, bratje in sestre. Da niti ne vemo, da je mogoče drseti proti dnu skorajda javno...

Na Muti ugotavljajo, da kravji kupčiji z njihovo Bistrico in HE Golico s strani države še ni videti konca. Potem, ko jo je ranjka Jugoslavija skorajda podarila Avstriji, ta pa se je s pogodbo oziroma meddržavnim sporazumom zavezala, da bo na Bistrici skrbela za še sprejemljiv biološki minimum, zdaj na Muti ugotavljajo, da so Avstrijci samo lani kršili sporazum 171 (sto-nainsedemdesetkrat). Ker očito nič ne pomagajo protesti in tudi nemogoče je, da Avstriji tega ne bi počeli pri polni zavesti, bodo zdaj na Muti ubrali resnejše strune in prijeli državo za jezik. Kako sploh more dovoljevati kršitve sporazumov, ki jih podpisuje? Zdaj se bo spet pokazalo, ali imamo jajca. Že kar grdo bi bilo, če bi pustili Avstrijcem izkoriščati še Bistrico. Za ceno nekakšnih dobrih odnosov. Sodeč po Bistrici, Avstrijecem ni kaj prida zanje...

Proti koncu meseca se ne bliža samo čas marčevskih pokojnih, temveč tudi rok, do katerega morajo občine oddati prijave za razpis za gradnjo **domov za stare**. Tekna se sicer s tem še ne končuje, se pa končujejo dirke nekaterih koroških županov, ki menijo, da bo do državnega žegna mogoče priti le preko trupel županov drugih občin. Do kakršnegakoli dogovora med občinami namreč ni prišlo, tisti, ki pa so, so opremljeni z mnogimi čerji. Ti so seveda strogo zaupne narave. Zato je, denimo, ravenski župan s pomočjo občinskega sveta (dokazali so, da se v nečem pa le strinjajo) tudi izključil javnost, ker mu lahko škoduje pri namerah z domom, ki je bil sicer obljubljen, ko je kandidiral. Odstotek, ki so ga v prijavi obljubljali župani, je seveda v tekmi med njimi pomemben... Druga plat seveda je, da bo za toliko bolj siromašen proračun. No ja, takrat nekaterih med njimi ne bo več na sceni. Kakšne pa bi tudi bile volitive brez javnosti? □

Največ pomoči iz novega svežnja železarske zakonodaje naj bi bili deležni družbi Metal in STO

En kovač konja potrebuje...

ALI BODO RAVENSKI KOVAČI IN JEKLARJI PO NAPOVEDANI ZADNJI DRŽAVNI SANACIJSKI INJEKCIJI KONČNO PRIŠLI NA KONJA?

Dosedanja sanacija Slovenskih železarn ni bila uspešna, to je znano. Prav tako je znano, kakšne bodo nove finančne injekcije slovenske države: letos bo Republika Slovenija povečala kapital v SŽ v znesku tri milijarde tolarjev, v enakem znesku tudi prihodnje leto, železarne bodo še v tem letu lahko najele do šest milijard tolarjev kratkoročnega posojila, za sofinanciranje presežnih delavcev, ki jih bo od 2000 do 2500, pa bo državni proračun zagotovil 700 milijonov tolarjev. In kar je prav tako znano: tokrat naj bi denar šel predvsem v tri metalurške in eno predelovalno družbo, na katerih bo temeljila sanacija: Metalu in STO Ravne, Jeklu Štore in Acroniju Jesenice.

Kar pa širši koroški javnosti ni znano, so sanacijski programi po posameznih družbah, ki so nastajali v drugi polovici lanskega leta. V družbi Metal Ravne so sanacijski program naslovili "Predlog nadaljnjega razvoja Metala do leta 2000" s podnaslovom "realna varianta".

ZA INVESTICIJE BI POTREBOVALI SKORAJ 24 MILIJONOV MARK, ZA OBRATNA SREDSTVA 1,6 MILIJARDE TOLARJEV

V ravnskem Metalu v njihovi realni varianti računajo, da bodo do leta 2000 dosegli letno realizacijo najmanj 140 tisoč mark na zaposlenega, bruto dodano vrednost na zaposlenega pa bodo povečali na 40 tisoč mark, proizvajali bodo predvsem visoko vredna jekla.

Osrednja naložba v Metalu v prihodnjih dveh letih je gotovo investicija v kovaško stiskalnico, saj bi nova 25 (30) MN stiskalnica nadomestila obstoječo 18 MN stiskalnico, kar bi omogočilo nadaljnjo proizvodnjo prostih odkovkov. Obstoječa stiskalnica je namreč

povsem dotrajana in imajo velike probleme s kvaliteto. Nova stiskalnica - naložba je ocenjena na skoraj 15 milijonov mark - bi pomenila 2,5-krat večjo produktivnost, dvig kakovosti, boljši izplen, razširitev ponudbe. V kovačnici pa je predvidena še vrsta drugih naložb v spremljajoče aggregate.

Večje naložbe so predvidene še v obnovi valjarne (prva faza) v višini 3,5 milijona mark in racionalizaciji organizacije proizvodnje v jeklni (4,4 milijona mark) ter še nekaj manjših naložb, skupaj v višini 24 milijonov mark. Tu so predvideli dokapitalizacijo države v višini 18 milijonov mark, razliko do potrebne investicijske vsote pa bi pokrili iz lastnih sredstev. To pa je seveda le prva faza modernizacije, za drugo bi potrebovali še več kot enkrat toliko denarja, ki naj bi jo v celoti pokrili sami. Za obratna sredstva potrebuje Metal 1,2 milijardi tolarjev za izboljšanje likvidnosti ter 460 milijonov SIT za vzdrževalna dela, popravila in remonte. V letošnjem letu naj bi v Metalu izgubilo delo 63 delavcev, enako število v prihodnjem letu, polovica od teh pa je zaščitenih. V letošnjem letu bo Metal za presežne delavce - to je skupaj s tistimi, ki so že v Logističnem centru - odštel 161 milijonov SIT, v prihodnjem letu 198 milijonov SIT, po letu 2000 pa 166 milijonov SIT.

STO - OHRANJAJO ZDRAVA JEDRA

V družbi STO, Stroji in tehnološka oprema Ravne, so optimistični in napovedujejo zaključek sanacije že do konca tega leta, saj so prepričani, da bo v tem letu družba že pozitivno poslovala. To naj bi omogočala tudi dokapitalizacija sistema Slovenskih železarn in v STO računajo, da bodo dobili najmanj poldruge mili-

jardo (natančno 1.467 milijonov SIT) likvidnostnega državnega denarja, s katerim bi pokrili obveznosti do Metala (350 milijonov tolarjev), poplačali kredite, ki jih je koncern plasiral v STO (266 milijonov SIT) ter poplačali dolgove do SŽ iz naslova prispevkov in provizij v višini 40 milijonov SIT. V družbi STO bi tako ostalo 811 milijonov SIT likvidnostnega denarja, od tega bi porabili za poplačilo zapadlih obveznosti dobaviteljem na domačem trgu v višini 53 milijonov SIT, tujcem 162 milijonov SIT (oboje z zapadlostjo do konca leta 1996) in 569 milijonov SIT tujim in domačim dobaviteljem z zapadlostjo v lanskem letu. Na ta način bi v sistemu SŽ ostalo 751 milijonov SIT ali

51 odstotkov vse dokapitalizacije.

V družbi STO so se oblikovala tri programska jedra, na katerih je mogoče graditi nadaljnjo vizijo družbe, to so programi stroji (mehanske stiskalnice), program valji (valji za hladno valjanje pločevine in barvnih kovin) in namenski program (metalurška in procesna oprema, oprema za železnice in težka oborožitev). Največ težav so v STO imeli s programom Komponente in servis, kjer je šlo za konglomerat različnih programov. Tako so izločili obrat Lahka obdelava, ki je sedaj samostojno podjetje, kjer poteka izdelava sanacijskega programa. Obrat vzmetarna pa je vzela v najem družba Vzmeti, ki je v lasti avstrijskega koncerna. □ (mp)

KOROTAN
TRGOVSKA DRUŽBA D.D.
RAVNE NA KOROŠKEM

2390 Ravne na Koroškem, Čečovje 6, tel.: 0602 22 711, 21 476, fax: 0602 23 269

MI VEMO,
da je tudi marec
mesec praznikov...

Zato Vas pričakujejo bogato
založene Korotanove trgovine
od Črne do Kotelj.

Odlična izbira, konkurenčne cene!
VABLJENI!

IN VENDAR SE GIBLJE (kakor kje)

Če zanemarimo ustanovitev lastne države in oblikovanje vojske, je največji (hkrati pa seveda tudi najdražji) slovenski projekt izgradnja takšne prometne infrastrukture, ki bi Slovenijo uvrstila ob bok razvitim državam evropskega zahoda. Da je ideologija graditeljstva zelo dobrodošla, je zgodovina dokazala že velikokrat - konec koncev tudi na naših tleh (le kdo še ni slišal za obdobje izgradnje domovine po koncu druge svetovne vojne) - in nepravilni bi bili do naših političnih veljakov, če ne bi pričakovali, da bodo znali to tudi izkoristiti.

CESTE

- VEZ S TUJINO

Razlika, ki je opazna med slovenskim in tujimi ali starejšimi graditeljskimi projekti, je samo v tem, da lahko oba naša nacionalna programa izgradnje prometnih povezav poimenujemo projekta povezovanja Slovenije s tujino. In malce podrobnejši vpogled v program izgradnje avtocestnega ter železniškega omrežja pokaže, da oba projekta Sloveniji pomenita zgolj otipljivo obliko zunanje politike.

Zanimivo je, da imajo vse slovenske parlamentarne stranke enaka stališča do najpomembnejših vprašanj zunanje politike: cilja Slovenije sta vključitev v Evropsko unijo in zvezo NATO. In še bolj zanimivo je, da so vse prometnice, ki jih namerava Slovenija v naslednjih letih zgraditi, ravno tiste prometne povezave, ki jih obe za nas tako zaželeni asociaciji želita in potrebujeta. Res je sicer, da Slovenija potrebuje avtoceste, vendar bomo avtoceste dobili samo tam, kjer so predvidene v evropskih dokumentih kot povezave med vzhodom in zahodom ter severom in jugom: v EU sta ti dve smeri znani kot koridorja številka 5 in 10. Tudi načrtovane železniške povezave so usmerjene zgolj v mednarodne povezave: glavna projekta sta izgradnja železnice do Madžarske in drugi tir proti Kopru, kar pa je spet samo dograditev petega koridorja.

Vsaj na prvi pogled vsa ta dejstva niti ne

izgledajo preveč moteče. Vsaj kar se tiče avtocestnega programa, je povsem res, do so tiste glavne točke v Sloveniji, ki jih je potrebno povezati s centrom (beri: Ljubljano) Maribor, Celje, Kranj, Koper in Novo Mesto. Vendar pa je hkrati res tudi to, da avtocestni program v praksi izgleda malce čudno. Samo nekaj primerov:

Dva najzahtevnejša odseka na smeri vzhod - zahod (Trojane in Črni kal) so načrtovalci prihranili za konec izgradnje te smeri. In ravno ta dva odseka ne bosta zgrajena v predvidenem roku. In oba odseka sta najpomembnejša predvsem v domačem potniškem prometu.

Novo Mesto, ki je eden izmed glavnih centrov slovenske industrije, bo dobilo avtocestno povezavo šele na koncu izgradnje takoimenovanega slovenskega avtocestnega križa.

Celje ima samo en avtocestni izvoz.

In kar je najhuje, zakoni ekonomije omejujejo naložbe v prometnice, hkrati pa zakonitosti gradnje cest predpostavljajo, da bo vsaka cesta ob koncu gradnje vsaj dvajset odstotkov dražja, kot je bilo predvideno. Ali enostavneje, da če gradi Slovenija avtoceste s stoodstotno zmogljivostjo, nam bo ali zmanjkalo denarja ali pa se bomo morali dodatno zadolžiti v tujini. In na koncu bomo ujeti v čarobni krog odvisnosti od takoimenovanih prijateljskih držav.

ZA NAS - POBOŽNE ŽELJE

Črnogledost pa je še bolj na mestu, ko pogledamo nacionalne programe izgradnje prometnic z vidika regij. Kajti, če so najpomembnejše prometnice, ki jih Slovenija gradi, namenjene povezovanju Evrope, kaj je namenjeno slovenskim regijam?

No, nekatera področja naše države imajo srečo - ležijo ravno na prednostnih evropskih smereh.

Piše: Borut Godec, POP TV

Na žalost Koroške ni med njimi. In je tudi nikoli ne bo. Torej je edina možnost, ki Koroški ostaja, upanje, da jo bo državni zbor uvrstil vsaj med tiste predele Slovenije, ki si zaslužijo boljše magistralne povezave z glavnimi centri države. Toda ta možnost se kaže v vsakdanjem življenju zgolj kot pobožna želja, ki se ne bo izpolnila. Kajti načrte gradnje in obnove prometnih povezav določa državni zbor. In najmočnejše orožje, ki ga ima posamezna regija, so njeni poslanci v njem. Koroška ima samo tri. Kar bi bilo že skoraj zadosti, če bi ti trije poskusili kdaj lobirati tudi za svojo domačo regijo. Ampak, za pričakovanje kakršnegakoli uspeha takšnega lobiranja bi morali najprej imeti ime s težo.

In tu se upanje, da bi Koroška dobila boljše prometne povezave s Slovenijo, ali da bi vsaj ohranila te, ki jih ima, skoraj povsem konča. Kajti, pomen koroških poslancev lahko ocenim tudi po tem, da že vse od njihove izvolitve sem zastoj čakam trenutek, ko bom v kakršnem koli pogovoru s katerim koli kolegom novinarjem ali pa celo na kakšnem ministrstvu slišal ime enega izmed njih; češ, tale poslanec me je pa enkrat poskusil prepričati.

In dokler tega ne bom doživel, ne bom presenečen, četudi bo Koroška ostala povsem brez železnice, in če bo še dolga leta najhitrejša cestna povezava z Ljubljano prek Železne Kaplje. Vsekakor pa bomo tudi ves ta čas Korošci plačevali davke, cestnino, bencinski tolar; hkrati pa preklinjali kot Svetneči Gašper vedno, ko se bomo vozili med Koroško in tako imenovanimi centri Slovenije. □

Direktorica Koroškega muzeja mag. Karla Oder:

"Muzej je institucija, ki dela v anonimnosti, v stik z javnostjo pa stopa prek obiskovalcev"

Veseli so vsakega obiska

Koroški muzej Ravne ima zbirke, visoko usposobljen strokovni kader in veliko obiskovalcev, toda - ali bo dobil tudi regijski status

V Koroškem muzeju se dovolj radovednemu obiskovalcu razkriva izjemno bogata dediščina Mežiške doline. Večino postavljenih zbirk, tako železarsko, lesarsko, rudarsko in gozdarsko je mogoče videti v poslopju ob ravenskem gradu, v grajski pasaži pa lapidarij z rimskimi kamni in v podaljšku gradu etnološko zbirko, na zahodni strani grajskih poslopij pa muzej na prostem, kjer hranijo devet velikih objektov.

V okviru strokovnega nadzora Koroškega muzeja sodi tudi rudarska in narodopisna zbirka v Črni na Koroškem in muzejska depandansa na Preškem vrhu - Prežihova bajta. Muzej ima okoli 5000 eksponatov in zelo obsežno zbirko fotografskega gradiva, ki presega 12.000 enot, ob tem še okoli 455 enot kartografskega gradiva ter gradivo za 182 kmečkih domačij in delavskih naselij, ki so obdelana v okviru Topografije kmečke arhitekture in delavskih naselij.

Upravnik muzeja je bil dolga leta **Maks Dolinšek**, nato ga je vodil **prof. Alojz Krivograd**, lani pa je bila za direktorico Koroškega muzeja imenovana **mag. Karla Oder**, avtorica knjige Etnološka topografija slovenskega etničnega ozemlja in številnih strokovnih člankov. Z njo sem se pogovarjala o današnji podobi muzeja, problemih in načrtih.

✘ Koroški muzej je zadnje čase javnosti precej bolj odprt kot pred leti, ali se kdaj dogodi, da ga obiščejo tudi tisti, ki odločajo o denarju za družbene dejavnosti?

Res je, da muzej v zadnjem času pripravlja več razstav in se bolj intenzivno ukvarja s predstavitvijo gradiva in promocijo kulturne dediščine. Razlogi za to so na eni strani v povečanju števila zaposlenih z ustrežno strokovno usposobljenostjo, v primerjavi z obdobjem izpred desetih let, in njihovih hotenj, na drugi strani pa se muzej odpira javnosti tudi prek sodelovanja s posamezniki, z društvi, s podjetji in z lokalno skupnostjo, ki iščejo stik z muzejem in se tako vzpostavlja z njimi tudi čedalje bolj partnerski odnos.

Na naše prireditve prihajajo svetniki in tudi župan. Veseli smo njihove pozornosti. Vendarle

pa je delo muzeja javno. Vsi rezultati, ki jih predstavljamo, so namenjeni uporabnikom in veseli smo vsakega obiskovalca. Ob koncu minulega leta so bili na obisku pri nas župani obmejnih občin z avstrijske Koroške, ki so jih naše zbirke

Direktorica Koroškega muzeja Ravne mag. Karla Oder presenetile in navdušile."

✘ Ali sodelujete tudi s kakšno zamejsko ustanovo?

Še ne, razmišljamo pa, da bi navezali stike.

✘ Sodelovali pa ste na razstavi v Huettenubergu.

Leta 1995 smo na odmevni razstavi o zgodovini rudarstva in železarstva v Huettenubergu sodelovali s 101 predmetom. V zgodovinskem pregledu te razstave je bila namreč vključena tudi Mežiška dolina, ki je bila do leta 1918 sestavni del tedanje Koroške. Sicer pa sta naša rudarska in železarska zbirka pomembni tudi v okviru slovenske dediščine. Naš eksponat pudlovka je sploh edinstven primer ohranitve v celinski Evropi. Naša prizadevanja glede rudarske zgodovine pa bodo usmerjena v predstavitev rudarstva med Peco in

Pohorjem. Vsebinsko, ki jo že predstavljamo, je treba nadgraditi z didaktičnimi pripomočki.

✘ Se pri tem povežete tudi z rudarskim muzejem v Mežici?

Naš muzej je bil vključen pri postavitvah v tamkajšnji jami. Tistim, ki iščejo informacije, pa radi povemo, da je jama vredna ogleda in pogosto se zgodi, da se skupine odločajo obiskati rudniško jamo in naš muzej. Obiskovalci tako dobe kompleksno informacijo o rudarjenju.

✘ Je potrebno veliko prepričevanja pristojnih, ko želite dobiti finančno podporo za svoje projekte?

Trudimo se, da bi projekte čim bolje pripravili in zavedamo se, da so sredstva zmeraj omejena. Imam občutek, da so nam vrata pristojnih služb odprta, če so zahteve upravičene in realne, seveda to še ne pomeni, da nam uresničijo vsako prošnjo in vsak tak projekt.

✘ Ali je restavratorsko konzervatorska delavnica, ki bi jo potrebovali, tak projekt, da bo treba dolgo prositi za denar?

Bojim se, da ja, čeprav je bojazen lahko tudi pretirana. Potreba po delavnici se navezuje tudi na status muzeja. Standard je namreč tak, da mora muzej imeti svojo konzervatorsko delavnico. Pogovori z županom Maksimiljanom Večkom nakazujejo eno od možnih rešitev, tako da bi se v tem prostoru (železarna) povezali s tistimi, ki že imajo določeno znanje, prostor in opremo.

✘ S čim vse se bo muzej ukvarjal letos?

Načrti so ambiciozni. Računamo, da bomo javnosti predstavili pet manjših informativnih razstav in dve pregledni razstavi.

✘ Kateri dve?

Prva pregledna razstava bo 15. maja. Pripravlja jo naš sodelavec umetnostni zgodovinar Marko Košan. Gre za predstavitev tridesetih umetnikov

in tridesetih skulptur forme vive. Drugo pregledno razstavo v sodelovanju s Pokrajinskim arhivom Maribor pripravljamo v okviru 750-letnice Guštanja. Otvoritev bo 2. oktobra.

✱ **So v načrtu tudi investicije?**

Na področju investicij je ena najpomembnejših sanacija Prežihove bajte. Stavbo je napadla hišna goba in to moramo urediti takoj marca, pri čemer pričakujemo finančno pomoč ministrstva za kulturo. Prihodnje leto bo 20-letnica spominskega muzeja Prežihova bajta in je potrebno opraviti tudi nekaj vzdrževalnih del. Letos bi radi začeli še z ureditvijo ustrezne recepcije v muzeju in z že prej omenjeno restavratorsko delavnico. V preteklih letih se na področju investicij ni dogajalo nič velikega, to med drugim pomeni, da je treba tudi postavljene zbirke posodobiti, a to je projekt, ki bo potekal dalj časa. Kar zadeva druge načrte, smo poleg običajne redne dejavnosti zastavili raziskovalni projekt o kaščah, ki naj bi se zaključil leta 2000.

✱ **Za priznanje regijskega statusa sta se v preteklosti potegovala tako Koroški muzej kot Pokrajinski muzej Slovenj Gradec. Zdaj, ko tečejo prizadevanja, da bi Koroška bila uzakonjena kot regija ali pokrajina, je to vprašanje znova aktualno. Bo Koroški muzej skušal uveljaviti status regijskega muzeja?**

Koroški muzej Ravne po svoji vsebini in s svojimi zbirkami gotovo presega meje občine Ravne - Prevalje in geografske meje Mežiške doline. Zbrano gradivo, ki je delno postavljeno tudi v stalni postavitvi, kaže regijski koncept

zasnove muzeja že v petdesetih letih. Naša želja in cilj je ohraniti tak postavitveni koncept.

✱ **S čim bi še utemeljevali ta**

Prežihovo bajto vsako leto obišče veliko ljudi

cilj?

Kot že rečeno, s tem, da ima muzej zbirke tako koncipirane, da ima prostor za manjše in za pregledne razstave, ki jih redno pripravljajo. Pomembno je tudi število obiskovalcev, ki se vsako leto večja. Z zaposlenimi sledimo zahtevam po strokovnem kadru, enako s programom dela.

✱ **Nazadnje pa bo morda imela glavno besedo politika.**

Lokalne skupnosti gotovo morajo izraziti svoj interes, saj so po zakonu tudi dolžne poskrbeti za varovanje kulturne dediščine. Nacionalnega kulturnega programa še ni, ko pa bo ta znan, bodo muzeji na tej podlagi usklajevali ustanovitvene akte.

✱ **Današnji muzealci počasi spreminjajo svoj imidž. Niso več skoraj nevidni ljudje, ki sedijo med zaprašenimi eksponati. Postajate dostopnejši, mar ne?**

Raziskovalno delo in urejanje dokumentacije zahtevata mir. Ko muzealci opravljamo ta del strokovnih nalog, - kar je tudi naša temeljna dejavnost, da lahko nato

določeno gradivo in izsledke raziskav predstavimo javnosti - smo bolj v ozadju. Muzej je institucija, ki dela v anonimnosti, v stik z javnostjo pa stopa prek obiskovalcev. Že nekaj let v Sloveniji tečejo prizade-

Takoj za Prešernovo ima največji obisk Prežihova bajta

V Koroškem muzeju Ravne si želijo, da bi bil obisk letos vsaj tak kot lani, ko so našli 19.640 obiskovalcev, kamor niso všteti obiski razstave v Ribnici na Pohorju in obiskovalci na muzejskem sejmu v Ljubljani. Samo Prežihova bajta je imela lani 11.579 obiskovalcev, več od tega le še Prešernova rojstna hiša.

vanja, da bi se muzeji odpirali z različnimi aktivnostmi - razstave, delavnice, privabljanje različnih struktur obiskovalcev. Muzej je namreč institucija, ki hrani kulturno dediščino vseh in za vsakogar ne

glede na politično prepričanje in ne glede na socialni položaj.

Naš muzej je začel te aktivnosti z občasnimi razstavami, s promocijo stalne postavitve in lani prvič z delavnico v sodelovanju z VVZ Solzice, kjer smo naleteli na precejšen odziv. Lani smo prvič gostovali izven občinskih meja v Ribnici na Pohorju z razstavo Zaustravljenе podobe časa v spomin na Maksa Dolinška. Drugače pa Koroški muzej redno sodeluje na muzejskih sejmih Skupnosti muzejev Slovenije, muzejski strokovni delavci pa na različnih zborovanjih in v okviru cehovskih društev.

✱ **Je mogoče od muzeja živeti; se da tisto, kar imate pokazati, tudi dobro tržiti?**

Mi, ki smo stalno zaposleni, že živimo od tega, sicer je pa varovanje in ohranjanje kulturne dediščine javni interes, skozi katerega se kaže odnos do dediščine, do preteklosti. Lahko bi rekli, da je ohranjena kulturna dediščina standard in stvar prestiža, saj varovanje nekaj stane in ni nujno, da se ta denar povrne. Na to dejavnost namreč ni mogoče gledati skozi tržne zakonitosti. Muzej sicer ponuja obiskovalcem različno tiskano gradivo, zanimanje je tudi za replike muzejskih predmetov, vendar prodajni delež pri tem ni tak, da bi muzej lahko od tega živel, kar pomeni - opravljal osnovno dejavnost. Predstavlja samo dopolnitev dejavnosti, dodatno prezentacijo gradiva in promocijo muzeja. Muzej, čigar temeljna naloga je zbiranje, varovanje in raziskovanje gradiva, ne more živeti od trženja. □

ZLATKA STRGAR

Štefka Krašovec iz Črne na Koroškem:

VRATA SO MI BILA VEDNO ODPRTA ...

Štefka Krašovec (leta 1939) v obleki, ki si jo je sešila za pomočniški izpit

Kar navajeni smo, da gledamo na Črno v preteklosti kot na kraj, kjer je bila večina rudarskih družin. To bi lahko za določena obdobja tudi držalo. Vendar so se ob njih, predvsem v okolici Črne, stoletja dolgo ohranjale kmetije, v Črni sami pa je - v primerjavi z današnjim časom - živelo veliko raznih obrtnikov, ki so izdelovali najrazličnejše izdelke za potrebe prebivalstva. Na povabilo so hodili delat tudi na kmetije, po več dni skupaj, pač po potrebi.

Marija Makarovič v svoji knjigi Črna in Črnjani pravi takole: "Leta 1927 je menda bilo po uradni oceni v orožniškem rajonu Črna 34 obrtnikov. Poleg obrtniških poklicev so bili znani zlasti v 19. stoletju še številni drugi..." (Str. 80)

V glavnem so to bili moški poklici. Ženske obrtnice so bile npr. šivilje in o teh lahko preberemo v omenjeni knjigi naslednje: "Šivilje se v matičnih knjigah omenjajo večkrat. ... Med obema vojnama je za potrebe Črnjanov in okličanov šivalo v Črni dvojce do pet šivilj..." (Str. 143).

Da bi kaj izvedeli o učni, vajeniški dobi v tistih časih, smo se oglasili pri ŠTEFKI KRAŠOVEC, Črnjanki, ki se je leta 1936 šla "učit za šiviljo" in leta 1939 zaključila vajeniško dobo s pomočniškim izpitom. Daleč za njo je tisti čas, a v spominu še živ in globoko vtisnjen v njeno življenje.

"Naša družina je bila številna. Bila sem tretja od petih otrok, zaslužek je bil samo eden, ati so bili knap. Sestre so druga za drugo odhajale služiti, jaz pa sem dokončala osnovno šolo in se odločila, da bom šivilja. Že od nekdaj sem bila na nek način trmasta; kar sem si zadala, sam izpeljala do konca, četudi mi je bilo včasih zares hudo. Doma so bili za mojo odločitev in iskala sem "mojstrno". O enih in drugih se je slišalo marsikaj, jaz pa sem se odločila, da grem k taki, ki nima otrok, da ne bom samo varvala in se bom več naučila. Tako sem si izbrala **Koničevo Roziko**.

Zmenjeno. Delavnik se je začel ob 8. uri zjutraj, od 12. do 13. ure je bilo prosto, da sem šla domov na kosilo, potem pa nazaj do šestih, sedmih zvečer. Če je bila potreba, še dalj. Seveda smo delali tudi ob sobotah. Še posebej takrat.

Delo brez plačila

Bili sva dve vajenki. Poleg mene je bila še ena iz Šentvida. Ta je hodila vsako nedeljo v Črno, čez teden je tu nekje prespala, ob sobotah ob treh pa se je vračala domov.

Takrat sem jaz začela delati; počistila sem delavnico, nato celo stanovanje, prala (na roke), likala, še kaj zašila do konca... Vračala sem se pozno, na smrt utrujena, nikoli pred deseto, enajsto uro zvečer. Ob nedeljah sem imela nekako dežurstvo od 10. do 12. ure, bila sem spet v delavnici, kjer sem po potrebi sprejemala stranke, blago in naročila.

Najprej sem morala pospraviti; mojstrna je namreč imela tri dobre prijateljice, s katerimi je skoraj vsako sobotno noč "karte špilala". Dve sta kadili, dve pa šnofali tobak,

tako da je bila delavnica v nedeljo zjutraj vsa zakajena in spet v neredu...

Mož naše mojstrne - nista bila poročena - ni bil zaposlen, tudi stanovanj je drugje, tako sem čistila še njegovo stanovanje in prala in likala zanj. Vsa tri leta za vse to delo nisem prejela nikakršnega plačila. In še ati so mi plačevali zdravstveno zavarovanje.

Veljala so še neka **druga pravila**, ki si se jih moral strogo držati, saj so ti "vrata bila stalno odprta" (so te lahko odpustili). V delavnico so prihajale razne stranke in se tudi pogovarjale vse mogoče reči. O tem si moral molčati kot grob. Gorje, da bi kaj "ven prišlo", kar so se tam pogovarjale! Takoj bi lahko šel, od koder si prišel. Potem še: po 9. uri zvečer te nihče ni smel videti na vasi. V gostilni nisi imel kaj iskati. Ko se je možila starejša sestra, sem bila na ohceti, pa že ni bilo prav. Mojstrnin mož mi je večkrat v mali žepek pri svojih hlačah (ki sem jih čistila, likala ali prala) podtaknil kovanec za 50 par, s katerim so preskušali moje poštenje. To je bil splošno znan trik in so ga uporabljali kar povsod. Seveda sem kovanec vedno vrnila. Poštenje je bilo osnovna vrednota domače vzgoje in ni je bilo skušnjave, ki bi me premamila, da bi se v tem pregrešila.

Strah

Ko sem se ob sobotah pozno zvečer vračala domov, me je bilo obupno strah. Po Črni je še bila nekakšna razsvetljava, od gasilskega doma do nas, še kakih 100 m, pa ne. Včasih sem koga srečala, ga vsa trda od strahu pozdravila, in če ni odgovoril, sem vsa objokana pribežala do

doma.

Nemalokrat pa se je zgodilo, da so mimo nas ponoči vodili konje. Privedli so jih čez Sleme iz Štajerske in jih vodili na Pristavo in naprej - saj ne vem, kam - da so se izognili hoji skozi vas. "Švercali" so jih. In spet me je bilo strah teh neznanih, črnih moških...

Velikokrat sem jokala, toda doma nisem potožila niti z besedico. Bala sem se, da bi se ati pri mojstrni potegnili zame, kar bi lahko pomenilo, da bi me odpustila.

"Mašin"

Ko sem se učila drugo leto, je pa mojstrna rekla:

"Zdaj pa, če se boš hotela kaj naučiti, boš morala imeti svoj mašin!"

Sama mi ga ni mogla kupiti, tudi ni bilo v navadi, zato sem doma lepo prosila zanj. Stal je 600 dinarjev, ati so pa zaslužili po 300 dinarjev na mesec. Pri nas pa polna bajta otrok! S tem denarjem smo se komaj prebijali iz meseca v mesec.

Pa so hodili potniki okrog ponujat razne reči, med drugim tudi šivalni stroj. In eden je pregovoril atija, da so mi ga vzeli na posojilo. Presrečna sem bila. Takoj sem začela šivati nanj - prej sem delala le stvari, ki so se delale na roko.

Dela je bilo malo. V Črni je bilo še nekaj šivilj, nekatere gospodinje pa so znale tudi same kaj zašiti in pač ni bilo naročil. Ko je prišla stranka, se je mojstrna z njo pogovorila za naročilo. Sama je potem ukrojila obleko, me pa smo jo izdelale "do probe". Pomerila je spet ona, dokončno smo jo izdelale vajeke.

Gledale smo, kako je urezovala. Krojev takrat še ni bilo. In kar si se ob tem naučil, si znal. Res ni bilo

veliko. Ampak sem vztrajala in tudi doma kaj poskušala sešiti. Na vsak način sem hotela priti do svojega poklica.

Večkrat smo iz mnogo - tudi štirih - starih oblek morale po delih narediti "novo". Ta je bila potem kombinacija iz raznega blaga. Pri tem ni šlo najbolj za "šparanje", ampak za to, da so bile te obleke vedno nekaj posebnega. Takega naročila mojstrina ne bi sprejela od vsake stranke, ker je to zahtevalo veliko dela. Ker pa je šlo za naročilo trgovčeve žene, in je plačilo dobila v obliki hrane, zato smo takih oblek naredile kar nekaj, zanjo in za njene hčerke.

Pomočniški izpit, "frajšprehnga"

Delala sem na svojem stroju. Pa je bilo hudo. V celotnem prostoru je

svetila le ena 25 vatna žarnica! Pozimi je bilo tako mrzlo, da sem imela pogosto povsem trde prste, "entlale" smo vse na roko, gumbnice so se delale na roko...

Ko je bila obleka izdelana, sem jo nesla stranki na dom. Takrat sem ponekod dobila en ali celo dva dinarja. To je bil v vseh letih moj edini zaslužek. Skrbno sem hranila vsak dinar in jih v treh letih prihranila 70. Zanje sem kupila volneno blago, si pri drugi šivilji izdelala obleko in jo nesla na vpogled komisiji za pomočniški izpit. Tri dni sem jo delala, vso sem "obentlala" na roko. Spredaj je imela "kitice" iz enakega blaga. Zanje si moral blago urezati na poseben način. Zelo natančno sem vse izdelala.

"Frajšprehnga", kot smo takrat po domače rekli pomočniškemu izpitu, je bila na Prevaljah. Prišlo je veliko

raznih vajencev iz cele doline. Bili so tam kovači, krojači, peki... Vsakega je kdo spremljal, ati ali mama ali mojster. Moji domači niso imeli denarja, da bi me spremljali. Moja "mojstrina" ga tudi ni imela, jaz pa ji nisem hotela plačati vožnje. Da nisem bila sama, sem povabila s seboj svojo prijateljico in ji seveda plačala vožnjo.

Izpit je bil pisni in ustni. Člani komisije so te spraševali to in ono, natančno so pregledali predloženo obleko. Tudi plašč sem izdelala. Ni bilo nujno, pregledali so ga pa le. Ni me bilo preveč strah; če bom naredila, prav, če ne, pač ne bom.

Kar sproti so povedali, kdo je naredil izpit. Tudi jaz sem bila med novimi pomočnicami. Dobili smo pušeljce, nageljček in asparagus. Se spominjam, kot bi bilo včeraj. Posedli smo za dolge mize, dobili

kosilo in - sploh je bilo lušno.

Tako sem postala pomočnica... in morala sem domov, saj je moje mesto zasedla druga vajenka. Službe drugje nisem našla. To se je vedelo vnaprej in je bilo povsem običajno. Imela pa sem stroj, nekaj sem znala in sem začela šivati doma. Najprej za domače - bilo nas je veliko - nato še za druge.

Prišla je vojna. Jaz sem doma pridno šivala. Za obleko sem računala po dve marki in spet sem spravljala denar na kup. Ob koncu vojne sem imela prihranjenih 2400 mark. Zanje bi si lahko kupila vse, kar se je takrat kupovalo za balo. Pa nisem; ne vem, zakaj ne. Po vojni sem denar zamenjala in dobila 800 dinarjev. S tem smo živeli od maja do jeseni, ko so bili ati zaprti... Ampak to je že druga zgodba." □

Zapisala Marta Repanšek

Koroška dobila celostno podobo

Nova podoba Koroške

označuje vodovja na Koroške, siva gorovja, sonček pa je simbol dobrodošlosti, saj poudarja toplino in prijaznost domačinov.

Koroška v zadnjih letih na področju turistične promocije ni storila veliko. V zadnjem letu je bila zastopljena tudi kot regija, govora je bilo o ukinitvi nekaterih regijskih inštitucij oziroma o njihovem prenosu v glavno mesto. Logotip Koroške in mapa za propagandni material, delo oblikovalca **Uroša Grabnerja** iz Mežice, je zato prišel v pravem času in je dobrodošel prispevek k enotnosti regije. Vsekakor pa se bomo mogli Korošci poenotiti tudi na drugih področjih in močni nastopiti proti državi, če bomo hoteli ohraniti to našo regijo.

Župani so predlagali tudi postavitev panoramskih tabel na mejah naše regije, saj bodo le te prispevale pomemben del k prepoznavnosti naše regije.

"Korošci smo zmirom za muštr bili..." je prepeval na predstavitvi znani koroški kantavtor **Milan Kamnik**, kulturni delavec **Mitja Šipek** pa opozoril na vključenost kulturnih delavcev v promocijo turizma. Želja Odbora za turizem in njegovega predsednika **Lojzeta Raška** pa je bila, da se logotip uporablja na dopisih podjetij, v turističnih revijah itd. □

(jd)

Avtor **Uroš Grabner** je znak predstavil na seji Sveta koroške regije v Dravogradu

Po dolgoletnih prizadevanjih, pred desetimi leti so že v Novni skušali najti identiteto regije, je članom Odbora za turizem letos le uspelo najti skupni znak Koroške, v katerem so po mnenju mnogih zajete vse značilnosti regije: manjše in

večje doline, njihova barvitost, doline ter ostali hribovi, ki vsak na svoj način označujejo posamezne občine in tvorijo prepoznavnost logotipa Koroške. Barvna razgibanost logotipa pa simbolizira živo in neživo naravo: modra

Šibovniki

Niso še tako daleč dnevi, ko so poskušali zaigrati na frulico, na lopar ali kar na mamino "kuhlo". Potem so jim očetje dovolili uporabljati kak star družinski instrument ali pa so jim posodili svojega. In tako se je začelo. Z neustavljivo voljo do glasbe in igranja, z v zibko položenim talentom, seveda ob podpori staršev. Nekaterim so se odprla vrata glasbene šole, kjer so ob strokovnem vodstvu spoznavali note, lestvice, intervale, tehnike igranja... Drugim je pomagalo le dobro uho, kakšna pesmarica ter dolge ure igranja in potrpežljivega odkrivanja, da je iz izbranega glasbila zazvenelo tisto, kar so želeli.

Pravijo, da "gliha vkup štriha". Pa so se našli in zaigrali skupaj. Naključje? Morda ne. Usoda? Danes jim mnogi zelo radi prisluhnemo. Prav dobro je čutiti, da je ob estetsko izvedeni glasbi prisotno tudi srce. Ljudje to želimo in cenimo.

Mnogi smo se prijetno zabavali, nasmejali in sprostiti na njihovih "špilih". Preko 250 mladoporočencev je ob njihovi glasbi dalo obljubo in s svojimi svati preplesalo nepozabno noč. Pravijo, da kar Šibovniki zvežejo, drži. Bo že res, saj tudi oni vedno držijo besedo.

Menda je zaradi glasbe vse lepo še lepše. Lepo je v dar zaigrati nekaj skladb in nekomu polepšati dan. Lepo se je predstaviti tudi na koncertih doma in pri rojakih v Avstriji ali na Švedskem. Kar je nekaterim kar dano, drugim pomeni neprecenljivo vrednost. Pravijo, da jim je še posebej prijetno,

če s svojo glasbo zvabijo na lica ljudi nasmeh, izraz zadovoljstva, morda celo zamaknenost. Takrat so ure vaj pozabljene. To opraviči domotožje in hrepenenja. Še nekaj o loparjih in "kuhlah". Menda so jih zdaj posodili svojim "ta malim", ki že pridno vadijo. Ampak atiji instrumentov zagotovo še nekaj časa ne bodo predali v mlajše roke. Kakorkoli že..., kot vse kaže, bomo Šibovnike še dolgo poslušali.

Tega tekmovanja se bomo udeležili že drugič. Leta 1996 smo sodelovali s skladbo "Moja dolina", za katero je glasbo napisal naš član Janez Štrekelj, besedilo pa Adi Smolar. Strokovna komisija je letos izbirala med 44 skladbami in zares smo veseli, da smo med dvanajstimi izbranimi. Tekmovanje bo v petek, 27. marca 1998. Neposredni prenos prireditve bo na TV Slovenija. Upam, da nam bodo komisije pri glasovanju

Spominjamo se vaših najstniških začetkov. Kako dolgo ste že na odru?

Vse skupaj se je začelo leta 1983, ko je štiričlanska zasedba prvič nastopila pod imenom "Šibovniki". Nato se je število članov z leti povečalo na sedem, kar vrsto let pa že deluje šestčlanski sestav v ansamblu.

Letos se vam je uspelo uvrstiti na največje slovensko tekmovanje narodnozabavne glasbe: Slovenska polka in valček 1998.

Nam lahko zaupate, s čim se boste predstavili?

Izvajali bomo valček z naslovom "Moja dežela". Glasbo zanj je napisal gospod Boris Rošker, besedilo pa gospa M. Ravnjak Jauk. Valček smo tudi že posneli, in sicer v studiu radia Maribor, videospot pa bo nastajal v naslednjih dneh v Olimju.

Na tekmovanju boste menda nastopali s pevko? Šibovniki in Alenka?

ČLANI ANSAMBLA ŠIBOVNIK:

harmonika, klaviature, vokal - MARTIN MORI
bas kitara, vokal - ANDREJ MORI
bariton, trobenta, vokal - JANEZ PLOHL
klarinet, saksafon, vokal - DUŠAN BOŽANK
trobenta, el. kitara, vokal - JANEZ ŠTREKELJ
ak., el. kitara, vokal - FRANC ŠTREKELJ

Ko smo zabavali goste na Štajerskem, smo se spoznali z Alenko Veričko. Všeč nam je bil njen način petja, beseda je dala besedo in tako tokrat nastopamo skupaj. Veseli nas, da se je odzvala našemu povabilu, saj je izkušena pevka, hkrati pa je sodelovanje z njo zelo prijetno.

Jeseni vas čaka okrogli jubilej - 15 letnica delovanja. So priprave že v teku?

Od izdaje naše prve kasete je preteklo že nekaj časa. Takrat sta nam bila v veliko pomoč gospod Oto Vrhovnik in gospa Darja Vrhovnik. Zdaj pripravljamo drugo kaseto in zgoščenko, ki bo predvidoma izdana ob 15. obletnici delovanja ansambla. Za takrat načrtujemo promocijo, na kateri bo sodelovalo tudi veliko naših glasbenih prijateljev.

In kaj nameravate v bodoče?

Še v naprej želimo izvajati dobro glasbo, želimo ustreči željam naših poslušalcev, imeti pošten odnos do njih, želimo živeti z glasbo, kolikor nam bo le čas dopuščal. V teh dneh pripravljamo skladbe za novo kaseto, pripravljamo nove skladbe za repertoar..., skratka, dela ne zmanjka. Če želiš skrbeti za dobro ime ansambla, je treba stalno iskati nove poti, nove možnosti. V glasbi je mnogo zelo različnih možnosti ustvarjanja, zato pestrega dela ne zmanjka. □

-vik

Avtomobilski kasko

triglav premoženje

**S kasko
zavarovanjem
lahko mirno spimo,
saj je naše vozilo
popolnoma varno.**

KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

zavarovalnica triglav d. d.

Nepozabni nastop ob 20. rojstnem dnevu koroške skupine Kora

Malo je Korošcev, tistih srednjih let, a mladih po srcu, ki ne bi poznali skupine Kora, ob zvokih katere so se še v zgodnjih 80-ih letih zavrteli v ritmu rocka, blue-ja, country folka... Publika so razveseljevali na sobotnih večerih v kavarni na Ravnah na Koroškem, bili so stalni gostje študentskih žurov in maturantskih plesov, veselje...

Velika dvorana Ravenske Name je bila na obletnici premajhna za vse, ki so se želeli ponovno zavrteti ob zvokih starih melodij in v objemu partnerja in dobrih prijateljev obuditi spomine na mlajša leta. Vzdušje v dvorani je bilo nepozabno, topli stiski dlani in prijazni pogledi so dajali občutek domačnosti in nepozabnega doživetja.

Večina obiskovalcev je bila muzikantom že dobro poznana, saj so bili njihovi gostje še v času, ko je skupina redno nastopala skupaj. Na jubilejnim koncertu so se skupaj z člani skupine z glasbo sprehodili skozi vsa leta skupnega nastopanja, obudili spomin na dni, ko so bili na Koroškem še zelo popularna skupina in se je takratno družabno življenje vrtilo okoli nje.

Toni Apohal, Milan Kamnik, Gorazd Čepin, Riko Plevnik, Milan Pečnik, Marjana Mlinar, Bojan Beber in Milena Gagič so tudi na jubilej, podobno kot v času največjega uspeha, poskrbeli za obilo veselja in dobre volje.

Njihovi začetki segajo v čas dua Kora, sestavljala sta ga Milan Kamnik in Toni Apohal. Kasneje je iz dua nastal trio s pevko **Marto Cifer**, še kasneje pa se je zaradi naraščajočega zanimanja med publiko ekipa povečala. Najbolj uspešen je bil ansambel v letih 1978-1984, ko je s glasbo navduševal mnoge Korošce. Pravzaprav so bili univerzalen ansambel, delovati so pričeli kot sekcija KUD-a Prežihov Voranc, ki je igral predvsem glasbo za ples in

dobro razpoloženje. V ospredju skupine sta bila vedno Milan in Toni, ki sta z zmagovalko Vesele

Svečane obletnice se je udeležil tudi Lado Leskovar

Toni Apohal v razgovoru z dr. Zormanom in dr. Benkom

jeseni 1979 odprla zabavo ob jubileju.

“V začetnem obdobju smo v glavnem igrali lastne skladbe, kasneje pa se je pokazala potreba tudi po drugi zvrsti. Pričeli smo z igranjem skladb iz tujih glasbenih lestvic in preko njih vzgajali publiko. Nikoli pa nismo igrali jugoslovanske glasbe, kljub temu, da smo jo imeli vsi radi,” se začetkov spominja vodilna sila v skupini, **Milan Kamnik**, in dodaja, da mu ni bilo žal, ko so se po šestih letih uspešnega igranja razšli.

“Krivda za razpad je bila verjetno v nenehnem igranju ob sobotah, kljub

temu pa sem vesel, da smo se danes, na svoj dvajseti rojstni dan, ponovno zbrali. Zavedamo se, da

lahko še danes komu damo del sebe preko glasbe.”

Med najbolj navdušenimi muzikanti je bil prav gotovo **Toni Apohal**:

“Še pred nekaj meseci zaradi boleznih nisem upal niti pomisliti, da bom še kdaj igral. Morda sem zato danes toliko bolj vesel, da sem na odru.”

Njegovo navdušenje so delili tudi ostali člani skupine. **Marjana Mlinar** je prve korake na področju petja naredila prav v ansamblu Kora. Še danes se rada spominja svojih začetkov, ki jih je preživela v skupini. Danes poje pri Fantih dveh dolin, ansamblu Grega Avsenika, pevskemu kvartetu Zven.

Da je bilo vzdušje takšno, kot se za jubilej spodobi, so poskrbeli gostje **Lado Leskovar, Vera Trafela, Tomo Jurak, Božo A. Kolerič, Jana, skupina Mladost, Albatros** in drugi. Jubileja pa sta se udeležila tudi bivša Večerovka **Tilka Zobec** in vodja poslanske skupine **DeSUS-Anton Delak** z ženo Anito.

“Anita je doma s Koroške, pa tudi sam sem ohranil lepe spomine na dni, ki sem jih preživel kot bančni uslužbenec na Prevaljah,” je ob tej priložnosti povedal gospod Delak.

Zabava s Koro je po stari navadi trajala do zgodnjih jutranjih ur, člani skupine pa obljublajo še več podobnih prireditvev. Držali jih bomo za besedo, mar ne? **Jasmina Detela**

smo nekoč nekaj pomenili in da

JOŽE SILVA KREHU

Breg 18, Mežica, tel.: 35 694

EDLYAJS

POCKFY

Na ravenski gimnaziji je v četrtem letniku pet fantov, ki smo jih že večkrat imeli priložnost slišati igrati rock z nekaj primesmi, npr. punka.

Simon Hajdini (vokal in kitara), **Blaž Preglau** (klaviature in back vokal), **Tomi Kralj** (kitara), **Marko Krejan** (bas kitara) in **Davorin Svenšek** (bobni) sestavljajo skupino **Pockfy**, ob kateri le osuplo ostrmiš. Da bi izvedela kaj več o njih, sem Blaža in Simona povabila na kratek pogovor.

Srečali smo se v glavnem odmoru v šolski jedilnici. Okrog nas se je trlo ljudi, mi pa smo se kar zaklepetali. Simon je najprej menda prišel le za estetski videz - ves sanjav v sinji barvi, Blaž pa se je navihano smejal:

"A bo bolelo?"

Poleg je prišla še prijateljica - pa pogledajte, kaj je nastalo!

Kdaj se je rodila skupina Pockfy?

Takšna kot je sedaj, pred dobrim letom. Vedno pa smo nekako vedeli, da bomo igrali. Začelo se je v osmem razredu, predvsem zaradi dolgočasja. Najprej smo igrali kitara, potem si je Sven kupil bobne. Imeli smo nekaj problemov z basisti in nato je Marko kupil bas kitara. Prodajal je svoje življenje - svoje Cdje, pa še nikoli v življenju ni držal kitare v rokah... Najti smo morali še pevca. Tomi ni vedel, če zna peti, pa smo ugotovili, da Simon zna.

Je kdo hodil v glasbeno šolo?

Ja, Simon pa Tomi, šest let.

Kje pa ste dobili denar za inštrumente?

Garali smo, si prihranili denar in zdaj imamo slabe inštrumente. Starši nas podpirajo predvsem tako, da nas vozijo na vaje k Tomiju na Poljano.

Kako ste se spomnili na ime Pockfy?

Simon: Pri računalništvu... Veš, ko prižgeš računalnik, ko še ni slike na monitorju? Če tipkaš, pa to računalnik že sprejema? Tipkal sem kar

Člani skupine Pockfy

tako brezveze in potem, ko se je prikazala slika, sem med vsemi tistimi črkami razbral pockfy. Pol pa se je še tebi enkrat to zgodilo...

Blaž: Kaj tajga si že t'ško zmisliš! Pa - resno, ime zaznamuje skupino in zvrst glasbe, ki jo ta igra. Tako pa je naše ime čist brezveze in lahko našo glasbo ljudje sprejmejo bolj objektivno. Sicer pa je tudi tako, da še sami ne vemo, kaj delamo.

Imate že nekaj svojih pesmi. Ste že kdaj pomislili na samostojen koncert, vedno igrate kot predskupina, ali pa CD?

Nismo predskupina! Organizatorji nas pokličejo, če bi igrali, pa igramo. CD - mogoče, nekoč, nekje..., poleti, če bomo imeli denar. Samostojen koncert - mogoče.

Imate kaj treme?

Veliko, saj zato smo pa tako nesproščeni. Da bi se vsaj malo izognili, pred koncertom kaj spijemo..., al pa skadimo. Enkrat smo igrali v Mariboru in smo prehitro prišli na koncert. Dobili smo pijačo in eden od članov skupine se ga je tako napil, da je zaspal kar na svojem inštrumentu. Par pesmi je celo pozabil! Pa se je vseeno dobro izšlo. Bili smo ful sproščeni.

Kako pa ustvarjate svoje pesmi?

Večinoma jih piševa midva. Pač slišiš jo v glavi, na vajah zaigraš in vidiš, kako pride ven, ko drugi zaigrajo s tabo. Večina naših pesmi je v angleščini, saj se tako lažje izraziš. Besedila so tudi večinoma pesimistična, bolj malo upanja imamo.

*All the people hate eachother,
all the animals hate to live,
all the plants gave gone to hell
and all the guns - they like to KILL!*
(Selfdestruction, Pockfy)

Kaj pa vama glasba pomeni? Sprostitev?

Blaž: Aha, požene ti adrenalin in kri. Tako kot če glasbo poslušáš - nov občutek. Vendar pa je vse skupaj, vznemirjenje, še ful večje, če sam igraš! Ful boljše.

Simon: Jaz pa še študiram kaj mi glasba pomeni...

Pustila sem mu čas za razmislek in opazovala zasanjane modre oči - saj pa ni tako drugačen! Sploh ne razmišlja o tem, kako naj bi se obnašal, kako naj se obnaša - to je tisto kul.

Kaj pa techno?

Blaž: Ponemumljanje!

Kako pa na vaju vpliva šola, matura?

Ne straši naju. Tudi na glasbo ne vpliva. Le to je, da nam učenje za vse te kontrolne vzame veliko časa, ki ga potem zmanjka za vadbo.

Kaj pa nameravate študirati? Nič v zvezi z glasbo?

Simon: Primerjalno književnost in filozofijo.

Blaž: Angleščino. Davorin bo verjetno šel zgodovino, Marko filozofijo, Tomi pa mora še prej maturo naredit...

Kako se razumete med sabo v skupini?

Kar v redu. Na vajah se vsaj trikrat skregamo, predvsem zaradi različnih pogledov na glasbo.

Vsi ste zelo simpatični. Imate veliko oboževalk?

Premalo. ŠEE!

Se vidite v prihodnosti na Koroškem?

Simon: Jaz še za sedanjost ne vem.

Blaž: Na Koroškem že ne bom ostal. Tuga je. Preveč je vse centralizirano v Ljubljani.

Kaj pa se bo zgodilo s Pockfy v prihodnosti?

Ne vemo. Bomo videli. Čez vikende bi pa že lahko... Bomo probali.

No, le probajte, naj vam uspe! □

-mojca p.

FEBRUAR V SLIKI

1. Korošci smo slovenski kulturni praznik dostojno proslavili. V Slovenj Gradcu so podelili tudi Bernekerjeva priznanja in nagrade; nagrado je letos prejel kipar, dr. Lojze Pogorevc.

Posnetek Stanko Hovnik

2. V Črni na Koroškem so pred odhodom svojih dveh olimpijcev v Nagano odprli zanimivo razstavo o zgodovini smučarskega športa v tem kraju, ki se zdaj ponaša že s petimi olimpijci.

Posnetek Tomo Jeseničnik

3. Revija Kmetovalec, ki jo izdaja Kmetijska založba iz Starega trga, je tudi letos izbrala slovenski traktor leta.

Posnetek Stanko Hovnik

4. V Galeriji Kolar so odprli prodajno razstavo (olja, akvareli, grafike) Klavdija Tutta, ki bo odprta do 10. marca.

Posnetek Stanko Hovnik

5. Lovska družina Golavabuka je v Šmartnem pripravila razstavo Lovsko gojitvenega bazena Slovenj Gradec, za katero je bilo med ljudmi veliko zanimanje.

Posnetek Franc Jurač

6. Pust ni zgrešil Koroške, kjer so bile tudi letos številne prireditve in pustne povorke, kot tale tradicionalna v Kotljah.

Posnetek Ivko

PRODAJA IN SERVIS VOZIL SEAT

Francetova c. 23, 2380 Slovenj Gradec, Tel.: 0602/501-730. 501-740

Odprto od 8. do 17. ure / sobota od 8. do 13. ure

LL
LEASING
LAMPRET

Z NAMI
JE
VSAK
LAHKO
PRVAK!

VSE NA ENEM MESTU!

prodaja - servis - popravila - kontrola - leasing - rent a car

V MARCU UGODEN NAKUP VOZIL SEAT CORDOBA!

V podjetju Leasing Lampret Vam v mesecu marcu ponujajo izjemno ugoden nakup vozil **SEAT CORDOBA** z motorji 1.4 in 1.6 in z bogato opremo.

Vozila so na zalogi in si jih lahko ogledate na sedežu podjetja v Slovenj Gradcu. Po želji jih lahko pred nakupom tudi preizkusite.

UGODNI KREDITNI POGOJI - nakup z obročnim odplačevanjem do pet let

UGODEN LEASING do pet let

MENJAVA STARO ZA NOVO

KREDITIRANJE NAKUPA RABLJENIH VOZIL do pet let
V avtoservisu Leasing Lampret vršijo avtokleparska in

ličarska dela za vse tipe vozil po sodobni tehnologiji. Strankam omogočajo v času popravila uporabo nadomestnega vozila.

Poleg tega opravljajo vsa avtomehanska popravila, optično nastavitev podvozja na najsodobnejši optični napravi, kontrolo zavor in podvozja, menjavo zavornega olja...

PRODAJA IN MONTAŽA PNEVMATIK PO IZREDNO UGODNIH CENAH

NOVOST!

Rent a car vozil Seat

VELIKI DVOBOJ

Dolgo pričakovani teniški dvoboj med "zagrizenima nasprotnikoma", g. **Albinom Nagličem** (ZLSD) in g. **Nikom R. Kolarjem** (LDS), se je prejšnji mesec končal z velikim zmagoslavjem menedžerskega štaba Kolarja, ki je ugnal mestnega svetnika Nagliča z rezultatom 6:3 in 6:1.

Iz običajno dobro obveščanih krogov smo izvedeli, da je teniški veteran Naglič takoj ukrepal in odpustil svojega menedžerja g. **Danila Jakoša**. Kolar se je zadovoljen smehljaj in čez svojega zaščitnika **Ota Slemenika** ni rekel nobene žal besede. Bajje sledi povratni dvoboj...

Radi jih imate

Gerri Halliwell
Spice Girls

Natrosil jih je...

Brez velikih želja ni velikih
razočaranj.

Človek, ki hoče več, daje manj.

Laži niso resnice, so pa resničnost.

Ponižnost raste na drevesu strahov.

Resnica ne kupuje ličila.

NIKO

OB LETU OSOREJ

Februarja 1997 so se v koroških občinah srečevali z mnogimi gospodarskimi problemi, tako v stečajnem podjetju Okus Radlje kot v Livarni Vuzenica, TRO-ju Prevalje in še kje.

Februarja letos pa so župani koroških občin sedli skupaj v regijskem svetu, da bi pokazali skupni interes. Glasno in jasno so se zavzeli za ohranitev koroške železniške proge oziroma se opredelili proti ukinitvi potniškega prometa na relaciji Maribor - Pliberk. Morda bi lahko vsaj z železnico pripeljali na Koroško usposobljene kadre, sveže ideje in svež kapital? A kaj, ko je Ljubljana preveč oddaljena in se Korošcev tja premalo sliši, pa še Huda luknja je vmes!

Manj glasni smo Korošci pri izražanju enakih interesov za gradnjo domov za starostnike oziroma za dodelitev koncesij. Takšne teme obravnavamo raje za zaprtimi vrati.

Po drugih dogodkih pa februar 1998 ostaja podoben februarju 1997: bile so proslave ob slovenskem kulturnem prazniku, bile so počitnice in v občini Ravne-Prevalje brezplačno plavanje in smučanje (brez plačila in brez snega), bilo je ekipno močnejše zidanje snežnih gradov Kralja Matjaža..., bil je pust! Prepih pa je k 6. obletnici "prepihovanja" dodala še eno leto.

IZJAVA MESECA

Tako - izbrali oziroma izbrale ste prvo izjavo meseca v akciji, ki jo organiziramo skupaj s Koroškim radijem. Brez konkurence "je zmaga" januarjska izjava **Eme Žagar**, predsednice sveta delavcev v Tiu:

"Saj bomo potrpele. Zdaj same zahtevamo stečaj, saj smo zaradi neizplačanih plač in certifikatov največje upnice tovarne."

In zdaj k februarjski izjavi meseca. Ponujamo vam tri možnosti, med katerimi se boste bralci Prepaha in poslušalci Koroškega radia odločili po svoji presoji.

Februarske izjave meseca

1. "Slovenske železnice iščejo racionalizacijo samo v ukinjanju vlakov, namesto da bi razmišljale, kako bi povečale promet."

Ivan Draušbaher, župan občine Muta, na izredni seji regijskega sveta Koroške, na kateri so obravnavali nameravano ukinjanje vlakov na koroški progi.

2. "Če bo vpliv Slovenske ljudske stranke na dogajanja v državi tudi v prihodnje vsaj takšen, kot je danes, potem bo Koroška na drugi stopnji lokalne samouprave dobila regijo oziroma pokrajino."

Marjan Podobnik, predsednik Slovenske ljudske stranke, na odmevnem srečanju v Radljah ob Dravi.

3. "Če ne bojo hitro prestavili kipa kralja Matjaža na Peci, bo Mežiška dolina popolnoma propadla. O katastrofi sicer ne morem govoriti, obstaja pa možnost elementarne nesreče."

Franc Mihelač, bioenergetik, o vzrokih za težave v Mežiški dolini.

H KRALJU MATJAŽU!

KDO SI JE TOKRAT ZASLUŽIL (ALI PA TUDI NE) OBISK PRI KRALJU MATJAŽU?

MILAN KUČAN

Kučan je vrhovni poveljnik Slovenske vojske (kar sicer pomeni, da bi si naj bila s kraljem Matjažem nekakšna kolega) in bi bilo v interesu naše samostojne Slovenije nujno, da Kučan takoj (s svojo Štefko, da bo delala družbo Matjaževi Alenčici) obiše kralja Matjaža pod našo goro. Razumljivo, da mora s seboj vzeti še (bivšega) vojaškega ministra Turnška, da se bodo skupaj usedli h kamniti mizi, kjer jima bo kralj Matjaž kot izkušen vojaški strateg razložil osnovna pravila vohunjenja v sosednjih državah. Tako se ne bo moglo nikoli več ponoviti, da bi naše vojaške vohune ujeli kar za prvim grmom, ko prestopijo mejo...

JANEZ ČADEŽ, generalni direktor RTV

Že dolgo ni nobena skrivnost, da znajo v nacionalni proizvodnji samo izgubo, kar gledalci žal na ekranu ne vidimo. Zadnje čase kar v procesijah odhajajo najboljši napovedovalci, voditelji: Nataša Pirc, Saša Einsidler, Tomaž Tanko, Stojan Auer s celotno ekipo... Kam drugam, kot na privatno POP TV. Zakaj? Zato, ker imajo tam menda prespektivo...

Na POP TV tudi vse več Slovencev naravnava svoje gume, ker pač imajo tam boljše oddaje. Zato se upravičeno sprašujemo, zakaj sploh nacionalni plačujemo vse dražje naročnine? Čadežu predlagamo, da še on gre v studio POP TV-ja in uredi, da nam ne bo več treba plačevati naročnin.

V tem primeru mu ni treba na posvet h kralju Matjažu, posebej zato ne, ker za časa njegovega vladanja še nismo imeli televizijskih oddaj. Matjaž pa je imel sposobne sle na iskrih konjičkih! *F.H.*

VSESTRANSKI PP

Koroški poslanec Peter Petrovič je v prostem času slikar (ali obratno). Obvlada pa še marikdaj drugega: ustvarja male plastike, piše pesmi in smuča. Ker ima med poslanci najnižjo plačo, kar je tudi značilnost cele Koroške, je (kot smo opazili) temu primerna njegova smučarska oprema. Možakar pač usklajuje naravne danosti: malo denarja, malo snega in malo "nedeljskega" smučanja. Kar mu ostane denarja, gre za platno in barve.

Želeli ste, obupajte!

Velmožje bodoče samostojne občine Prevalje si menda srčno želijo, da bi bila meja z ravensko občino "tam nekje pri Dularju".

Koroška komunalna podjetja baje fekalije iz stanovanjskih naselij često odpeljejo kar v Dravo. To počenjajo zgolj iz narodnostnega ponosa: če Hrvati že hlastajo za našo zemljo, pa naj dobijo še nekaj našega dreka.

Slovenjgradčani vedo, da je proizvodnja delov iz poliuretanskih mas sporna. Je pa dobičkonosnost nesporna.

Leta 2200 nas bo enajst milijard. Slovencev pa dobrih tritisoč.

V velenjskem rudniku iz leta v leto povečujejo izkop. Tudi država iz leta v leto povečuje izkop.

Koroški aktivni tudi v prestolnici. Bruhance so počistili domačini.

Ne razumem, zakaj so koroški župani tako odločno proti ukinitvi Koroške proge. Treba jo bi bilo celo podreti in nato narediti novo in lepšo.

Medtem ko se uslužbenci ES nosijo kot pavi, tatovi avtomobilov v Bruslju kradejo kot srake.

Marsikomu je lažje preleteti tri celine in dva oceana kot pet strani.

NAGRADNA IGRA:

POIŠČITE SE V PREPIHU

Gospa na naši sliki se mora s Prepihom v rokah oglasiti v trgovini Kmetijsko gozdarska zadruga Ledina v Šentilju pri Mislinji in prijazna poslovodkinja Irena Tasič ji bo predala nagrado v vrednosti 2500 SIT. Gospa Irena nam je povedala, da je njihova trgovina vedno dobro založena z živili in z drugimi potrebščinami za vsakdanjo rabo. Vabljeni!

(NE)HUMORESKA

Ni lahko napisati humoresko, ker pa že dolgo nisem kake, sem sklenil vzeti v roko pero in tako napraviti svojemu lenarjenju konec. Pa sem se lotil dela. Tri dni in tri noči sem se mučil, toda izpod peresa mi ni prišla nobena pametna reč.

Že sem skoraj obupal, ko se mi je nenadoma posvetilo. Vzel sem v roke časopise in se zastrmel v njihove naslove: Znanost, kultura, umetnost, gospodarstvo... Ah, gospodarstvo! Moje agonije je bilo v trenutku konec. Misli so se kar vlile na papir. In humoreska je bila končana.

Še ves razgret in vzhičen sem odšel na uredništvo časopisa, potrkal na urednikova vrata ter toplo vrgel na njegovo mizo. "Berite!" sem rekel.

Urednik me je čemerno pogledal. Končno si je nadel očala in začel brati. Med branjem sem opazoval njegov obraz. Videl sem, kako se njegove ledene poteze topijo kot pomladanski sneg, njegov obraz pa je od vrstice do vrstice bolj žarel z notranjim ognjem.

"No?" sem zmagovalno dejal.

Urednik pa se je smehljaje obrnil k meni in rekel:

"Mladi nadebudni pisatelj! Prebral sem vaš humoristični sestavek od začetka do konca. Reči moram, da je zelo dobro napisan. Da, celo odličen je. Kljub temu pa vas moram razočarati. Zaman ste se trudili. Vse, kar je tu napisano tako briljantno smešno, ni nič v primerjavi s tistim, kar počenjajo nekateri naši gospodarstveniki v praksi."

Brez besed sem se usedel...

-jk

VSI ŽUPANSKI KANDIDATI

"Govori se", da imajo stranke v Slovenj Gradcu že kar pet županskih kandidatov za letošnje volitve. Čeprav "se ne govori" jasno o vseh imenih in priimkih, so kandidati prepoznavni po svojih značilnostih. To so: **Janez Venetski**, **Peter Poslanski**, **Albin Nagli**, **Niko K. Galerjski** in **Aleksander C. Veliki**.

EFEKTNO in efektno

Slovenjgraško podjetje za varovanje oseb in premoženja EFEKT je ob prejemu certifikata kakovosti pripravilo slavje v slovenjgraški športni dvorani in nanj z lepimi vabili povabilo goste in prijatelje na ples do zgodnjih jutranjih ur. Neimenovani organizator pa je s plakati vabil na tradicionalno pustovanje na isti dan in v isto športno dvorano na pustno rajanje do jutra. Mnogim ni bilo jasno, ali gre za "efektno" pustovanje ali za pustovanje z Efektom.

Radi jih imate

Pamela Anderson Lee - Obalna straža

Teško je biti kurent

Da je fantom, ki po vesoljni Sloveniji v kurentovski opremi preganjajo starko zimo, vse prej kot lahko, je letos na lastni koži občutil naš znani tiskar Danilo Obrul. Kot se je samozavestno pridružil njihovem rajanju pred svojo tiskarno na Javorniku na Ravnah na Koroškem (slika zgoraj), je ob koncu svojega poslanstva samokritično priznal, da "bi dušo spustil, če bi še pet minut trpel v tej vročini!" (slika spodaj).

Pa letos zime niti ni bilo treba posebej preganjati. Danilo zato za drugo leto že nabira kondicijo...

KOMU ZVONI

Letos so Koroško oblegale številne skupine kurentov. Poleg domače skupine iz Črne na Koroškem, kjer tradicija kurentovanja potuje že 35 let iz roda v rod, so se v Slovenj Gradcu, Dravogradu in v drugih koroških krajih vrstile številne skupine kurentov iz tujjskega konca. Ker letos ni snega in ni potrebe, da bi preganjali zimo, ostaja vprašanje: komu so praznoprav zvonili?

UGODNI KREDITI: ŽE OD T+2%

GRADBENI MATERIAL - KOPALNIŠKA OPREMA - KERAMIKA

DOSTAVA TRGOVINA GRAD GRADBENI MATERIAL
tel.: 28 71 80, 28 71
- barve, laki
- vodovod, toplovod
- stavbno pohištvo
- gradbeni material

strokovno svetovanje

ZOLES d.o.o.

Javornik 13
Ravne na Kor.

izvedba del z garancijo

IZVEDBA KOPALNIŠKE OPREME IN KERAMIKE
tel.: 20 789

AKCIJA

BATERIJE

ARMAL

MAYA

-15%

HANSA

-10%

KOPALNIŠKI PROGRAMI

KOLPA

-15%

NOVO! NOVO! VEČJA PONUDBA V POVEČANIH PROSTORIH

UGODNI KREDITI: ŽE OD T+2%

VODOVOD - TOPLOVOD - BARVE - LAKI - STAVBNO POHIŠTVO

USPELA UPRIZORITEV SPEVOIGRE

To je **zgoba o Kresničku**, ki zaradi nagajivosti izgubi lučko. Išče jo pri rožah, živalih, luni, a na koncu mu jo podari sonce. Igro so uprizorili člani in članice našega dramskega krožka. Bila nam je zelo všeč, zato sva se odločili, da o delu dramskega krožka povprašava mentorice, ki so igro pripravile.

Gospa **EVELINA KRIVEC** že dolgo vrsto let vodi dramski krožek. Pod njenim vodstvom so učenci uprizorili že veliko predstav. Povedala nam je, da so se za Kresnička odločili zato, ker je to igra z vzgojno vsebino in lepo glasbo.

Vloge je zaupala učencem, ki imajo smisel za igro, ritem, imajo posluš in lep glas. Nastopalo je sedemnajst igralcev.

Gospa Krivec je pri režiji pomagala gospa **ANA ATELŠEK**. Skupaj sta izbrali kostume in postavili predstavo v prostor. Pojavljale so se tudi težave, saj je v predstavo vključenih veliko igralcev in pevcev, zato so večkrat težko določili čas za vaje.

Do sedaj so imeli šest predstav, povabljeni pa so še v Kotlje, v Črmo in Mežico. Zelo si želijo, da bi igro predstavili učencem slovenske šole v Italiji, ki tudi nosi ime Prežihovega

Voranca in z njo že več let sodelujemo. Vesela je, da so vloge dobili pravi igralci, ki so jih s srcem odigrali.

Glasbeni del predstave so zaupali profesorici glasbe, **TANJI KRIVEC**. V predstavi poje 35 članski pevski zbor in šest solistov. Naučila jih je vse melodije in jih spremljala na klavirju. Pravi, da ji je bilo to delo v užitek, saj so učenci z veseljem sodelovali. Bilo je zanimivo in lepo.

Seveda pa se igre brez dobre scene ne da uprizoriti. Za to je poskrbela naša učiteljica likovne vzgoje, gospa **BRONISLAVA GAJŠEK**. Za sceno

so morali izdelati grad, prikazati gozd in izdelati cvetove. Pri tem delu so sodelovali člani likovnega krožka. Veliko časa so porabili za izdelavo cvetov, grad pa so naslikali na veliko platno. Za gozd smo uporabili kar veje.

Tako torej nastane igra. Potrebno je veliko volje, truda in veselja. Vse to so naši učenci imeli, zato so bili uspešni. Upravičeno smo ponosni nanje. □

TINA JELEN in TJAŠA RAZDEVŠEK
NOVINARSKI KROŽEK
OŠ PREŽIHOVEGA VORANCA
RAVNE NA KOROŠKEM

ADI JE "POSTAL RAVENČAN"

Predstavljamo vam novo "pridobitev" našega kraja, **Raven na Koroškem**. Posnel je šest kaset in pet CD-jev in je znan po vsej Sloveniji, priljubljen pri odraslih in otrocih. V svojih pesmih humorno opisuje naše življenje. To je (kdo drug kot) kantavtor **ADI SMOLAR**.

Kako se počutite v novem kraju in v novem stanovanju?

Ravne mi niso ravno novi kraj, saj sem tukaj hodil v srednjo šolo, tu imam tudi nekaj sorodnikov in navsezadnje sem bliže staršem, ki stanujejo na Muti. Pravzaprav pa sem jaz doma po vsej Sloveniji.

Se spomnite svojih prvih začetkov igranja na instrumente?

Že kot otrok sem igral harmoniko in klarinet, po dvajsetem letu pa sem začel igrati kitaro in pisati pesmi. (Posluš sem imel že od takrat, ko sem spregovoril prve besede.)

Kdaj ste prvič nastopili pred občinstvom?

To je bilo leta 1981 v Cerknici, kjer sem imel prvi samostojni koncert.

Kako pogosto imate nastope?

Uh, velikokrat! Približno štirikrat tedensko. Igram tudi po številnih bolnišnicah, na dobrodelnih prireditvah, za slepe.

Katera je bila vaša prva kaset?

Naš svet se pa vrti.

Ali se vam je že zgodilo, da ste pred nastopom ostali brez glasu?

Tudi to se je že zgodilo, ampak sem se potrudil in vse pesmi odpel do konca.

Imate kakšnega vzornika?

Mislím, da sem zdaj že jaz vzornik drugim.

Kako bi opisali samega sebe?

Kdor pozna moje pesmi, ve, kakšen sem, kajti moje pesmi so življenjske. To sem jaz.

Kakšni so vaši načrti za leto 1998?

Lani sem bil samo tri dni na dopustu, zato si ga bom v tem letu privoščil malo več. Posnel bom ploščo in izdal roman.

Marko Laznik

PRIJATELJSTVO

Osmošolka **Janja Vollmeier**, Dravograjčanka, ki se je pred kratkim preselila v Radlje ob Dravi, je pred nekaj dnevi predstavila svojo prvo knjigo z naslovom "PRIJATELJSTVO". Štirinajst kratkih zgodb opisuje njeno življenje, najstniške težave, glavna tema pa je prijateljstvo. Štirinajstletna avtorica je povedala:

"Knjiga opisuje, kako sem bila potrta, ko sem izgubila najboljšo prijateljico. Zato sem vzela v roke liste papirja in začela pisati."

Pisala je največkrat ponoči, ko je imela mir za razmišljanje o problemu, ki jo je prizadel. Nato je zgodbe pokazala svoji učiteljici za slovenski jezik. Literarno delo je podprl ravnatelj Osnovne šole Dravograd, ki je izid knjige prek te vzgojno-izobraževalne institucije tudi financiral.

Že predtem je Janja Vollmeier pošiljala pisatelji Marinki Friz-Kunc besedila o problematiki zlorabe drog med mladimi. Poleg tega, da piše, veliko bere:

"V knjigah sem vedno našla iskano ljubezen in želela sem si, da bi jo lahko dajala tudi drugim. Zato sem začela pisati. Igram tudi klavir, tako da mi prostega časa ne ostane veliko." □

Ajda P.

Slovenska industrializacija

Piše: Stanka Blatnik

Sredi preteklega meseca smo si na ljubljanskem sejmišču lahko ogledali že 45. sejem **Moda fashion**, ki naj bi bil za slovensko modno industrijo največji dogodek te vrste. Ker v tej panogi že nekaj let vlada finančna kriza, organizatorji prirejajo sejem le enkrat letno in tako spomladi prikažejo modne smernice za naslednjo jesen in zimo, letos za sezono 98/99.

Sejem je odprtega tipa, prirejen obiskovalcem - bodočim kupcem konfekcije, metraže, pletenin, galanterije, obutve, kozmetike in modnih dodatkov. V obdobju prihajajoče pomladi pa bi bilo modnim radovednejšem vendarle bolj prikazati zanimivo pomladno - poletno modo, ki ravno zdaj postaja aktualna in uporabna.

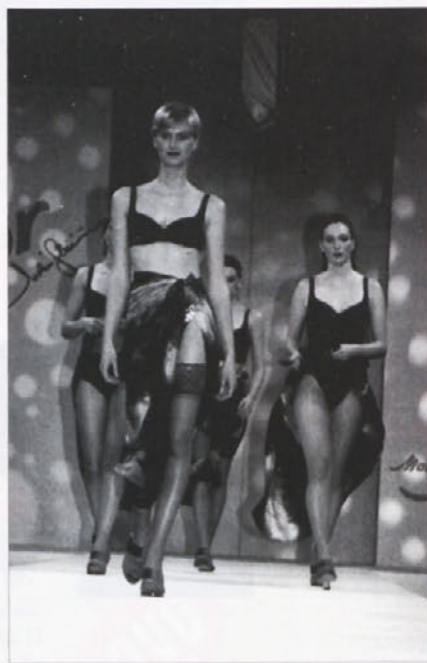
Ponudba podjetij je glede na prejšnja leta nekoliko skrčena, sicer pa klasična, kar težko ji pridaš ime ponudba modnih novosti. Sicer pa se vsaka ponudba prilagaja povpraševanju. Tisti redki posamezniki, ki za vsako ceno sledijo modnim trendom, se s slovensko ponudbo ne ukvarjajo več, ampak kupujejo v tujini ali pa izdelke tujih firm pri nas. Zakaj tudi ne bi, saj za podobno ceno dobijo boljše kakovost in novejši, zanimivejši design.

Kljub sivemu povprečju imamo nekaj dobrih firm, ki se trudijo slediti času. Tako je letos spet presenetila **Mura** s svojo že na daleč prepoznavno kako-vostjo in novo moško kolekcijo **Garniolus**, pa **Almira** z vedno lepimi in modnimi pleteninami, tokrat v sivih žensko - moških tonih, ali pa moška blagovna znamka **Sens** iz Ljubljane z oblekami iz finega, rahlo povzorčenega žameta v temno rjavem.

Monotonost razstavnih prostorov so popestrile tri modne revije dnevno, tematsko razdeljene na konfekcijo, spodnje perilo ter

Prihajajoča moda mini plaščkov **Mojca Beseničar** v tkaninah **Novoteksa**

Drzno, zapeljivo na reviji spodnjega perila

šport, prosti čas in oblačila za najmlajše. Med manekeni vseh starosti so bili najboljši otroci, nekateri še tako majhni, da si niso mogli zapomniti vrstnega reda svojih dolžnosti na pisti in so to izvedli pač po svoje, še bolj prisrčno.

Zelo opazen roza make-up znamke **Margaret Astor**, bolj primeren za večerno toaleto kot pa za prevladujočo dnevno klasiko, in hair-styling **Narta studia** so dopolnjevali izhode manekenk in manekenov in poleg modnih dodatkov gradili nekakšno celostno podobo modelov naslednje jeseni in zime. V primerjavi s hrvaško modno revijo na zadnji dan sejma s

prav tako običajno konfekcijo, pa vendar bolj domiselno koreografijo, je bila naša v celoti dokaj navadna in nedinamična.

Na revijah so se predstavili tudi nekateri metražerji v kolekcijah znanih slovenskih oblikovalk. Tako je kolekcijo ženskih hlačnih kostimov z zelo dolgimi jopiči, ki prihajajo v modo že to pomlad, za **Novoteksa** izdelala **Mojca Beseničar**, za **Svilo** iz Maribora pa je večerno toaleto oblikovala **Tjaša Lupinc**, sicer kreatorka prav tako predstavljene Industrije usnja

Velenjski M-club na reviji športne konfekcije; v ozadju Mont

Vrhnika. Tekstilno tovarno Prebold je v svojih kreacijah predstavila nekdanja Slovenjgradčanka **Almira Sadar**, arhitektka in asistentka oblikovanja oblačil na Fakulteti za tekstilstvo v Ljubljani. Mimogrede: Sadarjeva je konec decembra lani odprla svojo modno trgovino ob Gradaščici v Ljubljani in predstavila svojo prvo prodajno kolekcijo pod imenom Mala plava.

Poleg firm so se na sejmu pojavile tudi srednje šole in samostojni oblikovalci, nekateri povsem komercialno, drugi le v obliki razstave. Med slednjimi smo dogajanje

Klasično in nepogrešljivo v garderobi Slovenke - mini kostimček

larnih oblek za miss Slovenije '97, ko smo na otvoritveni dan poleg razstave poskrbele še za

show v živo. Manekenke, oblečene v večerne obleke, so skupaj z našo miss **Majo Šimec** sprejemale radovedne goste ob razstavnem

Beti Metlika za razigrane otroke

prostoru in z njimi poklepetale, kasneje pa so se v oblekah sprehodile še po celem sejmišču. Za pričesko in make-up styling na otvoritvi je poskrbela

Polovičen pogled na spektakularno pisto razstavljenih kreacij za miss Slovenije

Mateja Lečnik, Ravenčanka, ki študira vizažistiko v Celovcu, dela pa tudi na Dunaju. Spomnimo se je z decembrske zaključne prireditve Izbiramo koroški obraz leta in modne revije v slovenjgraški diskoteki Atlantida, kjer je naličila najlepše Korošice v vlogi manekenk in ožjih

finalistk.

Letošnji veliki modni dogodek je minil brez predstavitve koroških podjetij, ki pa jim zamujene priložnosti ni treba obžalovati. Tudi velika slovenska podjetja se vsako leto znova sprašujejo, ali bi nastopili na sejmu, saj tovrstna promocija predstavlja velik strošek.

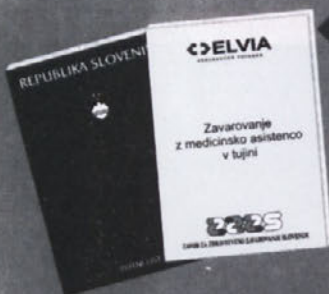
Žensko-moška kolekcija Arctic Vesne Gabršček Ilgo za Almira

Ali se bodo razmere v tekstilstvu v prihodnje kaj spremenile in pripomogle k izboljšanju organizacije takih dogodkov, je odvisno ne le od podjetij, ampak tudi od pomoči države in nenazadnje od nas, uporabnikov mode. Ko bomo postali bolj zahtevni potrošniki in bomo izdelke višje kakovosti in najnovjših trendov pripravljene kupovati, jih bodo podjetja morda začela izdelovati tudi za domače tržišče, ne

le za izvoz. Drugače bo tudi, ko bodo mladi oblikovalci, polni novih idej, naleteli na posluš tistih na vodilnih položajih, ki imajo vedno prav, pozabljajo pa, da se svet vrti in da so tisti ljudje, ki prihajajo, zdaj še otroci.

Zavarujemo bogastvo zdravja

ZAVAROVANJE Z MEDICINSKO ASISTENCO V TUJINI

Z zavarovanjem z medicinsko asistenco je potovanje ali bivanje v tujini res brezskrbno. Tudi v primeru bolezni ali nesreče zavarovanec ne bo sam, saj mu bo ob strani stala zanesljiva in izkušena zavarovalnica.

PROSTOVOLJNA ZDRAVSTVENA ZAVAROVANJA

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije se je za zagotavljanje kakovostnih in zanesljivih storitev zavarovanja z medicinsko asistenco v tujini povezal z eno največjih in najbolj razširjenih zavarovalnic - s švicarsko ELVIO.

ELVIA zagotavlja zavarovanje z medicinsko asistenco po vsem svetu.

Kaj nudi zavarovanje z medicinsko asistenco v tujini?

Zavarovanje z medicinsko asistenco omogoča brezskrbno potovanje in bivanje v tujini. Zavarovancem je v primeru bolezni ali nesreče vedno pri roki in jim poleg zagotavljanja in krija stroškov nujnih zdravstvenih storitev nudi še vrsto drugih praktičnih koristi, brez katerih bi bil bolnik ali poškodovanec v tujini neboljen. Skladno s Pogoji za dodatno prostovoljno zdravstveno zavarovanje »Tujina z medicinsko asistenco« to zavarovanje:

- krije stroške nujnega zdravljenja v tujini
- predstavnik ELVIE lahko pomaga pri premagovanju jezikovnih preprek, zagotovi medicinsko konzultacijo in prevoz zavarovanca do zdravnika, izbere primerno zdravstveno ustanovo in tja prepelje zavarovanca ter posreduje informacije svojem zavarovanca
- če mora biti zavarovanec hospitaliziran tudi po planiranem datumu povratka in ga spremlja svetec, tudi zanj krije določene stroške bivanja v hotelu
- organizira in plača povratno vožnjo tudi za zavarovančevega otroka, če ga ne spremlja še druga odrasla oseba
- zagotovi nujna zdravila, ki jih za svoje zdravljenje potrebuje zavarovanec
- posreduje vsa sporočila svojem ter organizira spremembe na poti (hotelske, letalske itd. rezervacije, sestanki ...)
- pod posebnimi pogoji tudi krije morebitne stroške odvetniških storitev do višine 2.500 DEM

ELVIA

- zagotovi prevoz zavarovanca v domovino, po potrebi s spremstvom
- zagotovi prevoz svojcev zavarovanca, ki so ga spremljali na potovanju, če prvotnega prevoznega sredstva ni več možno uporabljati
- organizira in plača prevoz umrlega zavarovanca in tudi njegovih svojcev, če ni možen povratek s prvotnim prevoznim sredstvom
- povrne stroške nujnega zdravljenja, če zavarovanec ni mogel stopiti v stik z ELVIO in je moral plačati stroške zdravljenja sam.

Kje in kako se zavarujemo?

Zavarovanje se lahko sklene na vseh enotah Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in pri pooblaščenih posrednikih, ki so praviloma turistične agencije.

Zavarovanci se seznanijo z zavarovalnimi pogoji in višino premije, izračunane na osnovi odločitve o oni in trajanju zavarovanja, zavarovalni vsoti, zavarovalnem programu in vrsti police ter sklenejo zavarovanje.

Na podlagi plačila premije v celem znesku prejemo potrdilo, ki ima veljavnost zavarovalne police in praktično pomeni plačilno sredstvo za nujne zdravstvene in druge storitve v tujini.

Zavarovalni programi in vsote

Zavarovalna vsota ali kritje je znesek, do katerega zavarovanje z asistenco jamči, da bo plačalo stroške zdravljenja. Višina zavarovalne vsote je odvisna od izbranega programa zavarovanja in območja, za katero velja zavarovanje.

Zavarovalne vsote, ki veljajo za kritje nujnih zdravstvenih storitev po posameznih programih in območjih, so:

	cona 1	cona 2
osnovni program do:	15.000 DEM	25.000 DEM
višji program do:	30.000 DEM	50.000 DEM
program s franšizo do:	15.000 DEM	25.000 DEM

Program s franšizo

Nudi krije nujnih zdravstvenih in drugih storitev pri osnovnih zavarovalnih vsotah in vsebuje odbitno franšizo 60 DEM, ki zniža premijo za plačilo in se zavarovancu obračuna ob nastopu zavarovalnega / škodnega dogodka.

Popusti in povečanja

Za družine in skupine je predviden poseben popust. Za osebe, starejše od 65 let, se premija poveča za 50%.

Z doplačilom pa se lahko zavaruje tudi organizirana športska dejavnost v tujini.

Kaj mora v primeru uveljavljanja asistencе storiti zavarovanec?

V primeru, da zavarovanec v tujini zbolí ali se ponesreči, mora o tem obvestiti ELVIO:

- brezplačnim klicem na telefonsko številko dežurnega centra ELVIE: +33 1 42 99 08 26

- ali na faks: +33 1 42 99 03 10

- ali pisno na naslov:
ELVIA
153, rue du Faubourg-Saint-Honore,
F-75381 PARIS CEDEX 08, FRANCE.

Če zavarovanec (ali njegov spremljevalec) ne more obvestiti ELVIE pred obiskom zdravnika oz. prihodom v bolnišnico, mora stopiti v stik z ELVIO takoj, ko je mogoče. Z zavarovanjem pa mora seznaniti tudi zdravnika oz. zdravstveno osebo.

To je vse. Od tu dalje zanj poskrbi ELVIA oz. njen pooblaščen zdravnik, kateremu mora zavarovanec omogočiti dostop do vseh medicinskih informacij.

CENIK PREMIJ ZA ZAVAROVANJE Z MEDICINSKO ASISTENCO TAS

CONA 1 Evropa, Sredozemlje, Kanarski otoki CONA 2 cel svet

Po osebi/v SIT	program			program		
	OSNOVNI 1	VIŠJI 1	FRANŠIZA 1	OSNOVNI 2	VIŠJI 2	FRANŠIZA 2
3	1.400	3.080	1.120	2.100	4.620	1.680
5	1.500	3.300	1.200	2.500	5.500	2.000
7	1.600	3.520	1.280	2.900	6.380	2.320
10	2.000	4.400	1.600	3.300	7.260	2.640
15	2.500	5.500	2.000	3.800	8.360	3.040
20	2.900	6.380	2.465	4.500	9.900	3.825
30	3.600	7.920	3.060	5.900	12.980	5.015
60	6.900	15.180	6.210	10.000	22.000	9.000
90	10.800	23.760	9.720	20.000	44.000	18.000
letna premija	25.000	55.000	22.500	37.500	82.500	33.750

Prometni davek je vključen v premijo

ELVIA

radio alfa
0602 41 630 0602 42 330
107.8 FM
oglasi glasba informacije

PROBANKA

Probanka d.d. Maribor

Za vas smo odprli nove poslovne prostore
Poslovne enote Koroška:

AGENCIJO RAVNE NA KOROŠKEM
na Partizanski 4 na Ravnah

CELOVITA PONUDBA:

- ✓ brezplačno vodenje tekočega in žiro računa za čas šestih mesecev
- ✓ brezplačna izdaja kartice Karanta, Eurocheque kartice in blanketov
- ✓ ugodna posojila
- ✓ izdaja Eurocard in zlate Eurocard kartice, sodelovanje pri izdaji Magna kartice
- ✓ bankomat, dnevni in nočni trezor

Poslujemo vsak delovni dan od 8.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00, v sredo do 17.00 ure.

Telefon: 0602 287 900 Faks: 0602 287 910

Trgovsko podjetje d.d.

Šolska ulica 2, 2380 Slovenj Gradec

Tel.: 0602 41 127, 41 426

Fax: 0602 43 756

BLAGOVNICA

Mislinja

Najpopolnejša ponudba na enem mestu v Mislinji, po najugodnejših cenah

KLETNA ETAŽA - bela tehnika, akustika, barve, laki, železnina, plastika

SREDNJA ETAŽA - živila, neživila, sadje-zelenjava, meso-mesni izdelki, mleko-mlečni izdelki, pijače

GORNJA ETAŽA - pletenine, trikotaža, čevlji, copati, konfekcija, pozametrija

ZILA DANES - ZA VAŠ BOLJŠI JUTRI

IVKO DESIGN

FOTO IVKO
Čečovje 6, Ravne
☎ 28 73 82

Samo pri nas profesionalno in kvalitetno.
Fotografiranje poročne slovesnosti.
ZDAJ TUDI FOTOKOPIRANJE!
IVKO - kvaliteta, ki se vidi

Koroška cesta 2
62360 RADLJE OB DRAVI
SLO

Telefon: 0602 71 098

Telefax: 0602 71 098

Studio: 0602 73 557

89,5 MHz
89.5 MHz
NOVI VAL

Piše: Aleksander Praper

AVTOMANIJA

Avtomanijo lahko poslušate ob sobotah ob 9,30 vsakih štirinajst dni na Koroškem radiju.

Vozila, ki od vseh najbolj predstavljajo luksuz, bogastvo in kvaliteto, nosijo na pokrovu motorja figuro duha ekstaze - popularno imenovano Emily.

1863 leta v Alwaltonu rojeni **Frederick Hery Royce** se je že od malih nog zanimal za elektrotehniko in je že pri 21. letih pričel s samostojno izdelavo dinam in električnih priprav. Naredil je tudi majhen električni avto za lastno uporabo, ki ga je tako navdušil, da je sklenil izdelovati avtomobile po lastni zamisli. Niso mu bili všeč takratni ropotajoči avtomobili, cvileče zavore, smrdeči izpuh, zato je moral njegov prvi avto zadostiti vsem njegovim, za tisti čas pretiranim zahtevam.

Prvi avtomobil te znamke je bil izdelan 1904 leta, poganjal ga je dvovaljni motor, o katerem je časopis *The Times* pisal: "Ne čuti niti ne sliši se, da motor teče."

Tako kvalitetna vozila je kmalu opazil tudi **Charles Stevaet Rolls**, zelo poznani športnik, podjetnik in avtomobilski navdušenec, ki se je ponudil za partnerja. Ravno zaradi njegove popularnosti sta družabnika sklenila uporabiti priimek Rolls kot prvi. Tako je 1906 leta nastalo podjetje **Rolls Royce Ltd**. Prvi večji model je bil 40/50 HP, s šestvaljnim motorjem, kateremu je tretji partner **Claud Johnson**, ki je imel dober smisel za marketing, napovedal dobre prodajne rezultate. Ko je zavohal, da je ta avtomobil "ta pravi", je 13. pobarval srebrno, vse medeni-naste dele pa galvansko posrebril. Krstil ga je za srebrni duh - **silver ghost**.

Zanimivo je, da Rollsi sicer načeloma nimajo serijskih števil, ki bi vključevale 13. Ta avtomobil je začel s udeležbo na tekmovanjih, kjer je zaradi svoje

zanesljivosti, dobrih zmogljivosti in majhne porabe nabiral zmago za zmago. Leta 1911 je bilo brez okvare opravljenih 24000 km neprekinjene vožnje

med Londonom in Edinburgom, ves čas v končni stopnji prestavnega razmerja, ustavil se ni niti za dolivanje goriva - to so opravili kar med vožnjo. Avtomobil so kasneje razstavili na dele in ugotovili, da je večina sestavnih delov skoraj neobrabljenih. Ta avtomobil je postal najbolj znan in najboljši Rolls Royce vseh časov.

Rolls Royci imajo večino navora že pri

vzdržljivost večja. Od leta 1913 na hladnih avtomobila kraljuje figura "**Spirit ob Ecstasy**" oziroma duša zanosa.

Športni navdušenec **Charles Rolls** je

1910. leta kot prvi dvakrat preplaval kanal, a že nekaj mesecev pozneje se je smrtno ponesrečil v letalski nesreči. Njemu v spomin so dotlej rdeče črke na hladilniku spremenili v črne.

V naslednjih letih je **Rolls Royce** povečal paleto vozil. V prvi svetovni vojni je britanska vlada potrebovala kvalitetna vozila, zato so veliko **Rolls Royce** predelali v ambulanta vozila in celo v oklopnike. **Henry Fredrick Royce**

zapiske svojih idej in načrtov, kako voditi podjetje v prihodnosti. Med temi zapiski je bil že do konca izoblikovan 12 valjni popolnoma aluminijasti 7 literski motor. Vgrajevali so ga v **Phantoma 3**, katerega pomemben izum je bil mazanje motorja pod pritiskom - ta tehnologija suhega korita se še danes upravlja le na najdražjih vozilih, na primer na Ferrariju F 40. Takratni ugled **Rolls Royce** je bil že tako močan, da je **John Dunlop** s svojimi nasledniki ravno za ta avtomobil pripravil nekoliko različnih tipov gum.

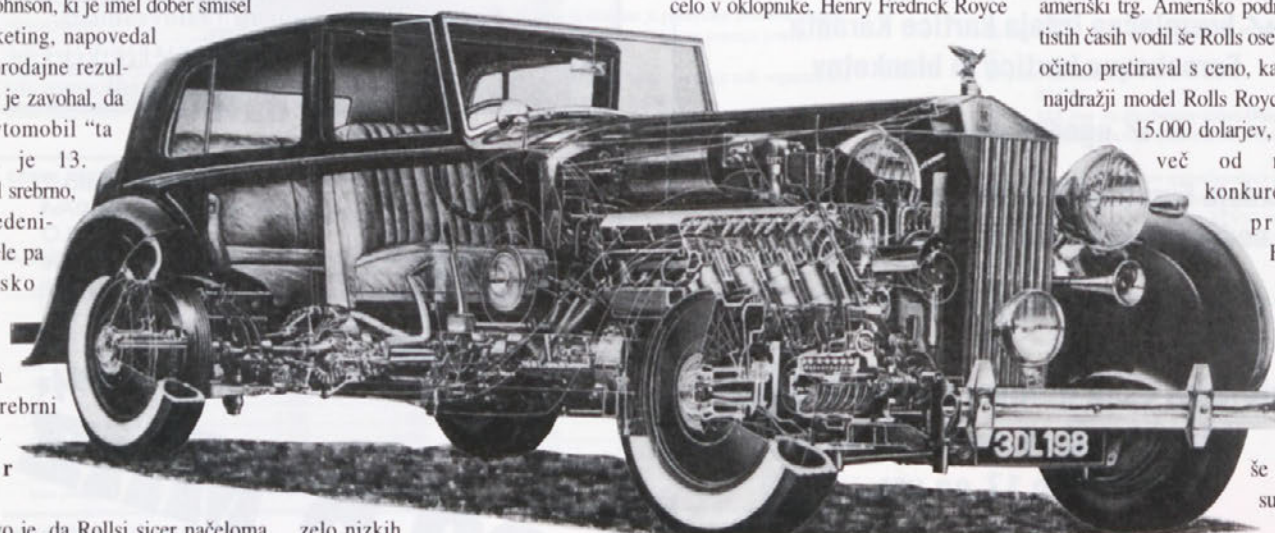
Napredna tehnologija in vrhunska kvaliteta sta bili za **Rolls Royce** tipični tudi pri izdelavi letalskih motorjev. Najbolj poznan 12 valjni letalski motor vseh časov izvira ravno iz te znamke. Vgrajevali so ga v angleško lovsko letalo **Spitfire**, s katerim je Anglija obranila sebe in tudi dober del Evrope med drugo svetovno vojno. Ta motor so poimenovali **Merlin**, že v prvih variantah so iz 27 literskega motorja izvlekli okoli 900 KM. Precej neznana je zgodovina **Rolls Royce**ovih vozil na ameriškem trgu, čeprav so tja prve prodali že prvo leto po ustanovitvi znamke.

Po 1. svetovni vojni so v Ameriki zaradi davčnih omejitev ustanovili podružnico, kjer so do konca izdelali vozila, pripeljana iz Anglije, in jih lansirali na ameriški trg. Ameriško podružnico je v tistih časih vodil še **Rolls** osebno, ki pa je očitno pretiraval s ceno, kajti takrat je najdražji model **Rolls Royce**a stal okoli

15.000 dolarjev, kar dvakrat več od največjega konkurenta. Za primerjavo **Ford T**. je stal le 260 dolarjev. Glede na to, da je v Ameriki obstajalo še mnogo luksuznih znamk s takšnimi cenami, **Rolls Royce**u ni kazalo najbolje. Skoraj vsak v Ameriki izdelan **Rolls** je bil drugačen, a cene, ki so kas-

zelo nizkih vrtljajih, včasih skoraj v prostem teku. Nesmiselno je te avtomobile siliti v visoke vrtljaje, zato je tudi njihova

je umrl leta 1933, a kakor temeljit je bil celo življenje, je zapustil podrobne

neje zrasle celo do 60.000 dolarjev, so bile večini še tako bogatih kupcev nesmiselne. zaradi tega je v 30. letih ameriška podružnica ponovno pričela izdelovati vozila po licenci matične tovarne in ne več samostojno.

Po drugi svetovni vojni v Evropi večina ljudi ni kupovala dragih avtomobilov, kajti ogromno lastnine je bilo uničene in denarja za vlaganje v tako drage avtomobile je bilo premalo. Tipično za Rolls Royce je, da svoje avtomobile obnavlja le na vsakih 10 ali več let, ob vsaki obnovi pa dobijo ta vozila ponovno eleganten konservativen videz, ki očitno njihovim kupcem uliva zaupanje v kvaliteto. V delavnici Derby, ki so jo skupaj z znamko Bentley kupili 1931. leta, so izdelovali serijske avtomobile za ljudi brez posebnih zahtev, medtem ko je delavnica Mulline: park Ward izdelovala malo številne individualne avtomobile.

V petdesetih letih so se pojavile različne verzije Silver Clouda in Phantoma 4, ki sta še vedno zahtevala uniformirane voznike, kakor vsa vozila te znamke dotlej. 1966. leta se je pojavil prvi Rollsov navadni družinski avtomobil z imenom Silver Shadow, ki ga lahko rabljenega nabavite že za okrog 60.000 DM, medtem ko so cene Phantoma 5 in Silver Ghosta 2 vrtijo med 150 in 350.000 DM - kar je še vedno poceni, glede na to, da jim cena vsakodnevna raste in da je na primer cena kupeja Camarakue tudi do 10 krat višja. Ravno zaradi svoje družinske namembnosti je model Silver Shadow postal najbolj prodajani britanski avtomobil na ameriškem trgu.

Precej pomemben je bil za Angleže tudi arabski trg, kjer je eden od lastnikov že v začetku stoletja bil Lawrence Arabski. Tem avtomobilom je sledilo še nekaj vozil s privedkom srebrni v imenu, kar je za Rolls Royce tipično. Med njimi je bil tudi 168. leta predstavljeni Phantom, ki so ga izdelovali 23 let in je bil izdelan v 379 primerkih. Trenutna cena teh vozil je okrog 2 milijona DEM. Notranja oprema tega 6 m dolgega, 2 m širokega in 1,75 m visokega vozila je praktično vedno vsebovala hladilnik, TV, mini bar, telefon, v zadnjih izvedenkah tudi video in CD player. Kakor za večino, je tudi za tega Rolls Royca bil predpisan uniformiran voznik, ki je moral prej opraviti šolo vožnje teh vozil, kjer poleg same vožnje in vzdrževanja vadijo tudi pravila uglajenega obnašanja.

Čeprav je ta avtomobil opremljen z vsem potrebnim in nepotrebnim, so zavore še vedno bonaste, brez ABS - zakaj, boste pomislili, to je pač tradicija

te znamke. Tradicija je tudi zanesljivost izdelkov. Od vsega začetka obstoja te znamke so materiali in surovine skrbno nadzorovani. Vsak vgrajen del ima poseben karton, v katerem so navedeni vsi podatki, rezultati preizkusov, karkor tudi imena delavcev in kontrolorjev. Vsak motor preizkušajo sedem ur pri polni obremenitvi, nato ga ponovno razstavijo in preverijo. Družba Rolls Royce razbije vsako 20. šasijo, pred korozijo so ti avtomobili zaščiteni kar s 14 premazi. Geslo podjetja je popolnost, zato so med kupci teh vozil številni

državni poglavarji, maharadže, naftni šejki, kralji in kraljice in seveda tudi filmske zvezde.

V trenutnem programu te tovarne so trije avtomobili, vse pa poganja tihi osemvaljni, za katerega pravijo, da je tako tih, da potnike moti tiktakanje lastne ure. Kljub konservativnosti je Rolls Royce podpisal pogodbo z BMW za dobavo 12 in 8 valjnih motorjev za vgradnjo v svoja vozila, BMW pa so si izbrali kljub ponudbi Mercedes Benza, ker jim iz Bavarske že dobavljajo zračne blazine, zavorni ABS in razne elektronske dele. Poleg tega je BMW ponudil tudi kapital-sko udeležbo, čeprav se zadnje čase na trgu širijo novice o morebitnem nakupu te znamenite angleške znamke tudi s strani Volks-Wagna.

KORISTNI NASVETI

V avtomaniji smo vam pripravili nekaj nasvetov, kako boste z vašim jeklenim konjičkom preživeli konec zime. Kot prvo, vozite s prižganimi kratkimi žarometi tudi podnevi in tudi takrat, ko se vam zdi, da je dovolj svetlo. Meglenke prižgajte le v zelo slabi vidljivosti, meglenko na zadku pa le izven naselij in pri vidljivosti, krajši od

50 m.

Tudi na navidez suhih cestah se v sencah, tunelih, na mostovih, vzdolž rek in jezer lahko še pojavi **poledica**. Če to ledeno zasedo pravočasno opazite, zavirajte, dokler so kolesa še na suhih tleh, nikakor pa ne na ledu. Ko ste že na ledu, pritisnite na sklopko in avto ulovite z volanom, če je potrebno, nikakor pa ne deljate naglih kretenj, ne izvajajte močnih zaviranj ali pospeševanj. Ko vas preseneti sneg, morajo biti vaši ukazi preko pedal čim bolj nežni, za izpeljevanje raje uporabljajte kar drugo presta-

vo. Tistim, ki si naredijo zgolj okence na prednji šipi, če imajo avtomobil zasnežen, bi morali odvzeti vozniško dovoljenje, kajti ob prvem malo močnejšem zaviranju bo ves sneg s strehe zgrmel na prednjo šipo, potem pa boste lahko rekli "in potem vse temno je bilo".

Pozimi avtomobila ne parkirajte na klan-cu, kajti če vas zamede sneg, je izpeljevanje na klanco še težje - v primeru, da želite speljati navkreber.

Pozimi ne uporabljajte ročne zavore pri parkiranju, kajti lahko se vam zgodi, da vam zamrzne. Potem boste morali hoditi peš do toplejših dni ali pa se naučiti uporabljati fen še za kaj drugega kot za sušenje las. Ne zavirajte z menjalnikom, ampak z **zavorami**. Upoštevati morate, da so zavorne poti na spolzkih tleh daljše kot na suhih. Na zasneženi cesti je zaviranje s pomočjo ABS sicer pozitivno, ker vozilo lahko ves čas upravljate, zavorne poti z ABS pa so v tem primeru daljše kot brez njega, kajti brez ABS blokirana kolesa pred sabo med drsenjem pred kolesi nakopičijo sneg, s čimer se poveča koeficient trenja in skrajša zavorna pot.

Spolzka tla zahtevajo tudi večjo **varnostno razdaljo** in počasnejšo vožnjo, a ne vozite prepočasi, ker s tem povzročate prehitvevanje ostalih voznikov in nevarne

situacije. Če vam na parkirišču stekla zamrznejo, sploh pa če je na njih še sneg, lahko z vklopom poškodujemo metlice ali mehanizem.

Nikar se ne čudite, če kar naenkrat precej slabo vidite. Pozimi so ceste umazane in kaj hitro so umazane tudi luči, katerih učinek je zato bistveno slabši. Pred zamrzovanjem ključavnice se lahko zaščitite z vbrizgom WD 40 v ključavnico ali z kostnim oljem na zobotrebču, ki ga v zmerni količini nakapljate v ključavnico.

V ključavnico ne segajte z vlažnim ključem. Za **odmrzovanje ključavnice** po navadi z vžigalnikom ogrejemo ključ ali pa z roko hitro drgnemo po ključavnici, da s pomočjo trenja ustvarimo toploto, ki le to odmrzne. Če imate daljinsko centralno zaklepanje z oddajnikom v ključu, grejte ključa ni priporočljivo, kaj lahko se vam zgodi, da vam zaradi mrza odpove baterija in vaš avto ostane zaklenjen ali pa vas kot tujca pozdravi alarmna naprava. Pametno je pregledati, če so na vozilu praske, ter jih ustrezno zaščititi, ker v nasprotnem primeru na teh mestih avtomobil načne korozija. Poleg tega pa je avtomobil pametno spolirati ali vsaj oprati z avtošamponom, ki ima dodan vosek, kajti vosek varuje lak, ob tem pa mu dodaje lesk.

Tisti, ki pozimi ne uporabljate zimskih pnevmatik in imate na vozilu letne pnevmatike z najmanj 4 mm profila, lahko za varnejšo vožnjo tlak v gumah - seveda na zasneženih cestah - znižate za 0,2 do 0,3 bara; tako postane guma mehkejša in lažje prenaša moč na spolzko cestišče. Nikakor ne poskušajte s takšnimi gumami postavljati hitrostnih rekordov. Če boste morali montirati snežne verige, je prav, da veste, da je njihovo mesto na pogonskih kolesih, pri 4 kolesnem pogonu pa na vsaj prednji par - da bo ubogal volan. Ponosni lastniki vozil z napis 4 WD, Quatro, integrale ali česa podobnega - torej vozil s štirikolesnim pogonom, vaše vozilo je na spolskem cestišču res bolj stabilno, oziroma vsaj dokler vleče, a zavorni sistem je ravno takšen kot pri vozilih z dvo-kolesnim pogonom! Zato si ne deljate utvar, da se boste ustavili na krajši poti kot le ti.

Po nekaj 100 prevoznih metrih je treba verige, ki se uležejo, ponovno pritegniti in učvrstiti, v nobenem primeru se z verigami ne sme voziti hitreje, kot to predpiše proizvajalec, njihova uporaba na suhi cesti je škodljiva za podvozje, gume kot tudi za verige same. □

V PRIHODNI ŠTEVILKI PREPIHA BOMO OPISALI PRVO JAPONSKO ZNAMKO...

SPOROČILNOST SLOVENSKEGA KULTURNEGA PRAZNIKA

Piše: Miroslav Osojnik

Več kot očitno je, da večino premožnejših Slovencev, odkar smo se osamosvojili, bolj kot kulturni utrip zanimata politika in zakulisne medstrankarske igrice. Revnejši so kulturi bolj naklonjeni, nimajo pa dovolj časa aktivno ali vsaj pasivno sodelovati v kulturnem dogajanju, ker jih pomankanje sredstev za vsakdanje življenje sili; da svoj prosti čas "osmislijo" s črno ekonomijo in tako pridobijo potreben (neobdavčen) denar, da lahko njihov prvošolček dobi primerno šolsko opremo, hčerka - četrtošolka pa vsaj solidno maturantsko svečano obleko z vsemi potrebnimi dodatki.

Videti je, da se vrtimo v začaranem krogu! Množičnim kulturnim prireditvam v socialističnem obdobju so kritiki očitali poenostavljenost, pomanjkanje duhovnosti in preštevanje udeležencev; sodelujoče so označili za nekakšne kulturne statiste. Ti so se v resnici branili predvsem z argumenti množičnosti, o kakovosti pa so veliko raje molčali, pač pa so nasprotni strani očitali kulturni elitizem in "nastopaštvo".

Danes je kulturni utrip naše doline bolj reven, je tak, kot si ga Korošci najbrž tudi zaslužimo. Premožnejše zanimajo druge reči, revnejši pa se morajo v prostem

času ukvarjati predvsem sami s seboj. Resnično: veliko jih še prepeva po dokaj številnih pevskih zborih, veliko jih še igra na gledaliških odrih amaterskih gledaliških skupin, precej je tudi likovnih ustvarjalcev v Društvu koroških likovnikov. Tudi naših pihalnih orkestrrov se še vedno ne sramujemo; tu in tam še živijo folklorne skupine... Potem pa je treba seznan že počasi skleniti!

Ponosni smo lahko še na našo osrednjo knjižnico in na muzej, ki imata veliko več dobrih načrtov, kot jih zmoreta uresničiti, saj je občinska finančna malha - razumljivo! - v teh slabih gospodarskih časih bolj prazna kot polna.

Ponosni bi morali biti tudi na naše mlade pesnice in pesnike, ki v samozaložbah izdajajo svoje prvence in pesniške zbirke, pa jim nikakor ne znamo ali nočemo najti poti, da bi jih svetu lahko predstavili v tiskani obliki na družbeno bolj legitimen način.

V resnici smo ponosni tudi na slovenske gledališke, likovne in glasbene umetnike, ki so po rodu Korošci. Pa kaj, ko jih vse premalo vabimo medse. Nihče ni prerok v svoji deželi!

In v čem naj bi bilo **bistvo sporočilnosti slovenskega kulturnega praznika**, ki nam je tudi letos, tako kot že nekaj zadnjih smostojnih slovenskih let, spolzel med prsti skoraj brez sledu? Brez dvoma: biti ponosni na kulturno izročilo, ki so nam ga pustili naši predniki, to izročilo negovati, ga oplemenititi in ustvariti nove sporočilne oblike; tako oplemenitenega pa skozi vse leto (in ne samo na slovenski kulturni praznik!) postavljati na ogled vsem, ki jih kulturni utrip in bogastvo naše doline zanimata.

S takim motom bi kulturni utrip naše doline, kljub resnemu gospodarskemu položaju, v nekaj letih gotovo dobil nove kvalitete, sporočilnost slovenskega kulturnega praznika, ki ga posebej ne posebej posebej izbran datum pesnikove smrti (zakaj ne bi bil to Prešernov rojstni dan?), pa bi tako prevzela časovno in datumsko neomejene razsežnosti. □

KOROŠKI
97,2 FM **Radio**
SLOVENJ GRADEC

Meškova 21 / 2380 Slovenj Gradec
tel.: (0602) 41-245, 41-818 / fax: (0602) 42-600

...VSAK
DAN...
...VES
DAN...

Audi

Audi A6 že za 52.739 DEM

Slovenski avto leta pri Vašem prodajalcu.
Kredit, leasing, dodatna oprema, servis.
Nakup vozila na obroke.

Avtocenter Meh d.o.o.

Velenje, Koroška c. 7d
tel.: 063-852-955 in 856-824

PASTIRSKEMU PISMU SLOVEN- SKIH ŠKOFOV ZA POST 1998 NA ROB

Piše: Avguštin Raščan

V tem pismu naši škofje govorijo o Svetem Duhu, kateremu je posvečeno drugo leto priprave na jubilej 2000. V

letu 1998 naj bo Sveti Duh "osrečujoči gost naših duš in naj napolnjuje naša srca z veseljem". Odprli naj bi se torej sreči in veselju, ki ju omogoča delovanje Svetega Duha v nas.

Slovenski škofje zapišejo:

"Sveti Duh je prišel, da bi ostal, da bi bival v nas, da bi si v nas ustvaril dom, da bi dušo do popolnosti posvetil".

Sveti Duh naj nam čimbolj pomaga odkrivati vse oblike zla, ki nasprotujejo življenju, kot so droge, mamila, neslišni in boleči kriki otrok, ki se niso smeli roditi... Kristjan ne sme prispevati k stanju, da bi bilo katerokoli življenje ogroženo in bi prevladovala kultura smrti nad kulturo življenja.

Človek naj ne pomni le, "da je prah in da se v prah povrne" (bogosluzno besedilo pepelnice srede), ampak naj ve tudi, "da je nebesa in da se v nebesa povrne" (Origen).

Tudi napovedana vseslovenska sinoda v zarji tretjega tisočletja bo potekala v isti smeri, namreč pod geslom: "IZBERI ŽIVLJENJE". Danes namreč more človek uničiti svoj življenjski prostor in tudi samega sebe. Dobesedno stoji pred usodno izbiro, da si izbere smrt.

Z ničemer naj zato človek ne izganja

Svetega Duha, osrečujočega gosta, iz svoje duše. V ta namen škofje spodbujajo k rednemu večernemu izpraševanju vesti. Za vsakega naj bi veljale psalmistove besede:

"Ne bom se povzpel na ležišče svoje postelje, ne bom dal spanja svojim očem, dremanja svojim trepalnicam, dokler ne najdem (v svoji duši) mesta za Gospoda" (Ps 132, 3 - 5).

Ponovno naj bi se odločali tudi za vreden prejem zakramenta pokore vsaj enkrat v letu.

Pri bogoslužju večkrat kličemo Bogu Očetu:

"Pošlji svojega Duha in prenovil boš obličje zemlje!"

Isto misel z drugimi besedami ponovi v posebni molitvi za to priložnost tudi papež Janez Pavel II.:

"Duh ustvarjalnosti, graditelj Božjega kraljestva, Božji dih, ki giblje vesoljstvo, pridi in prenovi obličje zemlje."

Najbolj učinkovit in predirljiv pa je klic vse Cerkve k Svetemu Duhu pri obhajanju evharistične daritve:

"Gospod, naš Bog, posveti, prosimo, te darove, da nam postanejo telo in kri našega Gospoda Jezusa Kristusa".

Sveti Duh zares posvečuje darove kruha in vina in po njih prenavlja obličje zemlje, da je vesoljno stvarst-

vo vedno bolj pripravljeno na končno povečanje, ko se bo spremenilo v novo nebo in novo zemljo. Zato je "nedelja prvi in glavni praznični dan" (Konstitucija o sv. bogoslužju).

Pri obhajanju bogoslužja božje besede postane živa, dejavna in učinkovita. Poslušalec jo razume v njemu lastnem položaju in je prav v tem trenutku zanj odrešilna.

Ali zaradi vsega zgoraj povedanega more človek ostati in ostajati brez nedeljske maše? Obhajanje bogoslužja namreč nima pomena le zanj in za Cerkev, temveč tudi za ves človeški rod in vse vesoljstvo. Ko na primeren način obhajamo mašno daritev, služimo vsemu svetu in ga po delovanju Svetega Duha posvečujemo.

Škofje zaključijo svoje pismo takole: "V pričakovanju jubileja 2000 in naše sinode nam sije naproti Devica Marija, zvezda vodnica. Ona se je najbolj odprla delovanju Svetega Duha."

Da bi tudi mi mogli z zaupanjem stopiti v tretje tisočletje, naj bo Sveti Duh osrečujoči gost naših duš, ki napolnjuje srca z veseljem! Koliko nas škofje s svojim pismom prepričajo, pa je povsem drugo vprašanje. □

...obrnite življenje na glavo...

Zakaj pa ne!? Zakaj bi za praznike čepeli doma? Zakaj sploh delamo? Zakaj sploh hodimo v šole? Zakaj nam vedno zmanjka denarja za kaj lepega? Zakaj nam zmanjka časa za prijatelje in družino? ... Veliko vprašanj! Malo odgovorov - pravi je le eden!

! prvomajski oddih !

Portorož, Strunjan, Izola, Fiesa, Piran, Umag, Poreč, Rovinj, Mali Lošinj, Veli Lošinj, Pag, Moravske toplice, Radenci, Banovci, Šmarješke in Dolenjske toplice, Rogla, Kranjska Gora, Trije kralji, Kope, izleti v Avstrijo, Italijo, Madžarsko, Slovaško, Nemčijo, Francijo, Španijo..., hoteli, apartmaji, zdraviliški paketi, avionski poleti, avtobusni izleti, sprehodi, zabava, mir, kultura, šport, zgodovina, umetnost, druženje,...

Poiščite svoj odgovor!

Mi Vam ga ponujamo na šest obrokov!

informacije, prijave, rezervacije

Velenje, Partizanska 12, od ponedeljka do petka med 7. in 15. uro

telefoni 063 861 380, 861 390, 861 410

RK PREVENT

V SPOMLADANSKI SEZONI...

Začel se je drugi del državnega rokometnega prvenstva v I. A državni ligi, v kateri tekmuje že sedmo leto zapored tudi Slovenjgraški RK Prevent. Začel se je takorekoč vroč boj za vsako točko, ki bodo odločale o vrstnem redu in končno tudi o državnem prvaku za leto 1997/98.

Res pa je, da so v Sloveniji takšne rokometne razmere, da je naslov državnega prvaka praktično oddan že v naprej. RK Celje Pivovarna Laško si ga priigra in zasluži zaradi izjemne organiziranosti kluba, ki s svojo profesionalnostjo sega v sam kakovostni vrh evropskega rokometu. In v tej Evropi seje strah in trepet ekipam iz Španije, Francije, Nemčije itd.

Zato pa je v slovenski rokometni ligi zanimiv boj za drugo in tretje mesto, ki največ veljata prav zaradi uvrstitev v naslednja evropska tekmovanja, kot so evropski pokal in pa City Cup EHF. Tu zraven pa je že RK PREVENT iz Slovenj Gradca. Trenutno sodi v krog enakovrednih ekip, kot so Prule 67, Andor in Trebnje. Točkovne razlike so majhne, skoraj bi zapisal, da so nepomembne, vsi štirje kandidati startajo iz istega položaja. Vprašanje nastaja bolj v tem, kdo bo vzdržal ta kruti ritem tekem, ki so vsaka zase odločilna. RK PREVENT je v drugi tekmi na gostovanju izgubil (Trebnje), baje ni bilo mogoče zmagati (sodniška vloga?). Žalostno.

Seveda pa je bilo povsem drugače na tretji tekmi, ko je v Slovenj Gradec prišla ekipa RK Gorenja iz Velenja. Pravi koroško-štajerski derby! Tradicionalno vroča atmosfera na tribunah, več ali manj glasen dvoboj navijačev obeh

ekip, prognoziranja ob pločevinkah piva in pa, presenetljivo, zelo veliko mladih ter najmlajših obiskovalcev tekme.

Kaj pa igra? Iz dveh delov, bi človek komentiral. Prvi polčas dinamičen, borben, atraktiven v

njima ostro protestirali rokometiši in navijači iz Velenja. Na koncu se lahko res vprašamo, kaj je narobe s slovenskimi rokometnimi sodniki. Naslednja tekma RK PREVENT bo proti RD Prule 67 na gostovanju in upamo lahko na najboljše.

napadu po zaslugi domačih igralcev (JERŠIČ), v obrambi pa je šepala leva stran, saj je s te strani Prevent dobil največ prav banalnih golov. Gorenjčani so v tem obdobju igre igrali trdo in agresivno, realizirali ponujene priložnosti in bili ves prvi polčas v minimalnem vodstvu.

Seveda ne smem in ne morem spregledati katastrofalnega sojenja obeh sodnikov, ki sta se ob zaključku prvega polčasa povsem izgubila in delala veliko krivico domači ekipi.

Drugi polčas je bila povsem druga igra in pesem na igrišču. Preventovci so zaigrali v obrambi veliko boljše in v napadu izkoriščali številčno premoč igralcev (izključitve gostov). Razigrala sta se Maksič in A. Levč, to pa je bilo tudi dovolj za visoko zmago, ki je povsem dotolkla Velenjčane, sodnike pa na trenutke ponovno postavila v čudno luč, saj so proti

Rezervo vidim še v obeh vratarjih, Strašku in Matoviču, ki sta v petek bila dokaj nerazpoložena, nadalje v Dejanu Leskovšku, kateremu manjka še malo uigranosti, v Urošu Soršaku, ki mu ne bi nič škodilo

več igralske minutaže, kakor tudi za Robija Konečnika ne! Za preostale igralce skoraj nimam pripomb, konstantno so dobri, požrtvovalni in dajejo klubu vse tisto, kar se od njih realno pričakuje. Za strokovni štab pa prav gotovo še velja obveznost, priti v Evropo!

Morda so ta pričakovanja preveč smelo zastavljena, vendar sem mnenja, da tako tudi morajo biti, saj Slovenj Gradec ni kar tako, rokometno tradicijo ima, in ima firmo PREVENT, ki je generalni sponzor z velikim ugledom. Seveda pa še vse to ne bi bilo dovolj, če na čelu tega kluba ne bi bil tako zavzet in sposoben predsednik, kot je gospod Jože Kozmus, ki s svojimi sodelavci v podjetju kot tudi v klubu obvladuje rokometno "sceno" do obisti. Nam, privržencem rokometu iz Slovenj Gradca in širšega koroškega območja, je v hvaležno zadovoljstvo spremljati prvotligaško rokometno tekmovanje in bog daj, da bo še dolgo tako! □ *Niko R. Kolar*

Športni ples:

Velik turnir v Slovenj Gradcu

Slovenjgraški plesni klub KPK Devžej vsako leto organizira odmevno plesno prireditev. Po lanskem izjemno uspešnem državnem prvenstvu in po mnogih kvalifikacijskih turnirjih je kot predhodnica bodočih mednarodnih turnirjev na vrsti plesni turnir za vse starostne kategorije. Na turnirju se je zbrala vsa slovenska plesna smetana, saj rating turnirji pomenijo osnovo za oblikovanje državnih reprezentanc.

V nedeljo, 1. marca, so tako v športni dvorani v Slovenj Gradcu ob 11. uri zaplesale v taktih standardnih in latinskoameriških plesov najprej mlajše kategorije plesalcev, od 16. ure dalje pa plesni pari starejših kategorij.

Po izjemno uspešnem gostovanju plesalcev Koroškega plesnega kluba Devžej v danskem Kopenhagnu, kjer so se izkazali z nastopi v finalih in z mesti na zmagovalnih stopnicah koroški pari **Marko Soderžnik - Alja Cverlin Pušnik, Tomaž Vrtar - Vesna Šošter in Domen Slapnik - Špela Vodeb**, so naši pari blesteli tudi na domačem parketu.

Kot mnoge prejšnje, so tudi ta turnir omogočili zvesti sponzorji in donatorji plesa s področja Koroške in Slovenije.

Predstavljamo Koroške športnike

TANJA KUMPREJ

Temu bi kar lahko rekli sreča in smola hkrati. Sreča zato, ker ima odlična plavalka Fužinarja **Tanja Kumprej** za svojo najboljšo prijateljico tačas najuspešnejšo plavalko ravenskega kluba Fužinar **Lidijo Breznikar**. Smola pa, ker ji njena leto dni starejša vzornica kar prevečkrat pred nosom pobira zlata odličja na raznih tekmovanjih. Tanji tako ostajajo srebrne in bronaste medalje, ki pa jih je še kako vesela. Kar prevečkrat se namreč zgodi, da obe nastopata v istih kategorijah in celo v istih disciplinah...

Ko je pred šestimi leti, ko je Tanja obiskovala 1. razred osnovne šole, takrat še Koroških jeklarjev, prišlo povabilo iz ravenskega plavalnega kluba, da bi deklico vključili v normalni proces treniranja, oče Herman in mama Marija nista kazala pretiranega navdušenja za to. Oče, ki je bil tudi sam nekdanj aktivni športnik, je želel, da bi se hčerka sprijela s kakšnim manj garaškim športom, a se je naposled vendarle omehčal. V klubu so kaj hitro spoznali, da so v svoje vrste pritegnili obetavno plavalko, kar se je pozneje tudi uresničilo. Najprej je Tanjo prevzela **tovarišica Marinka**, ki jo je naučila prvih pravih zamahov v vodi. Kasneje je trenirala pri **Andreju Polancu**, pa pri **Marjanu Valclu**, zdaj sta njena učitelja plavanja **Denis Dretnik** in **Matija Medvešek**.

In že prvi nastopi so bili več kot odlični. Po letu dni rednega treniranja je Tanja prvič nastopila na pomembnem tekmovanju. To je bilo državno prvenstvo v Kranju. Štabela deklic Fužinarja je osvojila 3. mesto in to je bil prvi večji spodbuden uspeh mlade plavalke, ki se je veselila osvojitve bronaste odličja.

Kasneje so se uspehi pričeli vrstiti in kar nemogoče bi bilo naštetih vse. Njena soba je že zdaj polna pokalov in medalj, ki jih je v šestih letih osvojila na raznih domačih prvenstvih, pa tudi na mitingih doma in v tujini. V kategoriji mlajših deklic je skupaj v zimski in letni sezoni osvojila kar 10 zlatih in 2 bronaste medalje na državnih prvenstvih. Med največje uspehe šteje zagotovo osvojitve naslova državne prvakinja na zimskem prvenstvu v Trbovljah.

Kasneje, v kategoriji višje, med deklicami, si je priplavala v enem letu kar pet zlatih, dve srebrni in eno bronasto odličje. Leta 1996 je na mitingu rekordov v Ljubljani dosegla nov državni rekord za deklice v disciplini 50 m prsno. Nasploh je Tanja specialistka za prsni in mešani slog, za kravl in delfin pravi, da zanju nima "pravega posluha".

V lanskem letu je še ne 14-letna Tanja Kumprej prestopila med kadetinke. Konkurenca je zdaj bistveno močnejša. S prijateljico Lidijo sta v minuli sezoni kar nekajkrat plavali skupaj v isti kategoriji in mlajša Tanja je morala še vedno priznati premoč starejše v prsnem in mešanem slogu. Pa nič zato, Tanja je na lanskem prvenstvu Slovenije osvojila šest drugih in tri tretja mesta.

Izkazala se je tudi na letošnjem mednarodnem mitingu **Ravne 98**, kjer je bila v odsotnosti Breznikarjeve najboljša plavalka dvodnevne prireditve. Štirikrat je skočila v bazen in tudi štirikrat zmagala v svoji starostni kategoriji. Poleg tega si je na državnem kadetskem prvenstvu od 14. do 16. februarja letos v Kranju priplavala dve

zlata in štiri srebrna odličja.

Seveda se je po nekaj letih napornega in vsakodnevnega treniranja tudi pri Tanji pojavila določena kriza. Najraje bi kar pustila ta garaški šport, ki ji je vzel veliko prostega časa. Sošolke so jo navdušile za atletiko, kjer je v zadnjem obdobju tudi dosegla nekaj odličnih rezultatov, kot na primer dve drugi mesti na zadnjih dveh silvestrskih tekih na Ravnah. Pa se je temu odločno uprl oče, ki je sodil, da lahko hčerka ob šoli, ki jo je postavil na prvo mesto, aktivno goji le en šport. To pa je plavanje, kjer je Tanja že dosegla vidne rezultate. In vrnila se je v plavalni klub, kjer pa žal zdaj trenira v slabši skupini, saj je sicer nemogoče vskladiti redni obisk pouka in treningov. Šestkrat tedensko vadi popoldne ob 13.30 uri, dva treninga pa opravi še zjutraj.

"Že tretjo leto obiskujem OŠ Prežihovega Voranca, kjer imajo vsi, tako ravnatelj kot učiteljice, izredno razumevanje za moje udejstvovanje v plavalnem športu. Seveda bi želela, da se treningi prilagodijo za starejšo skupino, tako kot je bilo prej. Zdaj namreč dnevno preplavam dva do tri kilometre manj, to pa se še kako pozna, čeprav se z mano nadvse trudi trener Matija Medvešek. Letos bi želela doseči normo za nastop na svetovnih igrah mladih, ki bodo v Moskvi, nekoč pa bi bila rada tako dobra, kot sta zdaj sestri Kejžar. Kar občudujem ju," je ob koncu našega obiska povedala Tanja Kumprej, ki je rojena 12. 4. 1984, stanuje pa v Kotljah 51. □

Ivo Mlakar

Manija bordanja še ne popušča

Izposojevalnica in šola bordanja **Fanatic** je tudi letošnjo zimo s šolo in izposojajo na Grmovškovem domu na Pohorju vplivala na bistveno povečanje števila zanesenjakov tega sodobnega športa. Šola in izposoja sta mnogim simpatizerjem tega športa, ki je še vedno v strahovitem vzponu, omogočili hiter vstop v bordske vrste. V zadnjih letih je šola in izposojevalnica prispevala velik delež k uveljavitvi bordanja na Koroškem, za prihodnjo sezono pa napovedujejo organizacijo prvih tekmovanj v našem okolju. □

-bb

31.1.98. ob 11.40. uri se je na Kopah nad Slovenj Gradcem poškodoval 16 letni deskar iz Maribora. Med smučanjem in skakanjem s smučarsko desko zunaj urejenega smučišča Velika Kopa je padel in si zlomil levo roko. Prijatelji so ga odpeljali v slovenjgraško bolnišnico, kjer so zdravniki primerno poskrbeli za njegovo poškodbo.

Smučarska nezgoda

Na smučišču Pungart na Kopah na Pohorju pa se je 12.2. okoli 9. ure prav tako huje poškodoval M.K. iz Slovenj Gradca. Tudi on se je s smučarsko desko peljal po smučišču proti spodnji postaji vlečnice. Okoli 30 metrov pred njo ga je s smučmi prehitel U.A. iz Šoštanja, ki je nenadoma zavrl in se ustavil. M.K. ni uspel pravočasno ustaviti in se je z glavo zaletel vanj. Pri tem si je zlomil nos, U.A. pa je dobil manjšo preseknino za ušesom. Za oba so poskrbeli zdravniki.

Ta dva dogodka sem tokrat postavil na vrh svojega poročanja o koroški črni kroniki v minulem mesecu dni, ker kljub letošnji bolj poletni kot zimski zimi opozarjata, da tudi ta letni čas vendarle lahko pokaže svoje zobe. Da so zelo ostri, priča letošnje nobičajno število smučarskih nezgod tudi na drugih slovenskih smučiščih.

Traktor na dvoje

Slabe izkušnje z ledenimi ali snežnimi zaplatami pa je na svojevrsten način imel I.K. iz Dravograda. Ob 14.25 je dne 11. 2. upravljal traktor po krajevni cesti iz Bukovske vasi proti Selovcu. V blagem levem ovinku je zapeljal na večjo ledeno ploskev in zdrsil preko roba vozišča. Po strmem pobočju se je traktor večkrat obrnil prek strehe in se prelomil na dvoje. Med prevračanjem je voznik padel iz

Razjarjeni Zlat(k)orog

kabine in se huje telesno poškodoval. Na traktorju pa je nastalo za okoli 500.000 tolarjev škode.

Nepredvidna roka

Huda delovna nezgoda se je 2. 2. 98 okoli 12. ure pripetila delavcu J.D. iz občine Radlje ob Dravi med delom v podjetju Lesna TSP v Spodnji Vižingi. Ob omenjeni uri je namreč prišlo do okvare štiristranskega skobelnega stroja. Vzdrževalca sta napako odpravila, stroj preizkusila, ga izključila in odšla. Takrat je k stroju stopil delavec J.D. in z roko segel proti skobelni glavi, da bi odstranil letev, ki se je nahajala v njej. Pri tem je s prsti zadel v skobelno glavo, ki se je po izključitvi stroja še vedno prosto vrtela. Kljub zaščitnim rokavicam mu je huje poškodovala (raztrgala) tri prste na desni roki.

Tudi ta delavec je ostal na zdravljenju v slovenjgraški bolnišnici.

Talina prodira

Zdaj pa k bolj vročim rečem. V minulem obdobju so imeli tri vroče dni tudi v ravenski železarni. Najbrž se ne primeri tako pogosto, da bi kar v treh dneh zapored prišlo do - sicer ne tako neobičajne - delovne nezgode. Gre za tisto, čemur preprosto pravi-

mo izlitje tekočega ali staljenega jekla.

Tako je 21. 1. ob 21.55 prišlo do izlitja 45 ton tekočega jekla, ogretega na 1700 stopinj celzija. Gmotna škoda, ki je pri tem nastala, znaša kar milijon tolarjev.

Že dan navrh je ponovno prišlo do izlitja tekočega jekla v obratu Jeklarna 1. Tokrat je iz zajemalke steklo 16 ton tekočega jekla, škoda pa znaša prav tako okoli milijon tolarjev.

V istem obratu je do izlitja jekla prišlo še 23. 1. okoli 23. ure. V lovilni kanal je izteklo okoli 14 ton jekla, gmotna škoda pa je bila tedaj nekoliko večja - dobrih 1,5 milijona tolarjev.

Ogenj ni počival

V obdobju, ki ga tokrat zajemam v črni kroniki, je bilo vreme takšno, da je bila v naravi splošna in stalna nevarnost požarov. In Koroška seveda pri tem ni bila izjema. Zato bi lahko kar nekaj strani zgotovo napolnil s poročili o ognjeni stihiji. Vendar se bom omejil le na nekaj najznačilnejših, ki lahko služijo tudi kot preventiva ali kot kratka učna ura požarne varnosti.

Eden najznačilnejših primerov skrajne malomarnosti in nepazljivosti je dogodek, ki se je pripetil 5. 2. okoli

13. ure na Tolstem vrhu. S.S. iz občine Dravograd je namreč zakuril suho travo in praprot (kakšen nagon sili ljudi, da spomladi kurijo travo in podrast, doslej še ni znano - op. pisca), da bi očistil travnik. Nato je odšel v hišo k počitku in pustil ogenj brez nadzora.

Ogenj se je sicer širil dokaj počasi, vendar je na robu gozda zajel tudi podrast bukve, breze in leske, tako da je zgorelo okoli 2,5 hektarja travnika in podrasti. V požaru je zgorelo še okoli 30 metrov telefonskega kabla, ki so ga delavci Telekom decembra leta 1997, po zamenjavi s poškodovanim, položili in pustili kar na tleh zemljišča. Gmotno škodo še ugotavljajo.

Otroške igrice

Kako nevarna je lahko nekontrolirana igra otrok z vžigalicami, se je pokazalo tudi v minulem obdobju. Tako je na primer dne 6. 2. okoli 15,30 zagorelo na travniku med ulico Ob Suhi in naseljem Javornik na Ravnah na Koroškem. Ogenj je zajel okoli 600 kvadratnih metrov suhe trave in ogrožal nekaj parkiranih avtomobilov ob stanovanjskih blokih v naselju Javornik. Po prvih ugotovitvah policistov je do požara prišlo zaradi igre otrok z vžigalicami. Okoli 500 kvadratnih metrov travnate površine pa je dne 11. 2. ob 21.15 ogenj zajel blizu železniške postaje na Prevaljah. Po prvih ugotovitvah policistov je do požara prišlo zaradi igre otrok z odprtim ognjem.

Neverjetna povezava

Požar pa lahko marsikdaj nastane tudi tako, kot bi najmanj pričakovali. Na primer pri podiranju lesa, kjer sploh ne zakurimo ognja, da bi se pri njem za kratek trenutek ogreli in si odpočili. Skorajda neverjetna, a resnična zgodba.

V Svetem Antonu na Pohorju je zagorelo 7. 2. ob 13.30. V dopoldanskem času sta namreč tam M.L. in V.G. čistila rob gozda. Med drugim je V.G. podrl tudi drevo, ki je bilo v neposredni bližini 1000 voltnega daljnovoda. Med padanjem je drevo z vrhom zadelo v žice daljnovoda, prišlo je do kratkega stika in iskrenja. Iskre so padle na suho podrast, ki je zgorela na površini 200 kvadratnih metrov.

MAMILA

Pristojni na upravi za notranje zadeve Slovenj Gradec so na tiskovni konferenci povedali, da so po široki akciji sredi februarja uspeli prekiniti dejavnost treh **preprodajalcev mamil** (dva iz Dravograda in eden iz Vuzenice). 29 letni J.L., 24 letni R.V. in 20 letni D.G. naj bi po ugotovitvah policistov od leta 1996 do februarja letos storili več kaznivih dejanj neupravičene proizvodnje mamil ter prometa z mamilami in omogočanja uživanja mamil. Šlo naj bi za proizvodnjo in preprodajo trdih drog - heroina, s tako pridobljenim denarjem pa naj bi osumljeni kupovali drogo za lastne potrebe. Posebej zaskrbljujoča je bila njihova dejavnost pri pridobivanju novih mladoletnih odjemalcev, ki naj bi jim sprva ponujali mamilo zastoj, kasneje pa seveda zaračunavali. Policisti so v okviru preiskave identificirali preko 30 uživalcev mamil, pretežno z območja Dravograda.

“Drvarja” sta ogenj s pomočjo domačinov in gasilnih aparatov pogasila. Na kraj požara so prišli še gasilci iz Vuhreda, ki so mesto požara zalili z vodo.

Umrla v gozdu

V gozd na Dolga Brda je 7. 2. skupaj s sinom in vnukom prišla H.S., da bi podrli smreko. Med podiranjem je odžagano drevo zdrsnilo s panja, se obrnilo in pričelo padati proti kraju, kjer je stala V.H. Kljub opozorilnim klicem se ji ni uspelo pravočasno umakniti in drevo je padlo na njen zgornji del telesa. Poškodbe so bile tako hude, da je V.H., kljub pomoči krajevne zdravnice, na kraju nezgode umrla.

Ogenj v strehi

Prišlo je še do nekaj požarov, ki niso izbruhnili v naravi.

13.2. je okoli 20.30 zagorelo v Goriškem vrhu v Dravogradu. Tega dne je R.D. zakuril v svojem vikendu peč na trdo gorivo. Med gorenjem so iskre skozi dimnik padle na streho iz skodel, ki so se vnele. Prišlo je do požara. Zajel je celotno streho in ostrešje ter prostore zgornje etaže. Zgorelo pa je tudi stavbno pohištvo v srednjem nadstropju. Gmotna škoda znaša zaradi tega kar dobre 3 milijone tolarjev.

“Polakiran” požar

Za dober milijon gmotne škode je nastalo v požaru, ki je 17. 2. nastal med procesom lakiranja in brušenja vzmeti v lakirni komori, v podjetju Vzmetarna d.o.o. na Ravnah na Koroškem. Na srečo tokrat ni bil nihče telesno poškodovan. Vzroke požara še ugotavljajo.

Stisnjen ogenj

Prav tako policisti še ugotavljajo vzroke požara, ki je 30. 1. ob 14.47 izbruhnili v obratu stiskalnice v Tovarni ivernih plošč v Otiškem vrhu pri Dravogradu. Ogenj je nastal v enem izmed ventilatorjev in se razširil še na štiri druge. Skupna gmotna škoda znaša okoli 500.000 tolarjev.

Alkoholni “pogon”

Če bi stanje v koroškem prometu ne bilo tako resno, bi se lahko malce pošalil, da precej voznikov te pokra-

Statistika

V letošnjem januarju se je na koroških cestah pripetilo skupaj 112 **prometnih nezgod**, mesec poprej jih je bilo 148, januarja lani pa 9. V letošnjem in lanskem januarju smrtnih žrtev ni bilo, decembra lani pa je na Koroškem kot žrtev prometnih nesreč umrla ena oseba.

Mandatno je bilo kaznovanih januarja letos 1065 prometnih udeležencev, enakega meseca lani jih je bilo 1099. Decembra 97. pa nekaj manj: 760.

Število zaznanih pojavov z elementi **kaznivega dejanja** je bilo januarja letos 146, mesec poprej 148 in prvega lanskega meseca 118.

Javni red in mir je letošnjega januarja kršilo 50 ljudi, decembra lani 64, januarja lani pa 60. Mejo je januarja letos prešlo skupaj 218.313 potnikov, decembra 209.157 in januarja lani 218.124.

Januarja letos smo na Koroškem imeli **10 požarov in 2 delovni nezgode**, decembra je bilo požarov 9, delovnih nezgod ni bilo, januarja lani pa so bili trije požari in ena delovna nezgoda.

Vir: Statistika UNZ Slovenj Gradec

jine vozi “na alkoholni pogon.” V minulem enomesečnem obdobju je namreč kopica prometnih nezgod nastala zaradi vožnje pod vplivom alkohola. Nekaj nezgod so verjetno preprečili policisti, ki so vinjenim voznikom prepovedali nadaljnjo vožnjo, česar pa (mimogrede rečeno) mnogi vozniki sploh ne upoštevajo.

Rekorder

Alkoholni rekorder brez konkurence je bil v tem času bržkone voznik osebnega avtomobila A.D. iz Dravograda. 20. 1. so ga namreč ob 20.40 na magistralni cesti Maribor - Dravograd v Dravogradu ustavili policisti. Dali so mu “pihati”, kot običajno rečemo, in alkotest je pokazal skorajda “smrtno dozo” 3.21 promile alkohola.

Kaže, da si je ta voznik pred odhodom na pot rekel kar, “če že, te že!” Policisti so namreč ogotovili, da je vozil v času izrečenega ukrepa prepovedi vožnje motornih vozil B kategorije.

V jarek

Prej omenjenemu Dravograjčanu se je kar lepo približal S.P. s Prevalj, ki je dne 1. 2. nekaj čez polnoč na regionalni cesti Črna na Koroškem - Prevalje, z osebnim avtomobilom zapeljal v obcestni jarek. V nezgodi se voznik ni poškodoval, policisti pa so mu namerili 2,58 promile alkohola.

Seveda pa je pijanih vozilo še precej več drugih voznikov, ki so (za zdaj) še imeli srečo, alkohol so pri njih ugotovili pri rutinskih policijskih

prometnih kontrolah. O tem pa poročam na drugem mestu.

Ribe hrbtno

Zdaj še k drugim rečem. Na Koroškem je - kje drugje kot v Meži - v minulem obdobju ponovno prišlo do večjega onesnaženja okolja in pomora rib. V noči na 5. 2. je namreč v reki Meži blizu Žerjava poginilo več kot 800 potočnih postrvi različnih velikosti, s skupno težo okoli 30 kilogramov. Policisti so ugotovili, da je do pogina prišlo v dolžini 200 metrov od mesta, kjer se v reko izlivajo odpadne vode iz Tovarne akumulatorskih baterij. Ribe so poginile zaradi izliva kisline v reko, do česar je prišlo vsled napake na nevtralizatorju kisline v prej omenjeni tovarni.

Ni prišel na pir
Kratko policijsko sporočilo: “Dne 24. 1. 98 med 3.30 in 4.20, je neznanec vstopil v gostišče Toni v Kotljah. Gostišče je bilo po končanem obratovanju prazno in zaklenjeno. S police v točilnici je vrgel na tla in močno poškodoval glasbeni stolp, po tleh pa je vrgel tudi okoli 50 kozarcev s točilnega pulta. Lastnico je J.N. je tako oškodoval za dobrih 25.000 tolarjev. Policisti za neznanec še poizvedujejo.

Kratka pomoč pri iskanju (zaradi neresnosti pisca izjemno neverjetno - op. mimoidočega): V tem primeru gre najbrž za užaljenega gosta, ki je bil jezen, da lokal tudi ob tako pozni uri ni bil več odprt. Nezanesljivi “uhovidci” naj bi namreč nekako ob uri dejanja slišali nekega glasno prepevajočega individuuma. Pesem

naj bi se bila slišala nekako takole:.. “Da k Toniju sn lahko šou na pir!” Pa ni mogel!”

Mesečni nakup

Ljudje hodijo po mesečne nakupe ob najrazličnejših časih. Nekateri dopoldne, drugi popoldne, tretji po službi, četrti med službo peti pa” tudi ponoči. Tedaj je bojda najceneje. V noči na 26. 1., pravi policijsko sporočilo, je neznanec vlomil v prodajalno Market Ivanka v občini Podvelka-Ribnica. Odtujil je različno prehrabeno blago (mesne izdelke, slaščice, kavo), pralni prašek, čistilna sredstva, kozmetiko, liter ruma in 1100 tolarjev gotovine. Lastnico trgovine je s tem oškodoval za dobrih 42.000 tolarjev. Policisti za neznanecem poizvedujejo, trgovci pa upajo, da ga bodo prijeli pred prihodnjim mesečnim nakupom!

Zlat(k)orog

Srednje dolgo policijsko sporočilo: “Dne 14. 2. ob 18.10 je vinjeni Zlatko N., doma iz občine Muta, v gostinskem lokalu v kraju Sveti trije kralji namerno vrgel ob tla in razbil steklenico s pivom. Zlatko se na opozorila s strani (policijski žargon - op. glosiranega pisca) natakarka ni oziral, marveč ga je prijel za vrat in ga močno odrinil od sebe in mu strgal srajco. S točilnega pulta je vzel kozarec in ga vrgel ob zid, pri čemer se je tudi porezal po prstih.

Ob intervenciji policistov PP Radlje ob Dravi se ni umiril, ampak je kričal in žalil policiste ter grozil, da bo razbil inventar v gostišču, lastnika in goste pa da bo pretepel. Ker se ni oziral na opozorila s strani policistov, je bil, ob uporabi prisilnih sredstev, priveden na policijsko postajo v Radljah ob Dravi, kjer je bilo odredeno pridržanje.”

Kratek komentar Reneja, prijatelja mojega prijatelja “bifedžije” Mirana: “To je doslej zame primer največje gmotne škode zaradi znamke piva. Trdno sem namreč prepričan, da je do dogodka - ki ga, mimogrede rečeno, naostreje obsojam - prišlo, ker je gost dobil pivo neke druge znamke, čeprav pije on, razumljivo, le Zlat(k)orog. To ga sicer ne odvezuje odgovornosti za dejanja, razen, če je po nebesnem znamenju morda celo Kozorog ali kar pok, kot radi rečejo Korošci.” □ T.I.

NAROBE OBRNJENA KULTURA

Slovenci smo brez dvoma kulturni narod. Če že ne v Evropi, pa vsaj na Balkanu. Zato mnogi ne doumemo, še manj razumemo, da praznujemo dan, ko je umrl naš največji poet France PREŠEREN.

Za slovenski kulturni praznik smo torej ustoličili 8. februar, dan in datum, ko je umrl vrhunski poet, ki je v ciklu Sonetnega venca spojil ljubezensko temo z nacionalno idejo. Napisal je tudi najpomembnejšo politično pesem "Zdravljica", objavljeno leto pred njegovo prezgodnjo smrtjo. A jaz mislim, da bi bilo pošteno in prav, da bi Slovenke in Slovenci imeli kulturni praznik na DAN PREŠERNOVEGA ROJSTVA. Pri nas je vse obrnjeno narobe, lahko bi dejal, da je postavljeno na glavo, ko smo si v nekakšne koledarje zapisali, da naj bo Prešernov odhod v večnost naš

vseslovenski kulturni praznik.

Slovensko javnost zato sprašujem, kaj je pomembnejše: dan, ko se rodi novo življenje, ali pa dan, ko življenje odhaja? Ob smrti očeta, matere, brata, sestre, sina, prijatelja, znanca, tudi politika, ki je za svoj narod, ki ga je izvolil, naredil dobra dejanja, pa tudi ob smrti poetov se oblečemo v črna oblačila, ki že na zunaj pomenijo žalovanje. Nihče pa se ob rojstvu ne obleče v črmino!

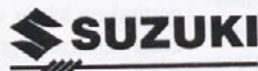
Kaj o tem meni naš kulturni minister Jože Školč, pa še drugi slovenski kulturniki?

*Franjo Hovnik
Ptuj*

Odgovor na članek "Če nisi domačin" gospoda STIPA JOSIPOVIČA

Ogovarjam z naslovom:

SEM DOMAČIN

tel.: 0602
61 760
61 804
fax: 0602
61 760

MG d.o.o. Koroška 18, 2366 MUTA

**URADNI PRODAJALEC IN SERVISER
ZA VOZILA NISSAN IN SUZUKI**

**VOZILA NISSAN
- IME DOBREGA AVTOMOBILA**

ZELO UGODNA PONUDBA

	CENA	OBROK x MESECEV
NISSAN MICRA 1.0	15.990 DEM	- 361 X 60
NISSAN ALMERA 1,4 GX	24.990 DEM	- 558 X 60
NISSAN PREMIERA 1,6 GX	33.400 DEM	- 746 X 60
NISSAN TERRANO II 2,7TD	57.300 DEM	

**NAJVEČJA IZBIRA VOZIL 4X4 SUZUKI: SAMURAJ,
BALENO, VITARA NISSAN, TERRANO II**

**NA ZALOGI IMAMO SUZUKI SKUTERJE ...
OBROK 156 DEM X 36 mesecev**

Podpisani Stanislav Gregorc iz Kotelja odgovorjam na navedeni članek le zaradi netočnih trditvev in zaradi dejstva, da je vedno treba poznati obe plati medalje.

1. Meja občinske ceste je ob zasajeni živi meji (dokumentacija obstaja).
2. Trdite, da vam ne pustijo odstraniti odvečne vode s ceste? Saj ne bi bilo treba. Zakaj pa ste zabetonirali jarek, po katerem je voda prej lepo odtekala v Kotuljščico?
3. Nivo površine soseda (to sem jaz) je 1,5 m nižji od nivoja ceste in po vaših trditvah bi vam najbolj ustrezalo, da bi voda tekla kar k njemu.
4. Policija je na žalost res že morala posredovati, čeprav vem, da imajo veliko pametnejšega dela. Je že tako, da se človek pred sosedom, ki ga ni strah niti udariti žensko, lahko ubrani le s pomočjo policije. (O tej stvari odloča sodišče).
5. Glede na vaše trditve,

da takih uradnikov, ki jih vi kar imensko navajate, ne rabimo, bi vam povedal, da jih zelo. Tudi zaradi vas.

6. Zahteva, ki jo navajate, da naj prestavijo komaj zgrajen nov most, ki ga najbrž niso delali kar na pamet, je, milo rečeno, neresna.

7. Na vašo trditev, da meni zemljo podarjajo, bi vam rekel, da je to zame grenka žalitev, saj je vsaka gruda prepojena z znojem več desetletnega, težkega dela v železarni. Vi pa ste prišli od nekod in sploh ne vem, kako lahko prodajate zemljo, ki najbrž niti vaša ni.

8. Vaša trditev, da nisi nič vreden, če nisi domačin, je najbrž žalitev za tiste, ki tudi niso, pa že dolgo živijo med nami! Človek je toliko vreden, kolikor je človek.

9. Sporov zaradi ceste, dokler vi niste prišli sem, nikoli ni bilo.

Zaključil bi z mislijo, da mi je že vsega dovolj. Naredimo vendar že enkrat to cesto, da bo mir. Vozimo se po njej in živimo kot ljudje.

Stanislav Gregorc

DOBIČEK GRE V MOŠNJI- ČEK

Organizatorja prireditve:

A.L.P. PECA d.o.o.

Občina Črna na Koroškem

Nad organizacijo zidanja gradov v Podpeci smo zelo razočarani. Smo ena od skupin, ki nikakor ne more doumeti organizatorjev:

➤ Pobiranje vstopnine gledalcev gre v privatne roke.

➤ Prodaja raznih spominkov gre v privatne roke.

➤ Dotacije sponzorjev gre v privatne roke.

➤ Podarjene nagrade gredo v privatne roke.

➤ Dotacije občin, društev gre v privatne roke.

Vsaka prijavljena skupina je plačala na člana 1.200,00 SIT. To se pravi, da si je morala vsaka skupina sama plačati malico, pa še 600 SIT organizatorju, da so skupine lahko cel dan delale v snegu, od starejših do najmlajših. A.L.P. Peca si je seveda lahko samo mela roke ob dobri prireditvi, ki si jo je moral vsak plačati, da je lahko delal. Delali smo s svojim orodjem, tudi z dobro voljo; mislimo, da bi si za tako delo zaslužili malico ali pa vsaj čaj.

Zelo žalostno: cel dan težkega dela, pa smo morali še doplačati, da smo lahko sploh tam bili. Velja pregovor - dobiček gre v mošnjček.

Skupina Hard Metal

ILIRIKA

ODKUPUJEMO DELNICE:
GORENJE VELENJE G in B, PETROL B,
KRKA B, SAVA KRANJ G in B, RADEN-
SKA B, PIVOVARNA LAŠKO in UNION G
in B, JUTEKS ŽALEC G, B in D, HELIOS
B, CEMENTARNA TRBOVLJE G, B in C.

● Prodajamo delnice na borzi

Slovenj Gradec, tel.: 0602 429-08
 Ljubljana, tel.: 061 125-80-74

Borzni komentar

Borzni posredniki so v mesecu februarju sklenili mnogo več poslov kot predhodni mesec, vzroke pa bi lahko iskali tudi v novem pritoku tujega kapitala. Od začetka februarja pa do konca predzadnjega tedna smo tako beležili skoraj 10000 sklenjenih poslov v skupni vrednosti 7 milijard dolarjev.

Za naložbenike so bile delnice v tem obdobju najzanimivejše, saj se je z njimi največ dogajalo, poleg tega pa smo beležili tudi prve objave ocenjenih dobičkov v lanskem poslovnem letu. Najodmevnejše objave so vsekakor povezane s podjetji **Krka, Lek in Petrol**, čeprav pri Petrolu nismo zaznali izstopajočega povpraševanja, kljub dobrih poslovnim rezultatom. Zaradi svetovnih združevalnih premikov na področju farmacije so bile v ospredju predvsem delnice Krke in Leka, katerim pa je tečaj po povečanem povpraševanju bliskovito narasel za več kot deset odstotkov. Seveda so pozitivni premiki delovali tudi na druge delnice, poslednično pa tudi na vrednost borznega indeksa, ki je od začetka meseca porasel za dobrih 53 indeksnih točk, na 1467 indeksnih točk.

Tečaji drugih delnic so sledili delnicam Krke in Leka, toda v manjšem tempu. Izmed izstopajočih porastov bi lahko

naštetli še delnice Kovinotehne, katerim tečaj je sprva padel pod 440 tolarjev, nato pa se je ponovno povzpela na 500 tolarjev (14 odstotna sprememba). Tudi delnicam

Kolinske je tečaj porasel na 2200 tolarjev, kjer se že nekaj mesecev ni nahajal. Delnicam, kot so **Droga Portorož, Pinus Rače in Cetus Celje**, je tečaj sprva padel, predvsem zaradi povečane ponudbe, ki je posledica pridružitve delnic B serije k delnicam, ki že kotirajo. Toda negativni trend je bil relativno kratek, saj smo npr. pri delnicah **Radenske** v predzadnjem tednu beležili povečano povpraševanje, ki pa je vzdignilo tečaj krepko nad 1750 tolarjev. Tečaj se je popravil tudi delnicam **Inter-europe**, saj jih sedaj lahko kupujemo oziroma prodajamo tik pod 1800 tolarjev.

Stabilnost pa so dosegle delnice **Kompas Skladov 1 in 2**. Tem delnicam se je tečaj nekako ustalil v območju 200 tolarjev, s tem da je zadnje dni moč beležiti večje povpraševanje, kar pa bo na tečaj delnic vsekakor pozitivno vplivalo. Špekulanti so spet dobili zagon v petek, 20. februarja, ko je bila objavljena informacija o podražitvi naftnih derivatov. Slednja novica je namreč vplivala na ceno nakupnih bonov, ki so že na začetku trgovanja porasli za več kot deset odstotkov. Slednje dogajanje z boni pa je toliko prevzelo borzne posrednike, da so z drugimi vrednostnimi papirji zelo malo trgovali. Vsekakor še zmeraj vstopamo v čas objav poslovnih rezultatov in pričakovanj v zvezi s tujimi investitorji. V prvih 18 dneh februarja smo na borzi beležili pritek tujih portfeljskih naložb v višini čez 1,2 milijardi tolarjev, kar pa je po lanskem avgustu drugi najvišji znesek. Napoved o nadaljnjem gibanju je torej vsekakor povezana z nadaljnjim pritokom tujega kapitala, možno pa je, da bomo ob morebitnem manjšem povpraševanju beležili padec tečajev, ki pa bodo nekako šli v skladu z dogajanjem na tujih borzah.

Ilirika Borznoposredniška hiša d.d.
Matej TOMAŽIN

HOROSKOP

marec - 1998

OVEN: Najbrž se že sami na sebe jezite, da vas nehote zasledujejo problemi, ki vas pravzaprav niti ne ogrožajo, le energijo vam kradejo in zaposlujejo misli. Zvezdni vplivi v to smer so še močni, kmalu pa boste občutili veliko olajšanje - namesto pasivnega premelevanja nepravilnosti in krivic boste prav marca lahko izjemno učinkoviti, samozavestni in uspešni, vašo impulzivnost pa bosta krotila modri Merkur in prijazna Venera.

BIK: Še vedno se lahko veselite živahne družbe in še vedno boste izbirčni v besedah in pri ljudeh. Pretežni del marca pa se boste znova začeli umikati v svoje misli in v nedorečene probleme. Izkoristite zvezdno podporo, zdaj boste namreč lahko razvozljali ali pa vsaj brez skrbi sprejeli tisto, kar vam je že dolgo po malem grenilo življenje. Tudi spremembe v karieri se bodo pokazale v jasnejši luči.

DVOJČEK: Lahkotno se vzepnjate po družbeni in službeni lestvici, ni nujno, da gre za trajen uspeh, nekaj pa bo zanesljivo ostalo, saj se tokrat usmerjate k trajnejšim ciljem in - ne tako kot običajno - tudi sproti analizirate, kam vas je zaneslo. Če nič drugega, si boste razširili krog dobrih znancev, če bo treba, jih boste že znali poiskati. Prijateljstvo v vseh niansah vam bo dajalo novih spomladanskih moči.

RAK: Najbrž ste se obložili z gorami knjig ali z drugimi viri, ki bodo poglobljali vaše duhovno bogastvo. Vprežite nekaj hladnega razumarstva, da boste pravočasno izločili tisto "znanje", ki se včasih ponuja v lažni preobleki in vam prav nič ne koristi. Ne potrebujete samoprevare, še posebej, ker imate dar za zaznavanje družbene klime in ker vam drugi zaupajo. Aktivirajte skrb za kariero.

LEV: Trenutki nejasnega pesimizma ali pretirano brskanje po temeljnih vprašanih življenja in smrti vas bo občasno še odvrčalo od radostnega pričakovanja pomladi. Pretežni del marca pa boste neskončna vprašanja zastavljali na drug, bolj praktičen način. Lahko, da se boste odpravili na daljšo pot ali se povezali s kakšno tujo osebo, ki vam bo posredno odgovorila na vaše dileme. Ne bo ostalo samo pri besedah.

DEVICA: Še vedno napolnate in prepletate..., telefon je nepogrešljiv dnevni spremljevalec. Prepričani ste, da krojite usodne poteze. Neverjetno spretni ste tudi pri navduševanju drugih za "vašo stvar", ostanite pri tem korektni, da se ne bo kdaj vrnilo kot bumerang. Tudi mejo med zasebnim in službenim bo čez čas spet dobro postavili na svoje mesto in si malo odpočili.

TEHTNICA: Kar raceteli ste se pri delu; hitite, včasih celo malo površno opravite, pa še vedno prikupno in brez škode. Druga skrajnost bi lahko zajela tehtnice, ki jim je lastni videz glavna življenjska preokupacija. Kozmetičarke, morda celo lepotni kirurgi in vrachi vseh vrst bi lahko zdaj obogateli na vaš račun. Pa ne več dolgo: zajel vas bo pravi val poslovnih in drugih stikov, še spanec bo včasih odveč.

ŠKORPION: Vaše sončno obdobje se še nadaljuje - morate ustvarjati in morate osvajati. Pa ne gre toliko za ljubezenske avanture kot za nezadržno slo po nečem novem, tudi koristnem in v vašo slavo in čast. Kar si boste te dni izbrali, boste še ves marec z vso energijo obdelovali in razvijali. Vaša potrpežljivost bo razorožila slehernega dvomilijevca. Denar se bo še pravočasno našel.

STRELEC: Vaši domači bodo še naprej deležni neobičajno velike pozornosti. Ni nujno, da bo vse teklo kot po maslu - kakšna polemika je verjetna, a tudi zdrava. Opravite zdaj okrog doma in hiše čimveč, saj vas bo nemirni duh poskušal kmalu izvabiti čez prag. Morda ste se načelno celo že dogovorili za kakšno daljše potovanje, domači pa naj to čimprej izvejo. Marec vas bo tudi čustveno odtajal.

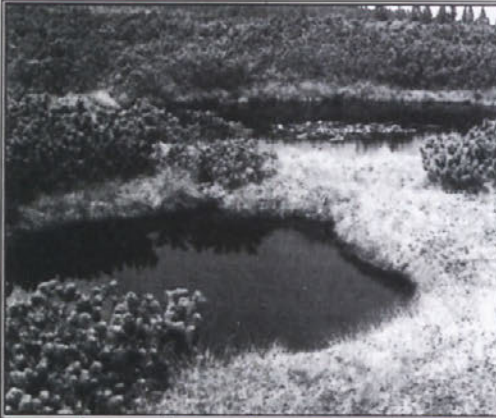
KOZOROG: Za Kozorože kar neverjetno komunikativno obdobje se nadaljuje. Upoštevajte pa, da naj bi bilo sleherno komuniciranje dvosmeren proces - torej tudi poslušajte in ne bodite v svojih izjavah preveč avtoritarni. Čas živahne umske dejavnosti je pred vrati in znova, poudarjena skrb za "ljubi domek" in svoje domače. Če imate košček vrta, bo vsem skupaj lepše in manj naporno.

VODNAR: Le redkim prijateljem boste zaupali, kaj vas poživlja zadnje čase, da se vam vedno nekam mudi ali pa ste z mislimi globoko pod površjem. Diagnoza: najbrž gre za podaljšano "prebolevanje" materializma, ko ste se zasilili plemenitih idej in naveličali zgledov iz bližnje okolice, ki jim gre kopičenje denarja in drugih vrst bogastva boljše od rok. Kar boste dosegli, bo bolj duhovno kot materialno.

RIBI: Vaše zvezdne energije se bodo marca nekoliko porazdelile, da si boste lahko odpočili od sicer uspešnega uveljavljanja in samospoznavanja. Zdj veste, da zmorete marsikaj, še posebej, če sestavite vrstni red želja in možnosti. Na denarnem in nasploh na materialnem področju boste lahko zdaj "hitreje potegnili" - vaše odločitve bodo bliskovite in tudi dovolj premišljene.

						POŽAR, GORENJE, IZGOREVANJE	SLOVENSKI TELEVIZJSKI NAPOVEDALEC	PLOD OLJKE	PRIPADNIK POLINE-ZUSKEGA LJUDSTVA	SODOBNI SLOVENSKI ZGODOVINAR (DUŠAN)	PESNIŠKA SOLA V FRANCIJI	STANE DERGANČ	VRSTA HRUŠKE	IME OPERNE PEVKE BRATOVŽEVE	IZRAZ ZALOSTI	IME SOPRANISTKE PUSAR	
						IME IN PRI-IMEK FRAN-COSKEGA FILMSKEGA ZVEZDNIKA											
						TEBANSKA KRALJICA IZ GR. MITOLOG.						PEČENJE					
						LETVA						VISOKO-SOLEC					
KRIŽANKO SESTAVIL: F. NOVAK	TOPILO ZA SMOLE IN LAKE	ČASOVNA ENOTA	SPECIALIST ZA BOLEZNI SEČIL	SLOVENSKA REVUJA SVINČNICA, GREZILLO				MIGANJE Z ZADRUKO									
VRAŽNI PREDMETI							TUJI DVOGLASNIK	DRUŠČINA, SKUPINA	KRAVJI GLAS SLOV. PUBLI-CIST (SANDI)			REKA V ŠVICI					
USKOČENJE, SKRČENJE ORGANOV (JETER)							SPOJINA S KISIKOM					NAJVEČJA ITALIJANSKA REKA					
OSNOVNE KOLIČINE						DRŽAVA V SR. AMERIKI						OKREPČILNA JUTRANJA PJAČA					
ETUI, TULEC				ODŽAGAN KOS DEBLA MILAN APIH					PREBIVALCI GRŠKEGA GLAVNEGA MESTA			DOLINA POD TRIGLAVOM					
OBLAZINJENO LEZIŠČE, DIVAN									DOLGA PRETEKLA DOBA			TVOR					
TIBETANSKO - BURMANSKO PLEME					ANDREJ ŽUPANIČ				100m ²			NERESNIČNA, NAMIŠLJENA NOVINARSKA VEST					

Vprašanja za vsakdanjo rabo

Veliko je pravzaprav reči in pojavov na svetu za katere smo morda že slišali, vendar o njih dejansko vemo zelo malo. Nekaj takšnih "skrivnosti", ki vam bodo morda še kdaj koristile, vam bomo približali v obliki vprašanj in odgovorov. Lahko jih pa preberete tudi kar tako, za kratek čas.

Vklesani predsedniki

Pojdimo najprej v Severno Ameriko: Katera je tačas najbolj znana znamenitost Black Hills (Črno gorovje) v Zahodni Dakoti v ZDA? To je Mount Rushmore National Monument. Gre za okoli 20 metrov visoke, v skalo vklesane skulpture obrazov nekdanjih ameriških predsednikov Washingtona, Jeffersona, Lincolna in Roosevelta. Upodobil jih je Gotzon Borglum, Rodinov učenc. Za delo je potreboval kar 17 let. Od

leta 1948 nastaja v neposredni bližini še 172 metrov visoka skulptura indijanskega poglavarja z znamenitim imenom Crazy Horse.

Ogromen rezervoar

Katero je najgloblje jezero na svetu? Bajkalsko jezero v Sibiriji je dolgo 636 kilometrov, široko 80 kilometrov in je s svojimi 1620 metri globine tudi največji rezervoar sladke vode na svetu.

In če smo še pri vodah. Katera reka na svetu vodi s seboj največ vode? Amazonka. Vsebuje namreč 20 odstotkov vseh sladkovodnih rezerv sveta. V svojem 250 kilometrov dolgem ustju (izliva se v Atlantik), je tako mogočna, da včasih nastajajo kar do štiri metre visoki valovi. In še to: od 20. največjih svetovnih rek jih je 10 v porečju Amazonke.

Viktorija

Ostajamo še pri rekah. Katera reka v Afriki ustvarja znamenite Viktorijine slapove?

Reka Zambezi (Sambesi). V svojem zgornjem toku tvori stopničaste slapove, ki v širini do 1700 metrov padajo tudi do 100 metrov globoko in pri tem ustvarjajo zares pravi čudež narave.

Vesolje

Iz zemlje kratek skok v vesolje. Kaj imajo skupnega črne luknje, beli palčki in rdeči velikani? Vse so zvezde: črna luknja je zvezda, ki se je popolnoma sesula vase. Ima takšno privlačno silo, da vsrka celo svetlobo in zaradi tega ne sije več. Beli palčki so izjemno majhne zvezde, ki večinoma svetlo sijejo. Rdeči velikani pa so ogromne zvezde, ki sijejo rdeče in so pogosto večje od našega sonca.

Severnica

Zakaj se pravzaprav tako dobro lahko orientiramo s pomočjo zvezde severnice?

Ta zvezda je (z eno stopinjo odklona) natančno v zenitu nad severnim tečajem v ozvezdju Malega voza. Z njeno pomočjo lahko natančno in brez tehničnih pripomočkov ugotovimo, kje je sever.

Tančica

Odgrmimo še eno tančico skrivnosti. Ali obstaja narod, pri katerem moški nosijo tančico?

Da, gre za izjemno ponosno plemo Tuaregov v Severni Afriki in v delih Sahare. So del nomadskega ljudstva Berberov, ki se v glavnem ukvarja z živinorejo in živi v velikih družinskih skupnostih.

NIEROS®

Tovarna opreme d.o.o.
Gmajna 55, 2380 Slovenj Gradec
Telefon: 0602/42-041
Telefax: 0602/44-078

Pohištvo blagovne znamke NIEROS je zanimivih oblik, ekstravagantno in sodobno, primerno za vse, ki želijo novo in nenavadno pohištvo. Primerno je tudi za poslovne prostore in lokale. Pohištvo NIEROS je udobno, higiensko in narejeno iz nerjavečega ogrođja, sedala v mnogih barvah, med katerimi boste gotovo našli ustrezno tudi zase, pa so iz kvalitetnega naravnega usnja.

Naj bo vaš najljubši
tudi najlepši in naj

000010000 KNJIZNICA
DZ 05
PREPIH
1998

KOROŠKA OSREDNJA
RAVNE
KNJIZNICA

070(497.12)

3003331,2

COB188

TAROK

Sedežna
garnitura

super
PLUS

PAGAT

V letu 1998 z novo opremo !

CALA

z ročnim in
motornim
upravljalnikom

POČIVALNIKI

Proizvode Nove opreme Slovenj Gradec lahko kupite v vsah večjih
salonih ali v lastnih prodajnih enotah.

SLOVENJ GRADEC - Pod gradom 4, telefon 0602 44 185, 50 500

NOVO MESTO - Košenice 65 a, telefon 065 321 674

DIVAČA - Lokev 189 b, telefon 067 67 615

LJUBLJANA - Tbiljska c. 83, telefon 061 123 38 45

MARIBOR - Ptujška c. 97, telefon 062 422 552

Izdelano v Sloveniji

NAŠA OBČINA

Ravne - Prevalje

– maj 1998 –

Poština plačana na pošti Ravne na Koroškem

Ivarčko jezero

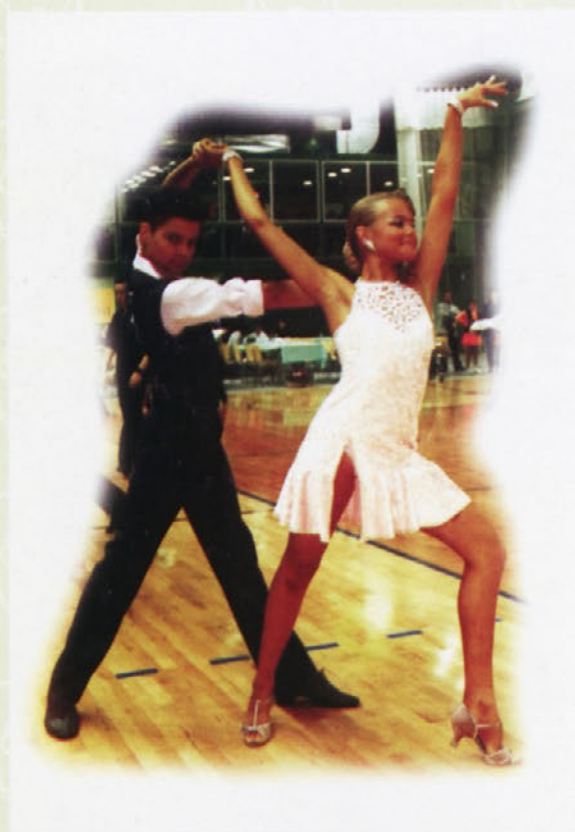
OK FUŽINAR RAVNE NA KOROŠKEM

Dokalnemu in ligaškemu prvaku Slovenije v odbojki iskreno čestitamo v imenu občanov, občinskega sveta in župana občine Ravne-Prevalje.

HVALA ZA VRHUNSKA ŠPORTNA DOŽIVETJA!

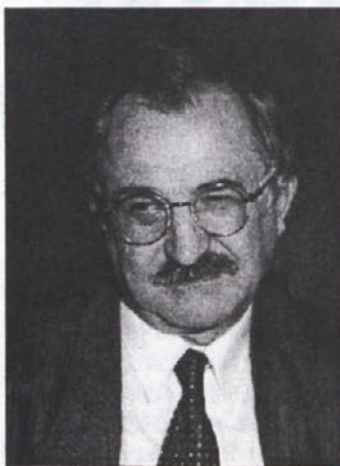
LENA IN MATIČ PAVLINIČ

Z medaljo s svetovnega prvenstva za mladince ter vrsto zmag na največjih mednarodnih in domačih tekmovanjih sta ponesla v svet ime Kotelj, Mežiške doline in Koroške.

ČESTITAMO!

**Župan občine Ravne-Prevalje
Maks Večko**

RAVNE PRAZNUJEJO

V zgodovinskih listinah se nekdanje ime Raven, Guštanj, prvič pojavi pred natanko 750 leti. Zapisano je v listini, ki se danes nahaja v frančiškanskem samostanu v Gradcu.

Pogoj za zapis imena kraja v neko listino je življenje v kraju in nek dogodek, torej se je ravenska zgodovina začela že prej kot pred 750 leti; letos se spominjamo samo pisnega dela njene zgodovine.

Površni (in zlonamerni) 'poznavalci' ravenske zgodovine radi zapisujejo, da so Ravne nastale predvsem zaradi hitrega povojnega razvoja železarne in so šele takrat prehitile sosednje kraje. Vendar ni tako. Na tem koncu mežiške doline je bila že v srednjem veku pomembna naselbina, ki je temeljila na razviti obrti in trgovini, kraj pa je bil pomemben tudi kot sedež sodne oblasti za celo mežiško dolino vsaj od leta 1317 naprej.

Gospodstvo Guštanj je takrat v svoje meje vključevalo Prevalje, Šentanel, Javorje, Črno in Mežico. Leta 1369 je postal Guštanj last deželnih knezov.

Guštanj je v srednjem veku imel pravico do organizacije treh letnih sejmov in do pobiranja sejmne. Tržne pravice kraja govorijo o sposobnosti takratnih domačih trgovcev, ki so organizirali preprodajo - posredovanje dobrin, govori pa tudi o tem, da je bila v kraju pomembna proizvodna osnova, katere produkte je bilo treba posredovati naprej.

Ta osnova je bila obrt, ki se je razvila do te mere, da je bil v kraju osnovan tudi obrtniški ceh. Pred približno sto leti je bilo na Ravnah 36 obrtnikov (brez trgovcev in gostilničarjev), kraj pa je takrat štel samo okoli 1000 ljudi. Pomembnejše obrtniške panoge iz časov pred dvesto do tristo let nazaj so bile krojaštvo, žbljarstvo, čevljarstvo, mizarstvo.

Zanimivo je primerjati Prevalje in Ravne pred kakšnimi sto tridesetimi leti, ko so bile Prevalje zaradi železarne, ki je bila takrat na svojem vrhuncu, po prebivalcih dvakrat številčnejše od Guštanja. Pri vseh obrtniških delavnicah pa so bile bistveno skromnejše. Ko je bilo na Ravnah omenjenih 36 obrtnikov, jih je bilo na Fari 26, na Prevaljah pa dva. Tudi takrat je že veljalo, da premočna industrializacija ubija storitvene dejavnosti.

Tristo let so na zahodnem robu Guštanja delovale fužine, ki se jim dolgo ni moglo reči industrija. Bile so dopolnile obrti v mestu in tudi tam se je ustvarjal kruh za njegove prebivalce. Tudi fužine so uspešno trgovale in širile sloves kvalitete po svetu. O tem še danes pričajo eksponati v Koroškem muzeju na Ravnah.

27. aprila 1952, ob slovenskem prazniku, dnevu upora proti okupatorju (takrat dan OF), so Ravne postale mesto, občina pa je dobila naziv mestna občina. Podlaga temu dogodku je bil zakon, sprejet v republiški skupščini 19. aprila tistega leta. V Koroškem fužinarju iz maja 1952 lahko najdete izjavo takratnega predsednika mestne občine Ivana Kokala:

"Mestna občina ima 6640 prebivalcev in meri 53 kvadratnih kilometrov." Kar se tiče prebivalstva, bo občina, nastala po izločitvi Prevalj, dvakrat številčnejša kot je bila tedaj. Predlagam tudi, da zadržimo naziv mestna občina, saj veljavnost naziva, podeljenega 19. 4. 1952, ni preklicana in tudi sicer v Evropi ni navada, da bi se takšni nazivi dajali in jemali.

RAVNE PRAZNUJEJO, sem naslovil ta članek.

V resnici smo pripravili za jubilejno leto nekaj slovesnosti, začetek katerih je postavljen v praznične dni konca aprila in začetka maja. Smisel tega praznovanja je spominjanje naše preteklosti, ustvarjanje pozitivnega odnosa prebivalstva do svojega kraja in bogatenje kraja in življenja v njem.

Tako so bile zastavljene tudi prireditve, ki so potekale v preteklih dneh. Spomnili smo se ustanovitve mestne občine Ravne, dali smo poudarek tistemu delu ravenske zgodovine, ki je delavska, odprli smo obnovljen del mesta (Malgajevo ulico, Gledališko pot, most čez Suho, kanalizacijski sistem in regulirani potok Suha). Predstavili smo tudi projekt nadgradnje sedanjega kulturnega doma, ki naj bi se v naslednjih letih povečal in posodobil.

Podobno bodo potekale tudi naslednje prireditve. Na njih bodo sodelovale ravenske kulturne in športne skupine, odprli pa bomo še kakšno ravensko pridobitev. Osrednje slovesnosti bodo oktobra. Takrat se bo predstavilo tudi naše gospodarstvo.

Ravenčane na tem mestu vabim, da sodelujejo v aktivnostih, posvečenih 750 letnici mesta. Naj bo teh sedemsto petdeset let Raven tudi slovesnost vseh nas.

Maks Večko

NAŠA OBČINA Ravne-Prevalje

Glasilo prejmejo brezplačno gospodinjstva v občini Ravne-Prevalje.

Izdajatelj: Občina Ravne-Prevalje. Založnik:

ČZP VORANC d.o.o., Prežihova 24, Ravne na Koroškem.

Uredil: Vojko Močnik. Računalniški prelom: Grafični studio IVKO Ravne. Tisk: Tiskarna ODTIS Ravne na Koroškem. Naklada: 6.300 izvodov. Fotografija na naslovnici: Tomo Jeseničnik.

Na osnovi mnenja Ministrstva za kulturo RS, št. 415-1401/97 mb/sp, z dne 24. 11. 1997 šteje publikacija med proizvode, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%.

PREVALJČANI SMO SE ODLOČILI ZA SVOJO OBČINO PREVALJE

Štirinajst dni je že, odkar smo se krajanje Prevalj, Leš, Šentanela in Holmeca s Poljano odločali in odločili o ustavni pravici, o pravici do svoje občine. Velik korak za Prevalje, ki bo velik, če ga bomo znali prav naravnati in prav zakoračiti. Velik dogodek tudi za dolino, nastala bo vendar nova občina.

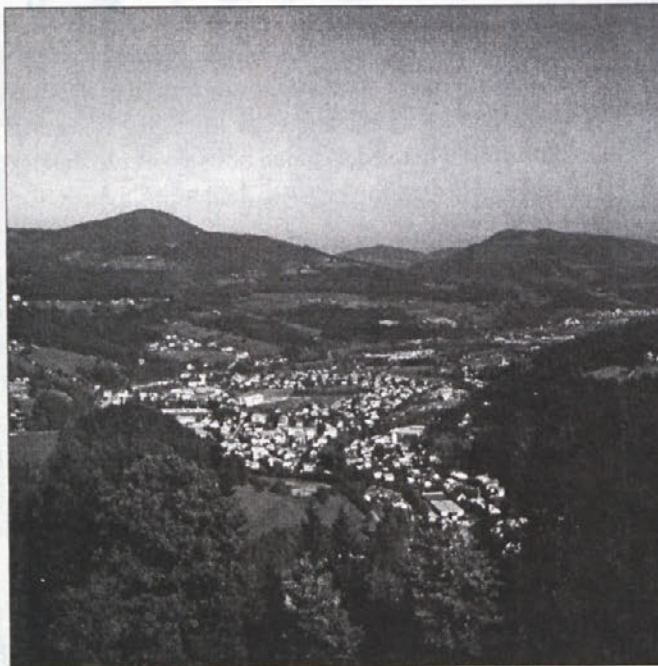
Starejši od mene se spominjajo vseh reform, ki so kraj doletele. Najprej so bile Prevalje občina, potem tudi okraj, oziroma srezko načelstvo, pa spet občina in spet okraj, da so postale krajevna skupnost v veliki občini in pozneje ena izmed krajevnih in četrtih skupnosti v Občini Ravne - Prevalje.

Prevalje, kraj s krepko čez šesttisoč prebivalci, lastno gospodarsko in kulturno zgodovino, kraj s tradicijo, bodo spet postale samostojna občina. Le še državni zbor ugotovi rezultate referendumu in z zakonom ustanovi Občino Prevalje. Res lepo, skoraj prelepo, kot sanje se zdi človeku, ki vse življenje z obema nogama živi na Prevaljah in jih čuti kot svoj domači kraj.

Neverjetno visoka volilna udeležba in izglasovana volja po samostojni občini dokazujeta, da so Prevalje živ kraj, kraj v srcih svojih krajanov. Spomnim se leta 1994, ko smo se na Prevaljah prvič odločali o občini, vendar takrat vprašanje ni bilo tako jasno postavljeno. Alternative vedno begajo, pa tudi sprememb je bilo preveč. Veliko lepega smo doživeli od leta 1990 do zdaj, veliko dogodkov, ki se jih šele bomo s ponosom spominjali, ko bodo v pozabo utonile tegobe in žalosti tranzicijske vsakdanjosti.

Z izglasovanjem, z izraženo voljo, je bil storjen šele prvi korak do neke nove stvarnosti. Že drugo leto se bomo na Prevaljah sami med seboj pogovarjali in dogovarjali ter določali prioritete investicij v posameznih krajih svoje občine. Za odločitve, ki bodo sprejete, bomo nosili vso odgovornost, tako materialno kot moralno, kar pomeni, da bo odslej na nas samih skrb in reševanje sprotih problemov in, kar je še pomembnejše, tudi načrtovanje razvoja in s tem prihodnosti.

V nekaterih delih bodoče občine se razvojne možnosti že izrazito kažejo in so postale ali vsaj postajajo del vsakdanjosti, kot na primer turizem v Šentanelu, kjer si kraj oblikuje lepo podobo gostoljubne vasi tudi za zahtevne goste.

Posnetek: IVKO

Ko smo koncem leta 1992 (upam, da se prav spominjam) prvič prebirali osnutke zakona o novi lokalni samoupravi, je bilo jasno, da v Mežiški dolini, glede na dejstvo, da so štirje veliki centri, ki vsak zase jasno izražajo svojo identiteto, ne bo mogoče obdržati ene občine in da je delitev neminovna. Pa smo vendar vsi skupaj v eni dolini, ki v dolinskem delu med centri meri le nekaj nad dvajset kilometrov. Nasprotja in dileme med gornjim in spodnjim delom doline, tekmovanja med posameznimi kraji in mali lokalizmi so napovedovali delitev. Zavedajoč se, da do nje nujno pride, smo takrat razmišljali o tem, kako dolino povezati za naprej, preden se razdeli na posamezne občine. Vse, kar nas že povezuje, mora ostati, naprej pa se bomo povezovali interesno in dogovorno, je bila naša ugotovitev. In nastal je Odlok o zaščitnem znaku Mežiške doline in na natečaju izbran Kralj Matjaž.

In nastale so tri občine, dve majhni in ena velika, ki so se gledale kot mlajši in starejša sestra, saj sta Mežica in Črna premogli komaj tretjino prebivalcev kot jih je imela skupna občina Ravne na Koroškem. Z nastankom nove občine ne bo šlo več za dialog dveh malih z veliko temveč za pogovor treh manjših z večjo sestoro in bo povezovanje po mojem prepričanju dobilo drugačno podobo. Enako velja za Ravne in Prevalje. Dobrososedski odnosi in zaupanje v soseda je vendar osnova sožitja. Kdo ti prvi priskoči na pomoč, če ne najbližji sosed, zato je zelo

pomembno, da so vse relacije, ki bi lahko kakorkoli meglile medsebojne odnose, jasne in razčiščene pravočasno, kar je med enakopravnimi sogovorniki lahko in lažje izvedljivo. In če so ti odnosi urejeni, se brezskrbneje in neobremenjeno posvetimo urejanju notranjih razmer v svojem okolju, načrtujemo pa lahko skupne projekte, ki so pomembni za več občin.

Mnogo je stvari, ki občine v dolini že danes povezujejo, so pa stvari, ki jih je smiselno še povezati, predvsem pa skupaj planirati projekte, pomembne za celotno dolino in širše. Tudi Koroška regija se bo lahko oblikovala le na osnovi interesov in jasno postavljenih ciljev, v katerih se bo videla vsaka

posamezna občina in vse skupaj. In, kar je najpomembnejše, je aktiviranje prebivalcev posameznih krajev za reševanje njim skupnih problemov. Koliko racionalnih rešitev najdejo ljudje, kadar so v stiski, in kadar morajo kakšen problem rešiti sami. Vso to energijo in znanje smo ljudje vendar pripravljene vložiti tudi v domači kraj, katerega del smo in smo zato zanj soodgovorni. In če je to še občina, v kateri in preko katere lahko to pravnoformalno urejamo, jo bomo imeli za svojo in jo bomo čutili kot svojo.

Zagotovo bodo tudi Ravne pridobile z delitvijo občine. Že od naslednjega leta naprej jim bo potrebno razmišljati in skrbeti le za reševanje lastnih problemov. In kot sem že zapisal, ljudje bodo vzeli občino za svojo.

Občina namreč ni oblast, je podjetje, ki mora gospodariti s premoženjem, ki ji je zaupano. In župan je direktor, odgovoren za občino in občane, ki so mu izkazali zaupanje.

Bilo bi krivično iskati razloge za odločitev Prevalj samo v skupni občini in v delu županstva. Menim, da je razlog nastal z dnem sprejema statuta skupne občine, v katerem so Prevalje dobile skoraj podoben status kot katerakoli druga krajevna ali četrtina skupnost. Kraju s takšno zgodovino, in ki je ob vsem tem še izpolnjeval vse pogoje za samostojno občino, je bila s tem storjena krivica.

Kljub temu je bilo kar nekaj stvari, ki so se vsaj v zadnjih dveh letih postorile na Prevaljah, in ker so bile določene investicije na Ravnah zaključene, bi bila zdaj vrsta na

Prevaljah tudi za gradnjo nove telovadnice. Županstvo in župan so skladno z obljubo predvideli začetek gradnje v tem letu, za kar bodo v občinskem proračunu za leto 1998 predvidena sredstva. Veliko napora je župan g. Maks Večko vložil v zagotovitev pogojev za izgradnjo prepotrebne doma starostnikov za potrebe varstva starejših občanov v Mežiški dolini na Prevaljah. Ob vseh vsakdanjih problemih, ki jih mora župan reševati, je to zares uspeh, saj se bo dom začel graditi že v tem letu. Tudi nekaj cestnih odsekov se je začelo popravljati, v planu za leto 1998 pa so še nekatere rekonstrukcije krajših cestnih odsekov, dela na cesti Prevalje - Leše se bodo nadaljevala...

Na Prevaljah smo se kljub temu odločili za svojo občino. **In kakšna bo nova občina Prevalje?**

Zakonito vložena pobuda iniciativnega odbora za ustanovitev samostojne občine Prevalje je pred občinski svet skupne občine postavila nekaj nalog, ki jih je bilo potrebno rešiti. Občinski svetniki v večini niso nasprotovali predlogu izločitve Prevalj z okolico iz sedanje občine, različna pa so bila mnenja glede načina oziroma postopka ter razdelitve sedanje občine Ravne n Prevalje. V državnem zboru je bil sprejet predlog izločitve in s tem zahtevani zbori volilcev po posameznih krajih.

Vprašanje razdelitve je moral rešiti občinski svet, ki je za pripravo predloga imenoval posebno komisijo. Osnovno izhodišče ali načelo naj bi bilo, da se pri predlogu razdelitve upošteva hotenje ljudi, njih volja in čutenje.

V letih, ko Prevalje niso imele svoje občine, se je marsikaj spremenilo. Spremenile so se cestne povezave, šolski okoliši, matični okoliš, zato ni bilo smiselno vztrajati na katastrskih mejah še vedno veljavnih katastrskih občin iz časov Marije Terezije. In svetniki smo se o strokovnih predlogih lahko sporazumeli, vse do Dobje vasi, kjer argumenti opredeljevanja niso več veljali in kjer se je začela pravica močnejšega. S preglasovanjem se je tako zakoličila meja med Prevaljami in Ravnami nad skakalnicami in kmetijo Lepko, tako da je večji del Dobje vasi prišel pod bodočo občino Ravne. Meja sicer ne bo zakoličena, tudi drugih znakov, razen občinskih tabel, ne bo, ostaja pa precej grenak občutek dvojnosti meril pri odločanju o tako občutljivi temi, kot je razmejitev dveh občin, ki bosta kot sosedi morali zgledno sodelovati na komunalnem in drugih področjih. Sicer pa so Libeličani uspeli po plebiscitu priti iz Avstrije v Jugoslavijo, pa verjamem, da bodo v demokratični družbi in državi, kar naj bi Slovenija bila, tudi prebivalci Dobje vasi, staroselci, ki so in se čutijo

Prevaljčane, lahko prešli k Prevaljam, seveda, če bo to njihova volja. Tudi Strojanci bodo še kdaj o tem razmišljali. Za dobrososedske odnose se morata vendar potruditi oba sosedata, en sam ni dovolj. Po opredelitvah zakona o lokalni samoupravi pa je nastajanje in oblikovanje občin proces, ki naj bi bil kar v največji meri po volji in meri ljudi, prebivalcev posameznih področij, in ne domena trenutne lokalne ali državne politike.

Prevalje torej postajajo občina. V občini Prevalje bodo krajevne skupnosti Prevalje, Leše, Šentanel, Poljana n Holmec in del Dobje vasi, Stražišča, Naverškega vrha in Podkrajca, kot je določil Odlok o razdelitvi naselij in na osnovi katerega se je oblikovalo referendumsko območje. Takšna bo torej občina Prevalje.

Doživeli smo razna ocenjevanja možnosti in perspektiv samostojnosti, od najbolj skeptičnih in črnogledih, do pretirano optimističnih. Možnosti in perspektive vsekakor so, so v ljudeh, v Prevaljčanih, ki jih v sebi čutimo in zaradi katerih smo se tako odrezali na poizvedovalnem referendumu.

Vsak je vendar svoje sreče kovač. Tudi Prevalje!

Prevalje, 30. aprila 1998

Marjan Berložnik

NAJBOLJŠI ŠPORTNIKI V OBČINI RAVNE-PREVALJE V LETU 1997

NAJBOLJŠI ŠPORTNIK:

IGOR ZAGERNIK - rojen leta 1976, alpski

smučar, član Alpskega smučarskega kluba Fužinar.

Igor si je s svojimi odličnimi rezultati pridobil status športnika državnega razreda. V močni mednarodni konkurenci je na FIS tekmi na Brezovici dosegel v VSL 1. mesto, v VSL na Koblji 3. mesto, 5. mesto v VSL v Bad Kleinkirchheimu in 6. mesto na VSL na Popovi Šapki.

Z rezultati na FIS tekmah si je pridobil pravico nastopov v evropskem pokalu, kjer je nastopal v konkurenci najboljših smučarjev sveta.

NAJBOLJŠA ŠPORTNA EKIPA:

MOŠKA ČLANSKA EKIPA OK FUŽINAR RAVNE NA KOROŠKEM, ki je v sezoni 1996/97 osvojila 4. mesto v državi, se uvrstila v pokal CEV in osvojila naslov jesenskega prvaka v sezoni 1997/98. Z odlično igro so se uvrstili v finale Pokala Slovenije.

Člani odbojarske ekipe OK Fužinar: Matjaž Urnaut, Jure Kokot, Marko Drevenšek, Aleš Legan, Mijo Vukovič, Matjaž Hafner, Grega Jerončič, Rasto Oderlap, Vlado Kotnik, David Slatinšek, Janko Tone.

NAJBOLJŠA ŠPORTNICA:

LIDIJA BREZNIKAR - rojena leta 1983, plavalka, članica Plavalnega kluba Fužinar.

Lidija si je na podlagi uspešnih rezultatov pridobila status športnice državnega razreda. V močni konkurenci je na evropskih olimpijskih igrah mladih v Lizboni osvojila 6. mesto na 200 m prsno, 5. mesto 400 m mešano na mednarodnem mitingu na Dunaju, na državnih prvenstvih pa je na 100 m in 200 m prsno večkrat osvojila naslov državne prvakinja.

dr. Franc Sušnik

SPOMINI NA OČETA

Janko Sušnik

Sinovi smo očeta tikali, medtem ko je oče svoje starše vikal. Bil je prvorojenec in njegove sestre so ga občudovale. Glavno besedo v družini so imeli Mati. Jaz se Matere spominjam kot srednje velike ženske s trebuhom mnogorodnice, temno rjavih, predirnih oči in sivih, mestoma še črnih las, spletenih v figo. Mati so nosili dolgo krilo - janko - in v pasu preščajeno bluzo. Obuvali so se v visoke čevlje, lase pa pokrivali z ruto. Znanci so jih klicali Pepa. V mojem spominu so največkrat sedeli na nizkem stolčku in brali knjigo.

Sin Franc je bil na osnovni šoli dober učenec, da je padel v oči prevaljškemu župniku, gospodu Kesnarju. Kesnar ga je z materino pomočjo in štipendijo Gašparja Pilata spravil v celovško gimnazijo.

Očetov oče Štefan je bil potomec Sušnikov, ki so domačijo na Suškem vrhu ob Uršlji gori prodali grofu Thumu. Štefan je šel delat v prevaljške fužine, ko pa so koncem prejšnjega stoletja propadle, je za kratek čas služil kruh v železarni štajerskega Donavitza. Od domotožja dolgo ni zdržal. Ko se je vrnil, je postal delavec na prevaljški železniški postaji. Štefan je bil suh, koščeni mož s sivomodrimi očmi in sivimi, zavihanimi brki.

V mojih otroških letih so očetovi starši in tri njegove sestre stanovali na Prevaljah v hiši moje mame. Mami jo je oče postavil za doto in naša družina je tja hodila ob šolskih počitnicah. Ostale mesece smo stanovali v Mariboru, kjer je bil oče gimnazijski profesor. V soseščini je bila Predanova hiša, poprej last očetove matere, ki jo je prodala in dobila zanjo avstroogrske rajniše. Ti pa v novi kraljevini SHS niso bili kaj prida vredni. Nova država ji je razvrednotila kupnino.

Moja mama Tončka je bila iz imenitne plešivške družine z Dobjega dvora, ki ga Valvazor upodablja pod imenom Aich. Njen oče bi bil raje videl, da bi njemu ljuba hči omogočila kakega podjetnika, toda njena mati, hči prevaljškega organista, ki je nosil na čepici napis Slovenski pevec, si je k hiši želela intelektualca. Ko se je mama poročila, je bila mlado ljubko dekle, ki se je lepim manir učilo pri šolskih sestrah v Mariboru.

Kot otrok sem zaznal napetosti, ki so nastajale med očetovo ženo - mojo mamo - in očetovo materjo - mojo babico. Očetova mati je prihajala iz revnega okolja in njen kapital je bil njen sin. Njegova žena je prihajala iz imovite družine in ji tega sina na nek način jemala. Moj oče se je zlasti spočetka nagibal preveč na stran svoje matere, ker je mrzil moč, ki izhaja iz denarja. Napetosti so se z leti postopoma zgladile.

Očetova mati je bila dominantna ženska. Po smrti ji je oče dal v nagrobnik vklesati pomenljiv napis: **Mati Jožefa Sušnik**. Tudi pokojnemu očetu je dal vklesati pomenljiv napis: **Štefan Sušnik, delavec**. Tako je opisal vloži svojih staršev v svojem življenju: Mati - delavec. Delavec hkrati pomeni nekoga, ki služi za družino in njegov razredni položaj. Na vloži obeh je bil ponosen.

Moji mami - svoji pokojni ženi je dal na nagrobnik vklesati:

Antonija Sušnik - Plešivška - torej ne rojena Plešivčnik - temveč v obliki, ki odseva imenitnost njenega rodu. Sam sebi je naročil napis: **Dr. phil. Franc Sušnik** - v naročju Uršlje gore. Tako je sporočil svojo vraščenost v svoj kraj.

Kot mlad profesor na nepopolni gimnaziji v Murski Soboti je privatno poučeval hčerki bogatega židovskega trgovca. Ena od njih - Anny - se je vanj zaljubila. Ne vem, kako je oče reagiral, vsekakor pa je spomin že davno utonil v pozabo, ko je nekoč po vojni prišlo pismo iz Pariza. Takrat je bila že vdova. Ko sem jo na neki svoji poti v Pariz obiskal, me je prosila za mojo fotografijo - pač zaradi spomina na mojega očeta. Ko sem jo obiskal drugič, je bila moja slika v okvirčku na klavirju in gospa Anny mi je pripovedovala, da jo znanci vprašajo, kdo je to. Muzajoč se jim je rekla: C'est mon gigolo!

V **Mariboru**, kjer je bil pred drugo svetovno vojno profesor na klasični gimnaziji, je bil znamenit govornik. Govore je oblikoval kot literarna dela in v delovni sobi vadal njihov ritem in povdarke. Učil se jih je na pamet in govoril z močnim glasom. Medtem je mama krotila otroke. Poleg profesure je pisateljjeval, urednikoval in vodil mariborsko prosvetno knjižnico. Delal je v delovni sobi s hrastovo pisalno mizo in hrastovo knjižno omaro, ki smo ji rekli bukvarna. Imeli smo majhno stanovanje v prvem nadstropju takrat novega stanovanjskega bloka s pogledom na dvorišče, kjer se je na visokih drogovih sušilo perilo. Videlo se je do Kalvarije z vinogradi, na drugi strani pa do svetega Jožefa v Studencih. V pritličju pod nami je stanovala družina Kovič; gospod Kovič je bil dramski igravec, gospa Kovič pa operna pevka. Skozi strop smo slišali, kako vadi operne arije.

Oče je bil veliko zdoma. Včasih me je vzel s seboj v knjižnico in ko je delo končal, sva šla v tišino bližnje Frančiškanske cerkve. Cerkev je s svojim mističnim mrakom vabila k meditaciji. Čeprav sem bil otrok, sem se odzival temu vabilu.

Kadar je imel pouk prvo uro, sva šla skupaj v šolo. Dokler sem bil osnovnošolec, sta bili najini šoli dobrih dvesto metrov vsakasebi. Na poti me je peljal v delikatesno trgovino v Slovenski ulici, kjer je gospa Crippa, stara, nemško govoreča gospa s strogo počesano lasuljo na goli lobanji, prerezala žemljo, jo namazala z maslom in obložila z rezinami praške šunke. Sicer mi je oče dajal po dva dinarja na dan da bi si kupil za malico masleno štručko. Jaz sem ju hranil, da sem od prihranka mami in očetu kupil godovno darilo. Rojstne dni smo takrat komaj praznovali. Moja mama je imela navado reči: "Rojstni dan ima vsak pes."

Na očetov naslov so prihajale razne revije, najbolj pa se spomnim dnevnikov Slovenec in Politika. Iz Politike sem se učil branja cirilice, čeprav tekstov nisem razumel. Oče mi je zato naročil Politikin zabavnik, ki je začel v Beogradu izhajati v mojih otroških letih. Ko sem hodil v drugi razred osnovne šole, so v Marseillu ubili kralja Jugoslavije Aleksandra Karađorđevića. Slabo leto po tem je naša družina obiskala njegov grob na Oplencu, v pravoslavni cerkvi s prelepimi mozaiki.

Za božič smo bili vedno na **Prevaljah** in zgradili velike jaslice. Darila pa je nosil sveti Miklavž. Čeprav je bil oče po poklicu

humanist, mi je Miklavž prinesel Matador in Maerklin, predhodnika Lego sistema oziroma škatle za konstrukcijo elektrotehniških naprav.

Oče je rad potoval, toda vedno s svojo družino. Na potovanja se je pripravljaj z Goeschnovim vodičem v roki, in tam, kjer smo hodili, je znal jezik: nemško in italijansko. Ko sem dopolnil štiri leta, sem že bil v Rimu, Berlinu in Pragi. To so bila še tista davna leta, ko se je potovalo z vlakom in ko so na postajah čakali nosači z rdečimi kapami, da bi kovčke nesli od perona do taksija. Ko smo šli drugič v Rim, je z našo družino potovala tudi babica - očetova mati, ki se ji je v očetovih gimnazijskih časih svet končal v Celovcu. S starši sem bil enkrat samkrat na dopustu na morju. Z vlakom smo se odpeljali v Split, si pogledali Dioklecijanovo palačo in Trogir, popoldan pa se kopali v kopalnišču Bačvice. Ne oče ne mama niti midva z bratom Franckom nismo znali plavati. Z bratom sva splavala veliko pozneje.

Šolske počitnice smo preživljali na Prevaljah. Septembra smo se vračali v Maribor in moj brat Francek je govoril tako prevaljško narečje, da ga je učitelj vprašal:

“Odkod pa si ti?”

Brat je odgovoril:

“Stanujemo v Mariboru, doma smo pa na Prevaljah.”

Povedal je veliko resnico.

Oče nam je na Prevaljah pod jablano za hišo dal postaviti telovadni drog in na njem tudi sam naredil kako preprosto vajo. Ko me je učil voziti bicikel, se je ustopil za zadnjim kolesom, nagnil čez sedež in držal “balanco”. Z eno nogo je stopil na podaljšano os zadnjega kolesa - ki so jo takratni bicikli še imeli - z drugo pa se je pognal in od zadaj skočil na sedež. Tega staroverskega načina seveda nisem posnemal.

Ko je bil star 40 let, je bil vpoklican na orožne vaje v bližnjo Bistrico. Nek popoldan je prijahal na obisk. Oproda je držal njegovega in svojega konja na uzdi, medtem ko je oče strumno razjahal in bil videti lep v svoji stotniški uniformi.

Rad je povabil svojega svaka Ožbija in njegova starejša sinova, moja bratranca, da smo obhodili bližnje hribe ali šli na Koroško onkraj meje. Pešačili smo po podjunskih in rožanskih vaseh ter srečevali domačine, ki niso znali nemško. Ustavili smo se pri Šercerju v Šmihelu, ki je bil brat mojega dedija in kjer je bila doma Šercerjeva Micka. Očetu je podarila Dalmatinovo biblijo, ki je danes last Osrednje koroške knjižnice na Ravnah. Ustavili smo se pri sveti Hemi nad Globasnico ali šli h Gospe Sveti, kjer je očetov sošolec, Slovenec iz Roža in stolni kanonik dr. Blueml, za nas bral mašo. Ali do Osoj in Baškega jezera ter se učili ljubezni do svoje domovine.

V gimnaziji sem bil odličnjak, toda nekoč je bila moja latinska šolska naloga rdeča od napak. Menda je bila na meji med zadostno in nezadostno oceno. Mlad profesor latinščine - še suplent - je šel povprašat mojega očeta, profesorskega kolego, kako naj me oceni. Oče je rekel:

“Kar nezadostno mu dajte.”

Nekoč je instruiral dijaka, ki mu je nato uspelo končati razred. Njegov oče, ki je bil lovec, je mami za zahvalo prinesel divjega zajca. Ko se je oče vrnil domov in izvedel za zajca, je mami strogo zapovedal:

“Ti si ga sprejela, nesi ga nazaj.”

Bil je pravičen in nepodkupljiv.

Ko se je začela bližati druga svetovna vojna, sem bil star trinajst let. Oče je kot mariborski občinski svetnik dobil na razpolago mestni avtobus, nanj naložil svojo družino, dosegljive dijake iz Mežiške doline in cule z obleko in posteljino ter nas dal odpeljati na Prevalje. Sam je bil kmalu nato vpoklican v jugoslovansko vojsko.

Tako smo izginili iz Maribora, kjer so nacisti vodili naš dosje in kjer smo bili na spisku za izselitev.

Znašli smo se v drugi rajhovski pokrajini in tako ostali. Oče je dobil delo pisarja na prevaljškem matičnem uradu in izkoristil priložnost, da je sestavil po mamini in svoji strani rodovnik z najstarejšimi podatki iz leta 1708. Vsi predniki so živeli v naročju Uršlje gore.

Zaradi sodelovanja z OF so ga Nemci prvič zaprli leta 1943. Ko so ga spustili, so mu prepovedali vstop na okupirano ozemlje. Našel si je delo v celovski študijski knjižnici, ki ga je poslala urejat knjižni fond benediktincev v Šent Pavlu, takratnem Spanheimu. Nacisti so dragoceno knjižnico iz lastnih prostorov v neredu zmetali v samostansko katedralo. Nekaj mesecev sem preživel z njim v tej velikanski, romansko gotski cerkvi, zaprti za javnost.

Zjutraj sva zapustila gostilno, v kateri sva imela sobo, kupila pri peku pecivo in se napolila po hribu do samostana. Oče je z velikanskim kovanim ključem odprl glavna vrata in jih za seboj zaklenil. Zajel naju je cerkveni hlad. Skozi visoka gotška okna je lila dnevna svetloba. Nakrog so stale hrastove knjižne omare z nametanimi knjigami. Ostala sva ves dan in vmes jedla pecivo. Šla sva, ko se je začelo mračiti. Takrat sem imel priložnost jemati v roke dragocene inkunable ter brati sholastično delo Summa theologica Tomaža Akvinskega ter Platonove spise v nemškem prevodu. Prebral sem nemške klasične drame in ko sem bil utrujen, humoristične Fliegende Blatter, nekakšnega starinskega Pavliho.

Včasih sva nehala bolj zgodaj in šla na sprehod v šentpavelsko okolico. Z očetom sva razpravljala o problemih, ki so me mučili. Oče me ni spolno prosvetljeval, pač pa sva debatirala o božji eksistenci in smislu življenja. Pravkar sem bil bral Dostojevskijeve brate Karamazove. Nagibal sem k odločitvi, da bi študiral psihologijo. Očeta so kmalu nato ponovno zaprli. Po dobrotni usodi ga niso poslali pod giljotino, temveč v koncentracijsko taborišče Dachau. Tam je prebolel pegavi tifus in se gol tresel na apelplacu, ko so taborščnike še in še preštevali. Z velikansko voljo do življenja se je vrnil shujšan na manj od petdeset kil, oblečen v siv suknjič nemške letalske uniforme, modre hlače norveške kraljeve garde in polstene škornje nemških stražarjev.

Ko sem se po vojni odločal za študijsko smer, sva o tem z očetom dan za dnem razpravljala do polnoči.

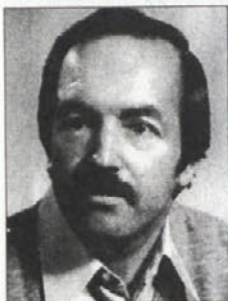
“V vojski in taborišču so še najbolj obstali zdravniki,” mi je rekel oče.

Sam sem se nekoč kot četrtošolec učil češko, ker sem sanjal o študiju medicine v Pragi. Oče pa je odločilno vplival na moj vpis na medicinsko fakulteto.

Ko sem šel na pot v Ljubljano - takrat je za to bil potreben skoraj ves dan - sem imel na sebi siv vojaški suknjič in modre hlače norveške kraljeve garde, ki ju je oče prinesel iz Dachaua. To je bila najboljša obleka, ki jo je takrat družina premogla.

Oče bi bil najraje vse otroke imel ob sebi, da bi vsi koreninili v domači zemlji. Sinove je hotel videti s svojimi ženami in njihovimi otroki vsaj na velikonočni dan, zbrane pri žegnu. Ko mu je umrla žena, moja mama, se je silovito trudil, da je poskrbel za šunko, žemljeve hren, pisanke in potico. In ob vse bolj svetnem obredu za molitev s spominom na rajne člane rodu.

Umrle je v slovenjgraški bolnišnici, star 82 let. Ko sem ga poslal tja, sem kot zdravnik nihal med prednostima, ki je za bolnika strokovnost bolnišnice in ki je toplina doma. Toda ta dom je v sodobni družbi vse manj pripravljen vzdržati kroničnega, zlasti ležečega in nepomagljivega bolnika. Ko sem ga nekaj ur pred smrtjo obiskal pri njegovi polni zavesti in se od njega poslavljaj, mi je dolgo in čvrsto stiskal roko, kot da bi mi hotel izročiti kako poslanstvo. □

LEOPOLD SUHODOLČAN (10. avgust 1928 - 8. februar 1980)

Ob sedemdesetletnici rojstva pisatelja, ki mu je Koroška postala dom

Leopold Suhodolčan se s svojim obsežnim literarnim opusom uvršča med najplodovitejše slovenske pisatelje; najpomembnejši del svojega literarnega ustvarjanja je posvetil otrokom. S svojo mladinsko prozo je postal eden najpopularnejših slovenskih pisateljev. Dogodivščine njegovih knjižnih junakov lahko beremo v petindvajsetih tujih jezikih. Še vedno izhajajo ponatise njegovih najbolj znanih del.

Suhodolčanovo otroštvo zaznamujejo selitve zaradi očetove službe; iz rodnih Žirov na Plač pri Svečini, nato v Šentilj v Slovenskih goricah. Med študijem na učiteljskišči v Mariboru se je začelo prijateljstvo s **Smiljanom Roznmanom**, pri literarnem krožku se sreča s **Kajetanom Kovičem**. Svojo pedagoško pot je začel v Radljah ob Dravi, že po enem letu pa je prišel poučevat na Prevalje. Želja po nadaljnjem izobraževanju ga je pripeljala na Pedagoško fakulteto v Ljubljani, po diplomu iz slovenskega in nemškega jezika se je vrnil na prevaljsko osnovno šolo, kjer je bil pedagog in sedemnajst let ravnatelj.

Verjetno ni naključje, da si je Prevalje izbral za svoj dom; tu si je ustvaril družino. Z ženo Marijo, prvo knjižničarko v ravenski študijski knjižnici, sta si postavila na Fari poleg Šteklave domačije. Kljub odgovornemu delu v šoli je ogromno časa posvetil kulturnemu in družbenemu življenju svojega kraja. O bogati literarni tradiciji Fare beremo že v knjigi *Življenje in delo dr. Franca Sušnika* (uredil Tone Sušnik). Tudi Suhodolčanova hiša je gostila mnoge znane slovenske pisatelje, soustvarjala je zlahtno kulturniško vzdušje Fare in celotne doline.

Suhodolčan je bil vsestranski ustvarjalec; izgorel je sredi novih načrtov.

Čeprav mu je delo v šoli omogočalo nenehen stik z mladimi, je s svojimi mladimi bralci ustvarjal še tesnejše vezi: dopisoval si je z njimi, jih obiskoval po slovenskih šolah in odgovarjal na njihova vprašanja, urejal zanje revijo *Kurirček*, bil je soustanovitelj in soorganizator pomembne kulturne akcije bralnih značk, ki se je od leta 1961 s Prevalj razširila po vsej Sloveniji.

Ob intenzivnem **pisateljskem delu** se je vseskozi razdajal tudi v domačem kraju, kjer je bil daljše obdobje predsednik sveta za kulturo občine Ravne na Koroškem.

Nikakor ne smemo pozabiti na njegovo **uredniško delo**: leta 1974 je postal urednik revije *Kurirček*, od leta 1977 je bil glavni in odgovorni urednik založbe *Borec* v Ljubljani, bil je tudi član založniških svetov Mladinske knjige, *Obzorij* in Državne založbe Slovenije ter podpredsednik Društva slovenskih pisateljev.

Njegovo največje in najodgovornejše poslanstvo je

bila knjiga, pisateljstvo. V literarno javnost je vstopil dokaj pozno, pri šestindvajsetih letih pa njegova ustvarjalnost izbruhne.

Leopold Suhodolčan velja pri literarnih zgodovinarjih za izjemno vsestransko pisateljsko osebnost, njegovo pisateljsko delo je raznovrstno po vrsteh in temah. Pisal je kratke zgodbe, povesti, radijske in

televizijske igre ter romane, slovenska literarna kritika pa ga je ovrednotila predvsem za uspešnega mladinskega pisatelja.

Suhodolčanovo **pripovedno delo** je izjemno obsežno: deset del za odrasle, šest gledaliških iger, šestnajst radijskih in dve televizijski igri, mladini je namenjenih kar enainštirideset knjig, ki so izšle v 84 izdajah, devetnajst gledaliških in lutkovnih iger ter štirinajst radijskih iger.

Marija Suhodolčan je leta 1980 izdelala Bibliografijo Leopolda Suhodolčana (izdala in založila Koroška osrednja knjižnica), izčrpno bibliografijo je dopolnila že leta 1987, leta 1990 pa je pripravila bibliografijo Suhodolčanovih del za mladino (izšlo v *Otrok* in knjiga, 1990). Ob sedemdesetletnici pisateljevega rojstva pripravlja novo, dopolnjeno bibliografijo.

Iz natančnega popisa je razvidno, da je avtor v časopisju, zbornikih in knjigah objavil več kot sedemsto leposlovnih prispevkov in različnih člankov. Njegova dela je prevajalo petdeset prevajalcev, ilustriralo jih je več kot šestdeset slikarjev. O njem in njegovih delih je več kot dvestopetdeset piscev napisalo nad šesto prispevkov.

Ob petnajsti obletnici smrti je založba **Karantanija** izdala ponatise desetih Suhodolčanovih najbolj priljubljenih knjig za mladino.

Marija Suhodolčan skrbno hrani in ureja možovo literarno zapuščino, rokopise, korespondenco in njegova likovna dela. Prizadeva si za ohranjanje in oživiljanje spomina na pisatelja, ki ga postavljamo ob pomembna imena slovenskih pripovednikov, kakršna so bila **France Bevk**, **Tone Seliškar**, **Anton Ingolič** in drugi. Nedvomno ga lahko uvrstimo v vrh sodobnega slovenskega mladinskega pripovedništva.

V naši zavesti živijo nepozabni literarni junaki iz

Suhodolčanovih del: **Krojaček hlaček**, **Mornar na kolesu**, **Deček na črnem konju**, **Skriti dnevnik**, **Rdeči lev**, **Rumena podmornica**, **Velikan in pajac**, **Naočnik in Očalnik**, **Moj prijatelj Jumbo**, **Veliki in mali kapitan**, **Dvanajst slonov**, **Peter Nos**, **Piko Dinozaver**...

O svojem ustvarjanju je Suhodolčan zapisal v razmišljanju *Črte mojega življenja*: "...je sedem osnovnih črt, ki so pomembno zaznamovale moje življenje in s tem seveda tudi literarno ustvarjanje, to so igra, narava in živali, samota, strahovi, humor, vlaki, vojna in branje. ...vse te črte se med sabo povezujejo in prepletajo; ...čutim, kako so me kljub vsem bridkostim, razočaranjem in temnim spoznanjem hrabrile, poganjale skozi življenje in delo s fantazijo, naravnim človeškim optimizmom in humorjem."

O pisanju sploh pa: "Želim si preprosto ohraniti svoj otroški svet."

Za svoje delo je prejel več nagrad, med njimi Levstikovo in Kajuhovo, Trubarjevo plaketo, zlato plaketo Prežihovega Voranca in druga priznanja. V pripovednih delih za odrasle je Leopold Suhodolčan označen za naturalistično-psihološkega pisatelja, ki uvaja stilne in besedne inovacije. Pisal je sodobnejšo realistično prozo, v kateri je upodabljal življenje v malem mestu; zunanji okvir mu je bila Koroška (roman *Svetlice*, zbirka novel *Dobrijska balada*, roman *Bog ljubezni*). V romanu Najdaljša noč se je lotil vojne tematike, iz sodobnega življenja je nastal ljubezenski roman *Trenutki in leta*; iz zapuščine je bil izdan roman *Snežno znamenje*.

Prijatelji, bralci in pisateljski kolegi se ga spominjajo kot tople in preproste osebnosti. Bil je poln življenja, izžareval je človeško toplino in humanizem. Prijatelj malih in velikih otrok.

Koroška krajina se je Suhodolčanu oddolžila z uvedbo Suhodolčanove bralne značke, podelila mu je zlato Vorančevo plaketo in poimenovala po njem pionirsko knjižnico Koroške osrednje knjižnice.

Ob sedemdesetletnici pisateljevega rojstva pripravlja Koroška osrednja knjižnica otvoritev **Suhodolčanove spominske sobe**. S stalno zbirko njegovih del, prevodov in rokopisov želi knjižnica širši javnosti predstaviti pisateljevo življenje in delo ter ohranjati povezanost z njegovimi bralci.

Leopold Suhodolčan je bil izjemna osebnost, nadarjen pisatelj in zanesenjaški kulturnik. Kljub večnemu ustvarjalnemu nemiru vsakega pisatelja se je - popotnik vse življenje - vedno vračal na svoj dom - Koroško. Prav je, da s postavitvijo njegove spominske sobe znova opozorimo na delež naše pokrajine v slovenski literaturi.

Majda Kotnik - Veržko

V večnem boju z ognjem

Večino vsakodnevnih skrbi in težav, s katerimi se človek spopriema v življenju, tako ali drugače tudi prebrodi, lahko pa ostane povsem nemočen ob nesrečah, ki nikoli ne izbirajo svojih žrtev. Z eno od takih nesreč - s požari - (ki jih seveda pre-pogosto povzročimo tudi ljudje sami), se že sto dvajseto leto po vrsti kosajo ravnski gasilci. Začetki prostovoljnega gasilstva na Koroškem segajo v prejšnjo stoletje, ko je bilo gašenje požarov zaradi slabše opreme mnogo zahtevnejše, kot je danes. Seveda je delo gasilcev tudi zdaj vse prej kot lahko, saj so se na klic sirene pripravljene odzvati v kateremkoli času dneva.

Mnogi menijo, da je delo gasilcev med najhumanejšimi dejanji, saj so njihovi prostovoljci pripravljene pomagati povsem nesebično in v najhitrejšem možnem času.

"Ko dobimo obvestilo, da se je kje vnel požar, potrebujemo pet minut, da je pripravljena prva ekipa reševalcev. Gasilci so namreč ves čas na voljo, tako da je tudi druga skupina pripravljena že v osmih minutah," je povedal **Drago Kučej**, predsednik prostovoljnega gasilskega društva (PGD)

Ravne. Seveda tako hiter odziv na požar zahteva daljše in pogosto urjenje, zato gasilske vaje potekajo večkrat na leto, organiziranih je tudi mnogo vaj z namišljenimi požari, ki jih spremljajo številna tekmovanja v različnih krajih Slovenije.

DOSEŽKI NA TEKMOVANJH IN PRI GAŠENJU OGNJA

Rezultat uspešnosti ravnskih gasilcev in krona vseh njihovih dosežkov, je **zlato odličje** na lanskoletni gasilski olimpijadi, ki se je imajo gasilci priložnost udeležiti vsako četrto leto. Kot je razložil Kučej, je v več kot sto letih delovanja društva zlato medaljo na olimpijadi uspelo osvojiti članom samo tokrat. S tem so člani ponovili uspeh mladincev, ki so si naslov prvaka prislužili v šestdesetih letih.

Mnoga odličja so si gasilci PGD Ravne "prigasili" na vsakoletnih tekmovanjih, med katerimi so državna prvenstva, pred temi pa seveda občinska in medobčinska tekmovanja. Na slednjih se je potrebno tudi dobro odrezati, da je nastop na tekmovanjih v državni konkurenci sploh mogoč.

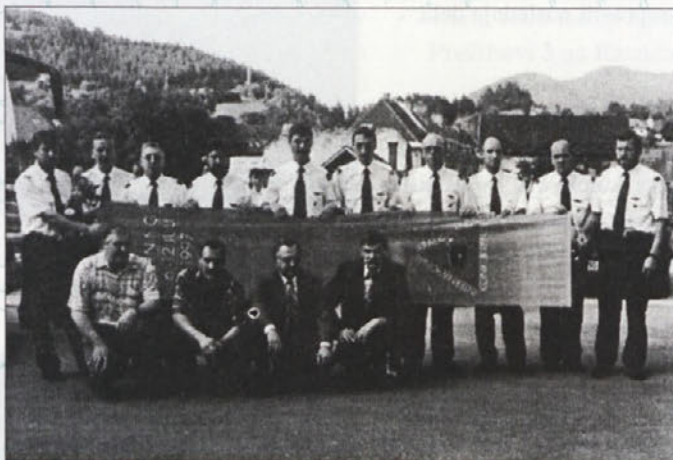
"Med občinskimi gasilskimi srečanji je postalo tradicionalno srečanje v Mežici, kjer vsako leto nastopimo na tako imenovanem memorialu kralja Matjaža. Letošnja posebnost pa bo tekmovanje ob naši obletnici, h kateremu bomo povabili vse olimpijske desetine in druge gasilce, ki bodo hoteli sodelovati," je povedal Kučej.

Omenjenih tekmovanj se udeležujejo različne starostne skupine, pionirji, mladinci, člani pripravniški, člani in veterani, ki se med sovrtniki menijo v

različnih kategorijah. Kot je pojasnil Kučej, je težavnost veččin, ki jih morajo gasilci pokazati na teh srečanjih, odvisna od starosti, tekmovanja za člane pa sestavljajo vaje z motorko, trodelni napad in šteteta z ovirami.

ZAMETKI IN RAZVOJ GASILSKEGA DRUŠTVA

Temelje gasilstva so na Ravnah postavili že fužinarji, ki so bili v večini zaposleni v ravnski železarni,

Ravnski gasilci po vrnitvi z olimpiade

prostovoljno gasilstvo pa se je začelo že pred stoletjem in pol. Prva gasilska društva pri nas so sledila nemškemu in avstrijskemu zgledom, najprej so se oblikovala 1870 v Ljubljani, na Ptuj in v Mariboru, dve leti kasneje pa v Slovenj Gradcu. Prav iz teh časov je znan tudi veliki požar, v katerem je pogorela skoraj polovica malega Guštanja skupaj s fužinami, požar pa je bil tudi eden od vzrokov za ustanovitev guštanskega gasilskega društva leta 1878.

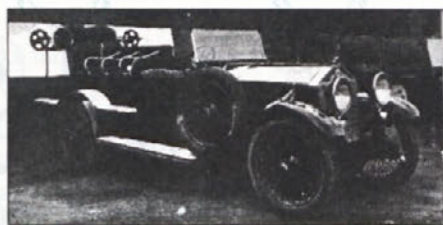
V začetku je bilo v društvu včlanjenih 24 gasilcev, ki jim je kot prvo gasilsko orodje služilo nekaj cevi, lestev, čebri in berglovka. Kmalu je društvo, katerega članstvo je hitro naraščalo, dobilo tudi majhen gasilski dom, v katerem so lahko shranjevali svoje orodje. Zanimivo je, da si je najprej moral vsak gasilec sam kupiti opremo zase, že od začetka pa so plačevali tudi članarino, na katero je opozarjal celo gasilski trobač, ki je v ta namen prav na plačilni dan trobil po mestu.

Čeprav je gasilstvo v kasnejšem času obeh svetovnih vojn preživljalo obdobje mračnjaštva, je to gibanje po drugi svetovni vojni ponovno zaživelo. Ravnsko gasilsko društvo je v začetku šestdesetih let zgradilo tudi sedanji gasilski dom in se opremilo s sodobnejšim prevoznim sredstvom.

DANAŠNJE DELO DRUŠTVA

Danes ima PGD Ravne 134 članov in članic ter okrog 40 pionirjev in 10 mladincev.

"Pomembno je, da se vključujejo tudi mladi, brez katerih društvo seveda ne more obstati. Vsako leto skušamo k sodelovanju privabiti čim več osnovno-

šolcev, nekateri od teh pa ostajajo naši člani tudi pozneje," je povedal **Jože Zagernik**, poveljnik PGD Ravne.

Ravnski gasilci dobro sodelujejo z ostalimi gasilskimi društvi v Mežiški dolini, razvito pa je tudi čezmejno sodelovanje, zlasti z nekaterimi avstrijskimi in hrvaškimi gasilskimi združenji.

Pomembno vlogo v društvu ima kulturno udeleževanje, saj imajo gasilci tudi svoj pevski zbor.

"Vsako leto se naš zbor udeleži srečanja gasilskih pevskih zborov. Take zборе imajo tako mesta kot vasi, od gasilcev samih pa je odvisno, ali se želijo kulturno udeleževati," je dejal Kučej. Dodal je, da bodo letošnje srečanje pripravili na Ravnah v okviru prireditve v počastitev 120. obletnice, na proslavo pa bodo povabili tudi predsednika Milana Kučana s soprogo.

V sklopu dejavnosti, s katerimi bodo **poleti obeležili svoj jubilej**, bo gasilsko tekmovanje 29. avgusta, 5. septembra bodo pripravili slavnostno sejo, na kateri se bodo srečali s predstavniki občine, drugimi funkcionarji ter predstavniki sosednjih gasilskih društev in nekaterih drugih institucij.

Za 6. september načrtujejo slavnostno parado z razvitjem mladinskega prapora in podelitvijo republiških priznanj in odlikovanj.

JUBILEJ KOT PRILOŽNOST ZA NAKUP NOVE AVTOCISTERNE

Z letošnjim jubilejem se ponuja tudi možnost nakupa nove avtocisterne z vso potrebno opremo za gašenje. Kot je povedal Kučej, imajo zelo staro opremo, za dobro posredovanje v akcijah pa potrebujejo modernejša delovna pripomočke.

Danes je ravnski gasilski dom opremljen z dvema orodnima avtomobiloma, dvema avtociستمama, komandnim vozom in vozilom za prevoz v operativni enoti.

"V začetku devetdesetih let smo začeli opremiti namenjati več pozornosti. Tehnologija se spreminja, mi pa ji ne moremo povsem slediti. Večina naše opreme je stara okrog dvajset let," je pojasnil Kučej in pristavil, da jih pri delu spremljajo denarne težave. Majhen del sredstev za delovanje društva dobijo s pobiranjem simbolične članarine in s pomočjo donatorjev, sodelujejo pa tudi v raznih delovnih akcijah, kot je na primer čiščenje rek in potokov.

Med glavne gasilske akcije, na katere čakajo v stalni pripravljenosti, pa so seveda gašenje požarov. Danes je obvestiti sodelavce o požaru močno olajšano, saj se je PGD Ravne opremilo z odzivniki, ki omogočajo še hitrejši odziv kot klici sirene, ki jih bodo ljudje odslej slišali le še poredko.

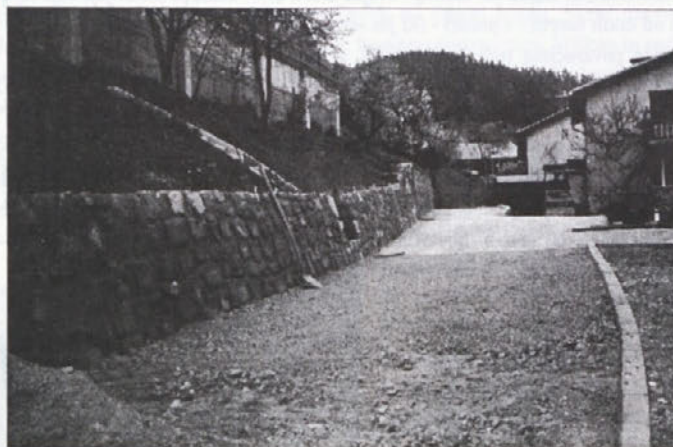
KAJ SMO NAREDILI

Dela na področju komunalno-cestno stanovanjskega gospodarstva v prvi polovici letošnjega leta

DOKONČANJE INVESTICIJ IZ PRETEKLEGA OBDOBJA

Že ob sprejetju sprememb in dopolnitev proračuna za leto 1997 smo zagotovili sredstva za posamezne investicije za nemoteno nadaljevanje del na objektih v prvih mesecih letošnjega leta. S temi sredstvi smo opravili naslednja dela:

Letos smo nadaljevali z izgradnjo kolektorskega sistema kanala L na odseku Trg - kinodvorana Ravne. Izvajali smo dela na področju izgradnje glavnega kolektorja s priključki posameznih stanovanjskih in poslovnih objektov ter regulacije potoka Suha. Dela so bila končana konec aprila.

Obnova opornega zidu v naselju Prisoje na Prevaljah

Dokončanje kolektorskega sistema kanala L

Rekonstrukcija ceste Leše - sanacija opornih zidov pri opuščnem Franciskovem rovu

Prva faza rekonstrukcije ceste je bila končana v mesecu aprilu. V letošnjem letu predvidevamo sanacijo druge faze opornih zidov.

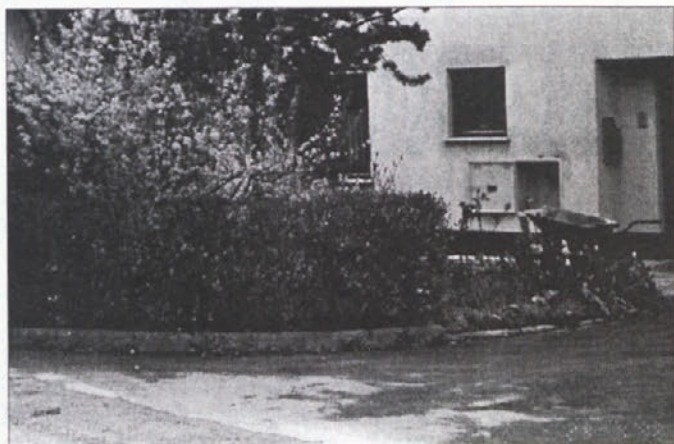
Sanacija regulacije potoka Klemen

PLINIFIKACIJA

Na področju izgradnje plinovodskega omrežja smo v zadnjih dneh lanskega leta ter v začetku letošnjega zgradili del sekundarnega omrežja na Prevaljah.

Na **Perzonalih** je bilo zgrajeno sekundarno nizekotlačno omrežje v dolžini ok. 300 metrov ter priključenih 65 stanovanjskih enot. Poleg tega smo na področju **Fare ter Ugaslih peči** priklopili še 32 stanovanj.

V marcu smo v **Kotljah I** pričeli z izgradnjo plinovodnega omrežja, ki bo zamenjalo toplovodno omrežje, s pomočjo katerega so se prebivalci Kotelj ogrevali do sedaj. Do danes smo izvedli dve ulični povezavi in priključke na 70 stanovanjskih objektov.

ODLAGALIŠČE KOMUNALNIH ODPAVKOV

Za potrebe odlaganja odpadkov so se že v lanskem letu pričele prve dejavnosti. Zgrajen je bil **armiranobetonski prepust** v dolžini 30 metrov, ki bo služil za povezavo med starim in novim delom odlagališča (transportna komunikacija) in po končanem odlaganju povezoval dva dela v celovito obdelovalno površino.

Izvedli smo **regulacijo na potoku** med obema deloma deponije, s čemer smo na starem delu deponije pridobili prostor za odlaganje odpadkov še za dobo enega leta.

V sklopu regulacije potoka smo uredili dodatno **drenažo** za odjem izcednih voda.

Na novem delu odlagališča smo delno odstranili drevesa. Urejamo pa tudi že čelo novega dela deponije z izdelavo zemeljskega nasipa proti stanovanjskim hišam.

Del starega dela deponije smo dokončno rekultivirali ter ga vrnili lastniku zemljišča.

Zaradi vseh navedenih del smo morali prestaviti še traso dovozne ceste na obod deponije. Pri tem smo s posaditvijo večjega števila dreves zazelenili pobočje odlagališča.

STANOVANJSKO GOSPODARSTVO

Graditev neprofitnih stanovanj postaja ena od redkih priložnosti, da s svojimi ugodnimi krediti pri investiranju stanovanjske gradnje sodeluje tudi država oziroma Stanovanjski sklad Republike Slovenije. Država ugodno kre-

ditira gradnjo tovrstnih stanovanj z obrestno mero $T + 3\%$, kar sodi v tem trenutku med najugodnejša posojila v Sloveniji. Pri tem investiranju v stanovanjsko gradnjo pa obstajajo določene omejitve, npr. da skupna gradbena cena po kvadratnem metru stanovanja ne sme presegati 1200 DM. V kolikor ta cena presega prejšnji znesek, morata dodatna sredstva zagotoviti občina in neprofitna organizacija, ki nastopa kot investitor tovrstnih stanovanj. Prav tako pa morata občina in neprofitna organizacija do vrednosti 1200/m² stanovanjske površine zagotoviti vsaka po 20 % lastnih sredstev.

V primeru gradnje neprofitnih stanovanj v Občini Ravne-Prevalje je občina zagotovila svoja sredstva v obliki subencioniranja obrestnih mer ali opustitve plačila komunalnih dajatev oziroma stavbnih zemljišč in s tem omogočila graditev naslednjih neprofitnih stanovanj:

- v letu 1996 nakup **šestih neprofitnih stanovanj na Prežihovi 3** na Ravnah na Koroškem v izmeri 382 m²
- v letu 1997 je bilo dokončanih **devet stanovanj na Dobjem dvoru** v izmeri 430 m²
- aprila letošnjega leta je bilo oddanih v najem **osem stanovanj v poslovno stanovanjskem objektu Storitve**
- septembra predvidevamo dokončanje **šestih neprofitnih stanovanj na Prevaljah** v poslovno stanovanjskem objektu "Stara pekarna".

Vsa ta stanovanja so dodeljena v najem na osnovi prednostnih listin Pravilnika o dodelitvi neprofitnih stanovanj, ki je skupni akt Občine Ravne-Prevalje in Stanovanjskega podjetja Ravne.

*Vodja urada za
komunalno cestno gospodarstvo
Andrej BUKOVEC*

Takšna je danes podoba Malgajeve in Gledališke ulice na Ravnah. Svečana otvoritev je bila ob letošnjem dnevu upora proti okupatorjem, hkrati je bila predstavljena tudi idejna zasnova ureditve kulturnega doma ob Suhi.

GIMNAZIJA RAVNE NA KOROŠKEM

Gimnazija Ravne na Koroškem spada danes med večje slovenske gimnazije. 50 generacij maturantov, več kot 5000 maturantov in 53 let delovanja so podatki iz šolske kronike.

Šola ima bogato tradicijo in je vse od svojega nastanka pomembno sooblikovala koroško mladino in regijo.

V šolskem letu 1997/98 je vpisanih 824 dijakinj in dijakov, v 29 oddelkih.

Program gimnazije pripravlja za nadaljevanje izobraževanja s tem, da spodbuja razvijanje znanja, sposobnosti, spretnosti in drugih osebnostnih lastnosti, potrebnih za uspeh pri študiju, izbiri poklica in v življenju.

Naš predmetnik v osnovi teži k ravnotežju med različnimi predmetnimi področji, ob slovenskem jeziku, matematiki in tujih jezikih dijak spoznava tako naravoslovna kot družboslovna znanja. Hkrati pa zasnova gimnazijskega programa omogoča izbirnost vsebin na ravni šole in tudi na ravni dijaka.

Na ravni šole v prvem in drugem letniku krepimo **področje računalništva in informatike ter umetnost.**

V višjih letnikih pa omogočamo bolj intenzivno **ukvarjanje s tujimi jeziki** (ponovno uvajamo v redni program francoščino in italijanščino kot tretji tuji jezik); več ur pouka naravoslovnih predmetov in matematike ali pa več ur za družboslovne predmete. Posebnost našega programa je 4. letnik, ki usmerjeno in sistematično **pripravlja na matura**. Dijaki si sami v skladu s svojimi osebnimi nagnjenji in sposobnostmi izberejo predmete, ki jih zanimajo ali jih potrebujejo za nadaljnji študij.

Matura, državni izpit iz 5 predmetov, je obvezna ob koncu 4 letnega gimnazijskega obdobja. Rezultati naših maturantov v zadnjih letih nas uvrščajo visoko nad državno povprečje in nam dokazujejo, da je delo na naši šoli kvalitetno in prilagojeno posebnostim posameznega dijaka.

Z našim programom uresničujemo cilje gimnazije, ki omogočajo spodbujanje interesa za teoretična znanja, oblikovanje lastnega pogleda na svet in razvoja osebnosti kot celote.

IZBIRNA IN INTERESNA DEJAVNOST ŠOLE

Ob pouku potekajo dejavnosti, ki bogatijo vsakdan, zadovoljujejo številne interese mladostnikov in omogočajo sprostitev dijaka. Posebno skrb posvečamo športnim dejavnostim, sodelujemo na različnih športnih tekmovanjih in srečanjih.

Veliko naših dijakov, predvsem tistih, ki zmorejo in želijo več, sodeluje na regijskih in državnih šolskih tekmovanjih v znanju iz različnih predmetov.

Naše letne uvrstitve prikažemo v publikaciji LETOPIS, ki izide vsako leto konec junija.

Interesna dejavnost Gimnazije Ravne na Koroškem v šolskem letu 1997/98 zajema:

1.) **Kulturne dejavnosti** (gledališki krožek, Art Class, družboslovni krožek, pevski zbor, recitacijski krožek, debatni klub)

Debatni klub

Po okriljem Open Society Institut smo v Sloveniji v šolskem letu 1996/97 pričeli s posebno dejavnostjo,

ki temelji predvsem na veččinah retorike. Na 12 srednjih šolah, večinoma gimnazijah, smo ustanovili Debatne klube, kjer učence učimo debatirati po posebnem programu, ki ga je razvil Karl Popper. Na Gimnaziji Ravne na Koroškem smo bili med prvimi, ki so ustanovili debatne klube v Sloveniji. Interes med dijaki je bil že na začetku presenetljiv, to pa je pripeljalo do vidnih rezultatov.

Dijaki debatirajo po skupinah, vsako skupino pa sestavljajo trije učenci, ki imajo natančno določene naloge v poteku debate. Vsaka skupina zagovarja in negira tezo, ki je znana vnaprej, da se učenci lahko temeljito pripravijo.

Poleg znanja pa mora imeti dober debator še nekaj posebne nadarjenosti, kot je komunikativnost, obvladanje jezika, sposobnost hitrega miselnega in besednega reagiranja, sposobnost nastopanja itd.

Vse to naši dijaki zmorejo, to pa so dokazali že kar na nekaj tekmovanjih, kjer so debatirali na temo: Biti drugačen je osnovna človekova pravica, Lahke droge bi morale biti legalizirane, Tradicionalna družina je edina oblika družine, ki omogoča zdrav osebnostni razvoj otroka, sedaj pa se pripravljamo na temo Pravica do zasebnosti je pomembnejša od pravice javnosti, da ve.

Na državnih tekmovanjih v lanskem šolskem letu so dijaki naše šole dosegli nekaj izjemnih rezultatov (najboljša ekipa, najboljša govornica, uvrstitev na debatiranju v Latviji, Romuniji, Grčiji).

Želja dijakov je, da se dokažejo tudi zunaj meja Slovenije in tako smo letos pričeli z debatiranjem tudi v angleškem jeziku.

Dijakinje so se na državnem tekmovanju ekipno in posamično dobro izkazale. Poseben izziv zanje pa bo srečanje in tekmovanje debatorjev iz različnih držav v Stuttgartu v maju 1998.

Debatni klub na šoli uspešno vodi **Marjana Žaže**, prof.

Gledališki krožek

Letos je bilo v Ljutomeru že 40. medobmočno srečanje gledaliških skupin severovzhodne Slovenije. Na vsakoletnih revijah so vedno sodelovale skupine iz Mežiške doline: Črne, Mežice, Raven, kamor so se vključevali gimnazijci. Po letu 1980 pa se na srečanjih začno predstavljati samostojno kot gledališka skupina MKUD Franci Paradiž.

V zadnjem gledališkem listu je zapisanih trinajst naslovov gledaliških del, kar pomeni trinajst predstav; najmanj z deset je treba pomnožiti, da dobimo število nastopajočih; množitev s tisoč ali več pa da število gledalcev.

Vsaka predstava (Manevri, SŠTNPU-VZŽ, Zalezujoč Godota...) pa pripoveduje svojo zgodbo ali tudi to je del naše Zgodbovine.

Med takimi, ki so se "kalili" v skupini (že prej pa v osnovni šoli) je tudi Špela Šavc, maturantka 50. generacije. Špela je v sezoni 1997/98 po Dorstovem Eugenu priredila svojo Evo in tudi zaigrala v naslovni vlogi. Predstava je izžarevala mladostna občutenja sveta in časa, žirija in gledalci so jo ocenili kot odlično predstavo.

Gledališko skupino MKUD Franci Paradiž Gimnazije Ravne na Koroškem vsa leta uspešno vodi **Silva Sešel**, prof.

2.) **Naravoslovne dejavnosti** (merilne delavnice-električne meritve, kemijski krožek, ekološki in biološki krožek).

3.) **Tuji jeziki** (italijanski krožek, francoski krožek, nemško glasilo, sodelovanje s šolami v tujini - projekti v nastajanju pri nemškem in angleškem jeziku). Šola v okviru izbirnih vsebin gimnazijskega programa vsako leto organizira večdnevne ekskurzije v tujino (London, Škotska, Italija).

4.) Šport na šoli

"Spoštovani gospod grof! Hvaležni smo ti za čudoviti park, v katerem sedaj leži in živi naša šola."

Nekateri bi danes rekli, da idilično okolje šole kar samo kliče po gibanju. Res, grajski park še danes rešuje prostorsko stisko, ob sicer dobrih pogojih za razvoj športnika na Ravnah. Plavalni bazen, dvorana za igre z žogami, fitness prostor, dvorana za namizni tenis, teniška igrišča, atletski stadion, trim steza... in park, ki je najbolj univerzalno uporaben prostor.

Krivično bi bilo, če ne bi poudarili, da je z gospodarskim razcvetom Raven prišla velika skrb za šport mladih s strani raznih organizacij. S prihodom prvega profesorja telesne vzgoje **Janka Kotnika** na gimnazijo pa je dobil posebno mesto šolski šport. Gimnazijci so v okviru šole ali klubov dosegali vidne rezultate v športu.

Promoviranje šole in kraja je bilo po športu silno uspešno. Naštevati najuspešnejše posameznike in športne panoge bi bilo krivično, kar je marsikaj neprimerljivo. Omenimo le, da Gimnazija Ravne na Koroškem dolga leta ni imela pravega konkurenta za zlato športno značko v tekmovanju srednjih šol Slovenije...

Razna preoblikovanja srednjih šol v centre in obratno so pustila v šolstvu sledi. Danes smo spet gimnazijci. Profesorjev športne vzgoje, kot se danes imenujemo, je sedem, dijakov skoraj tisoč. Še vedno imamo veliko uspehov in možnosti dokazovanja. Imamo celo športne oddelke.

Naši dijaki so v državnih reprezentancah, so tudi nosilci dogajanj v klubih. Boji v šolskih prvenstvih so hudi in atraktivni, saj v njih sodelujejo tudi profesorji. Živ žav je in bo. Šport je le šport.

5. Mladi raziskovalci Koroške (MRK)

MRK je gibanje s sedežem na Gimnaziji Ravne na Koroškem in s petletno tradicijo. Spodbuja in razvija raziskovalno dejavnost srednješolcev na slovenskem Koroškem, pripravi izbor najboljših raziskovalnih nalog, ki se predstavljajo na državnem srečanju v Ljubljani.

V šolskem letu 1997/98 se je v razpisnem roku prijavilo 41 mladih raziskovalcev iz vseh srednjih šol na Koroškem. Izdelali so preko 30 raziskovalnih nalog.

Razpisana so bila naslednja tematska področja:

- NARAVOSLOVJE (fizika, kemija, biologija, matematika,...)
- TEHNIKA (strojništvo, metalurgija, računalništvo, tehnologija, gradbeništvo,...)
- BIOTEHNIKA (zdravstvo, biotehnologija)
- DRUŽBOSLOVJE (sociologija, psihologija, pedagogika, ekonomija,...)
- HUMANISTIKA (filozofija, zgodovina, arheologija, geografija, slovenski jezik, tuji jezik,...)
- EKOLOGIJA
- TEOLOGIJA (verstva,...)
- UMETNOST
- GLASBA
- ŠPORT
- OSTALO

Koordinatorica gibanja MRK je **Dragica Dervodel Moškon, prof.**

6. UNESCO klub

Naša šola je v lanskem šolskem letu postala aktivna članica UNESCO ASP mreže šol (3800 šol iz 130 dežel, v Sloveniji je v mrežo vključenih 9 osnovnih šol in 6 gimnazij).

Projekti temeljijo na idejah mednarodnega sodelovanja, mira in razumevanja med mednarodni. Skupaj z mladimi iz drugih dežel se aktivno vključujemo v

razreševanje svetovnih problemov in poskušamo preprečevati nastajanje novih.

V prvem letu našega delovanja spoznavamo Unesco program, osveščamo in informiramo dijake in se povezujemo z drugimi slovenskimi gimnazijami. V juliju 1998 se bomo udeležili tabora ASP Gimnazij v Novem Mestu; v obliki delavnic se bomo srečali z etnološko, sociološko in ekološko problematiko.

Zavedamo se, da naše delo ne bo spremenilo sveta. Da pa bi zbudili vsaj najožjo okolico, že za naslednje šolsko leto pripravljamo projekte, ki bodo angažirali večje število dijakov in profesorjev.

Mentorica UNESCO kluba je **Renata Boštjan, prof.**

RAZVOJNI SKLAD GIMNAZIJE RAVNE NA KOROŠKEM

Hiter razvoj znanosti in tehnologije v svetu zahteva nenehno posodabljanje učno-vzgojnega procesa v šolah. Dobra materialna podlaga za delo omogoča kvalitetno rast šole in program, prilagojen drugačnosti in posebnosti posameznika.

Na teh osnovah smo s pomočjo staršev pred tremi leti ustanovili Razvojni sklad Gimnazije Ravne na Koroškem, ki omogoča sistematično zbiranje sredstev za izboljšanje materialnih pogojev dela in za sofinanciranje programov za nadarjene in ustvarjalne dijake.

V preteklih letih smo s sredstvi, ki smo jih zbrali s prispevki staršev in drugih sponzorjev, poskrbeli za vzpostavitev informacijske mreže šole (nakup novih računalnikov za delo dijakov), nakup sodobnih učil za potrebe pouka pri različnih predmetih, izpopolnili smo knjižničarski fond in sofinancirali raziskovalne, tekmovalne in ustvarjalne dijaške programe.

ŠOLSKA KNJIŽNICA

Pred tremi leti, v okviru praznovanj ob 50-letnici obstoja šole, smo v kletnih prostorih odprli sodobno opremljeno šolsko knjižnico. Svojim uporabnikom nudi prijetno okolje za učenje, samostojno delo pri izdelavi maturitetnih in raziskovalnih nalog, pa tudi za proste urice ob prebiranju leposlovja. Knjižni fond je trenutno okoli 17.000 enot in je dostopen po prostem pristopu.

Računalniška oprema profesorjem in dijakom omogoča samostojno iskanje informacij s pomočjo COBBIS/OPAC v vseslovenski bazi COBIB in v katalogih knjižnic, ki so povezane v ta sistem. Možnost uporabe Interneta tudi v knjižnici še povečuje dostopnost informacij.

V knjižnici je posebni oddelek namenjen tuji literaturi, predvsem v angleškem, italijanskem in francoskem jeziku. Dijaki pa lahko izbirajo tudi med pestro ponudbo domače in tuje periodike.

Športni oddelki na Gimnaziji Ravne na Koroškem

Ravenska gimnazija slovi po izrednih športnikih že leta nazaj. Veliko odličnih športnikov je šolanje uspešno končalo, precej pa je tudi takšnih, ki so zaradi zahtevnega gimnazijskega programa prenehali s športno aktivnostjo ali pa nadaljevali šolanje na manj zahtevni šoli. Da bi to preprečili, smo pred tremi leti ustanovili športni oddelek. S tem smo začeli z načrtnim razvojem

športno nadarjene mladine. Odmevnost športne javnosti na ta korak je bila pozitivna, interes klubov za vpis svojih športnikov pa velik. V športni oddelek bi radi usmerili res najboljše učence v naši regiji, tako po športni kot po učni plati. Letos bomo vpisali že četrto generacijo. Po športnih in učnih kriterijih je vsaka generacija uspešnejša, tako je tudi z letošnjo.

V športnih klubih odkrivajo za šport nadarjeno mladino in jih navdušujejo, da redno trenirajo. V športnih oddelkih pa pomagamo dijakom pri njihovem športnem razvoju tako, da jim nudimo

več ur športne vzgoje in več ugodnosti pri opravljanju učnih obveznosti. Športni oddelki so maloštevilni, kar omogoča boljše individualno delo, tako na športnem kot na učnem področju.

Program športne vzgoje je zelo pester in zagotavlja široko gibalno izobrazbo, ki je zaradi zgodnje specializacije v klubih navadno zanemarjena. Vadbena v okviru šolske športne vzgoje predstavlja dopolnilni trening s kondicijsko komponento. Poudarek je predvsem na razvoju aerobnih kapacitet, moči, gibljivosti in spretnosti, specialno vadbo pa prepuščamo klubom (razen če je dogovor s trenerjem drugačen).

Pri športni vzgoji vključujemo tudi teoretična znanja o pravilni prehrani športnika, o uporabi raznih sredstev za obnovo organizma po naporni vadbi, o frekvenci srca in športnem naporu, o higieni športnika in njegove opreme, o osnovah športnega treniranja in še bi lahko naštevali.

Šolanje vključuje šolo v naravi, kjer so športne priprave obogatene z učnimi vsebinami izbirnih predmetov. Pouk in športne aktivnosti v drugačnem okolju zelo pozitivno vplivajo na obnovo duševnih in telesnih sposobnosti, zato dijaki takšno obliko šole sprejemajo z navdušenjem.

Gimnazijski predmetnik je prilagojen potrebam dijakov športnikov, hkrati omogoča osvojiti vsa znanja za uspešno opravljanje mature. Po opravljeni maturi imajo dijaki športnih oddelkov enake možnosti za vključitev v vse študijske programe kot dijaki splošnih oddelkov.

Le s široko gibalno izobrazbo je športnik sposoben dosegati najvišje rezultate, kar je cilj vsakega športnika, to izobrazbo pa si lažje pridobivajo športniki, ki se šolajo v športnih oddelkih gimnazije.

DOM STAREJŠIH OSEB "NA FARI" NA PREVALJAH

Koroška regija (takratne občine Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec, Dravograd in Radlje ob Dravi) je leta 1986 pričela z aktivnostmi za gradnjo drugega doma za starejše osebe na Koroškem, pri čemer so bili upoštevani strokovni podatki, ki so obravnavali mrežo socialnih zavodov v Sloveniji.

V aktivnosti se je takratna občina Ravne na Koroškem vključila predvsem zaradi podatkov najrazličnejših institucij, ki so opozarjale na zaostajanje teh vrst dejavnosti v našem območju. Posebej je bilo ugotovljeno, da prvi koroški dom starostnikov Črneče že presega optimalne kapacitete in bi zaradi tega njegova širitev, kljub ugodnim ekonomski pokazateljem, pomenila neprimerno rešitev v smislu humanizacije teh kapacitet. Sedaj je v domu že čez 270 oskrbovancev.

Glede na te podatke so nekatere takratne občine koroške regije sprejele sklep o imenovanju iniciativnega odbora za izgradnjo socialnega zavoda v Občini Ravne na Koroškem.

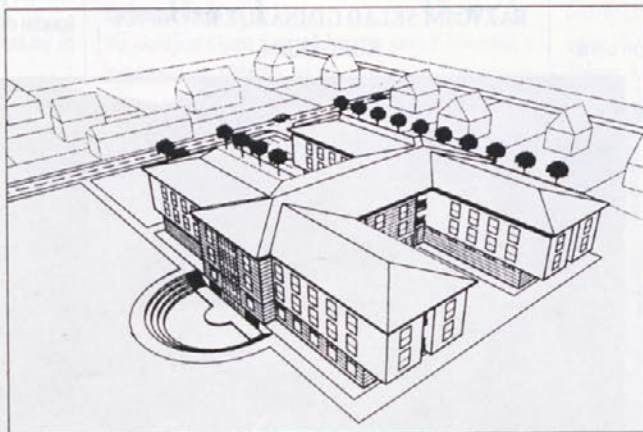
DOLGA POT

V obdobju do leta 1990 so bile pripravljene različne analize in strokovne prostorske podlage, ki so bile poslani v vednost ustreznim republiškim institucijam. Kot odgovor na ta prizadevanja je Republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo pripravil gradivo "Mreža socialnih zavodov v Sloveniji". Na podlagi tega dokumenta je bil izdelan tudi srednjeročni program naložbe za obdobje 1986-90, v katerem je bila Koroška regija po manjkajočih posteljnih kapacitetah na tretjem mestu. V zaključku tega dokumenta je bilo ugotovljeno, da se predvideva in podpira realizacija izgradnje regijskega zavoda na območju Občine Ravne na Koroškem v srednjeročnem obdobju 1991-95.

Na osnovi takratnih kriterijev in opravljenih strokovnih analizah ter izvedljivosti projektov so bile ponujene različne lokacije na območju Občine Ravne na Koroškem. Že takrat je bila kot najustreznejša izbrana lokacija na Prevaljah.

Žal aktivnosti za pridobivanja dodatnih strokovnih podlag niso potekale v smislu realizacije tega programa.

Ob reorganizaciji lokalnih skupnosti smo na Občini Ravne-Prevalje pričeli intenzivneje pripravljati programske zasnove in prostorske akte za realizacijo izgradnje doma za starejše osebe.

Določili smo mikrolokacijo doma na območju bivše vrtnarije Na Fari na Prevaljah za 184 oskrbovancev, pridobili smo lokacijsko dokumentacijo z vsemi potrebnimi soglasji soglasodajalcev, študijo o vplivih na okolje Zavoda za zdravstveno varstvo Maribor ter idejno tehnične rešitve in programske zasnove, ki jih je pripravila DIA biro za design, inženiring in arhitekturo Ljubljana, skupaj s podjetjem VARIA d.o.o. Ravne na Koroškem.

Hkrati s temi aktivnostmi smo se dogovarjali z ostalimi občinami koroške regije, posebej še z občinama Črna na Koroškem in Mežica, o podpori in sofinanciranju predlagane investicije. Občina Črna na Koroškem nas je že v samem začetku podprla, podporo pa smo dobili tudi od Občine Dravograd in Mislinja, Občina Mežica pa je želela samostojno reševati problem izgradnje doma.

Svojo vlogo za presojo in odobritev investicije za izgradnjo doma za starejše osebe Na Fari na Prevaljah, kot drugega doma na Koroškem, smo na Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve poslali 10. 11. 1996. Sočasno z našo vlogo so na ministrstvu prejeli tudi vlogo Občine Mežica, ki je predlagala izgradnjo doma zahodno od hotela Peca, med Celovško in Podjunsko ulico, z izvedbo nadhoda, kapacitete 125 oskr-

bovancev. To je za nekaj časa ustavilo postopek za pozitivno rešitev naše vloge.

V občini Ravne-Prevalje smo tudi po oddaji vloge intenzivno nadaljevali postopek za pridobitev pozitivnega sklepa o odobritvi predlagane lokacije s strani ministrstva. V tem času smo pridobili investicijski program, ki ga je izdelal Kograd INŽENIRING d.o.o., Dravograd in idejni projekt, ki ga je izdelal STUDIO VARIA d.o.o., Ravne na Koroškem.

Glede na velike potrebe po domskem varstvu, pobud s strani občin in drugih institucij je ministrstvo pripravilo popolnoma nov program razvoja varstva starejših oseb na področju socialnega varstva v Sloveniji do leta 2005 in poslalo vsem občinam poziv za oddajo vlog za uvrstitev predlagane investicije v dom za starejše osebe v prioritetni vrstni red investicij v javne zavode do leta 2005.

V programu, ki ga je posredovalo ministrstvo, je zastavljen cilj vključitve 4,5 odstotkov prebivalstva, starega 65 in več let v institucionalno obliko varstva. Iz analize potreb po tovrstnem varstvu izhaja, da potrebuje območje Upravne enote Ravne na Koroškem (občine Ravne-Prevalje, Mežica in Črna na Koroškem), glede na stanje števila prebivalstva, 31. 12. 1996, skupno 166 posteljnih zmogljivosti. Po potrebah, ugotovljenih v tem programu, je Upravna enota Ravne na Koroškem na tretjem mestu v državi, glede potreb po zagotovitvi zmogljivosti v institucionalnem varstvu.

Ponovno smo poslali vlogo z vsemi potrebnimi dokazili in dokumenti, ki pa smo jih morali dopolniti, spremeniti in prilagoditi novim zahtevam; pri tem nas je podprla le Občina Črna na Koroškem, Občina Mežica pa le pogojno v primeru potrditve naše lokacije.

16. aprila 1998 smo od Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve sprejeli sklep določitvi prve prioritete vrstnega reda za gradnjo domov za starejše osebe v občinah. Poleg naše občine so bile uvrščene še občine v Ljubljani, Maribor, Logatec in Ljutomer.

Gradnja doma za starejše osebe Na Fari na Prevaljah se bo predvidoma začela v mesecu oktobru 1998.

KJE BO STAL DOM

Dom Na Fari na Prevaljah bo lociran na območju bivše vrtnarije na Prevaljah. To lokacijo bi lahko poimenovali 'starim ljudem prijazno okolje'. Varovancem ustreza tako lokacijsko, saj je dosegljiva tako občanom iz zgornjega, kakor tudi iz spodnjega dela Mežiške doline, kot tudi v socialnem smislu, ker se nahaja v mirnem in varnem prostoru, primerno pa je vključena tudi v obstoječe naselje. Zemljišče velikosti 15.000 kv. m leži na sončni legi v središču naselja, z dovolj dodatnimi površinami, ki omogočajo mobilnost tako oskrbovancev kot obiskovalcev. Objekt je zaščiten pred negativnimi vplivi prometa iz naselja, lociran v prijaznem naravnem okolju z veliko zelenih površin, vendar vseeno dobro navezan na družbeno infrastrukturo. V neposredni bližini so vsi objekti, ki so potrebni za zadovoljevanje osebnih potreb stanovalcev zavoda, kot so trgovina, pošta, banka, gostilna, avtobusna in

železniška postaja, cerkev, kulturni dom ter drugo. Kompleks se navezuje na lokalno cesto Peči - Fara, na območju pa je urejena celotna komunalna infrastruktura, od javnega vodovoda, kanalizacije, plinovoda, elektrike, telefona, do CATV. Na osnovi potreb, strokovnih analiz, republiških kriterijev in predvidenih ocen smo ugotovili, da je primerna zmogljivost doma **184 varovancev**. Glede na standarde in izkušnje obstoječih socialnih zavodov v Sloveniji in tujini takšna kapaciteta zagotavlja:

- ustrezno oskrbo in psihosocialno počutje ostarelih
 - primerno kadrovsko strukturo in organizacijo dela v skladu z normativi in standardi na področju socialnega in zdravstvenega varstva
 - racionalno in ekonomično poslovanje
- Od skupnega števila 184 ležišč bo predvidoma 120 ležišč za tiste oskrbovance, ki bodo potrebovali več nege, 64 pa za aktivne varovance. Za stalne oskrbovance predvidevamo 40 enoposteljnih sob, 40 dvoposteljnih sob in 16 štiriposteljnih sob. Vsak od načrtovanih osmih oddelkov po 23 oskrbovancev je zasnovan tako, da po potrebi lahko enakovredno služi tako negovalnim kot aktivnim oskrbovancem, odvisno od spreminjajoče strukture varovancev, brez večjih posegov pa bo možno urediti apartmaje za zakonce oz.

za varovance, ki bodo izkazali interes za takšne prostore.

V Domu za starejše osebe Na Fari na Prevaljah naj bi svoje prostore dobila tudi nova fizioterapija, ki bi nudila usluge varovancem doma in zunanjim uporabnikom. Na ta način bomo rešili problem neprimerne in utesnjene lokacije obstoječe fizioterapije v Zdravstvenem domu na Prevaljah.

Skupna neto uporabna površina doma bo znašala 4.900 kvadratnih metrov.

Nov socialnovarstveni zavod na Prevaljah

Tukaj bo stal dom starostnikov na Prevaljah

bo omogočal zadovoljevanje širokega spektra socialnovarstvenih, zdravstvenih, kulturnih, izobraževalnih - materialnih in nematerialnih osebnih potreb.

Vsebinska zasnova dejavnosti doma za starejše osebe Na Fari na Prevaljah bo sledeča:

Institucionalno varstvo za 184 oskrbovancev - bivanje, prehrana, socialno iz zdravstveno varstvo, nego, izvajanje dejavnosti za ohranjanje in spodbujanje psihične, fizične in duhovne kondicije oskrbovancev, itd.

Storitve dnevnega varstva - dom bo ponudil dvajsetim starejšim osebam dnevno varstvo. Za starejše osebe s posebnimi potrebami bo dana možnost, da preživijo določen čas dneva v zavodu, zvečer pa se bodo vračali na svoje domove. V domu bodo imeli zagotovljeno socialno in zdravstveno oskrbo, prehrano, varovanje, počitek, prevoz, udejstvovanje v interesnih in družabnih dejavnostih.

Storitve začasne kratkotrajne nastanitve v zavodu - te storitve bo dom nudil starejšim osebami, ki bodo potrebovali takšno pomoč v primeru odsotnosti njihovih sorodnikov.

Servisne storitve za starejše osebe, ki bivajo v domačem okolju - priprava kosil, pranje in likanje, kontrola merjenja krvnega pritiska, storitve masaže in

fizioterapije ter korektivne gimnastike. Dejavnosti za zadovoljevanje nematerialnih osebnih potreb oskrbovancev in drugih starejših oseb - kulturnozabavna dejavnost, izobraževalna dejavnost, delovna terapija in okupacijska dejavnost, rekreacija in športne dejavnosti, socialna dejavnost za preprečevanje osamljenosti in izolacije, verska dejavnost.

Programi priprave na starost - predavanja, okrogle mize, pridobivanje zunanjih laičnih sodelavcev za prostovoljno delo s starejšimi osebami.

razvojno in raziskovalno delo - strokovno usposabljanje, uvajanje novih metod in oblik dela s starejšimi osebami, sodelovanje z izvajalci različnih programov za starejše osebe.

Med potencialne stacionarne stanovalce, ki bodo koristili posteljne zmogljivosti v novem domu Na Fari na Prevaljah, štejemo naslednje ciljne skupine starejših oseb:

- Osebe, katerih povpraševanje

je po nastanitvi je evidentirano v Domu starostnikov v Črnečah. Evidentiranih imajo skupno 102 prošnjci.

- Osebe, ki so uporabniki storitev "Pomoč na domu". Na območju UE Ravne na Koroškem je evidentiranih 44 oseb.

- Osebe, ki imajo stalno prebivališče v občini koroške regije in so nastanjene v domovih izven Koroške.

- Ostale osebe, stare 65 in več let.

V skladu z normativi in glede na predvideno strukturo oskrbovancev novega doma na Prevaljah je planiranih 67 zaposlenih.

Predvidena investicijska vrednost naložbe zanaša okoli milijardo tolarjev, od tega bo prispevalo 65 odstotkov ministrstvo, 26 odstotkov Občina Ravne-Prevalje, 4,7 odstotke Občina Mežica in 4,3 odstotke Občina Črna na Koroškem. Po terminskem planu bo izgradnja Doma za starejše osebe Na Fari na Prevaljah zaključena v mesecu marcu leta 2000.

Z realizacijo izgradnje Doma za starejše osebe Na Fari na Prevaljah bodo zadovoljene potrebe starejšim osebami na njim najbolj sprejemljiv način - **STAROST PREŽIVETI V DOMAČEM OKOLJU, MED DOMAČIMI LJUDMI.**

Stanko KUMPREJ

URBANISTIČNA DELAVNICA RAVNE - MESTO NA RAZPOTJU

Občina Ravne-Prevalje se je v sodelovanju z Ministrstvom za okolje in prostor ter Arhitekturo - ateljejem za arhitekturo in urbanizem v Ljubljani odločila organizirati urbanistično delavnico pod naslovom "Ureditev mesta Ravne na Koroškem" s ciljem, da bi na interdisciplinarni način in s konsultacijo širše strokovne javnosti pridobili nova izhodišča za izdelavo potrebnih strokovnih podlag za pripravo prostorsko izvedbenih načrtov za ureditev mesta Ravne. Delavnica je bila izpeljana v mesecih marcu in aprilu letos.

Dediščina preteklosti

Mlada slovenska država se srečuje z navidez nepremagljivimi ekonomskimi in socialnimi težavami, ki so posledica bodisi tranzicijskih težav, ki so značilne za vse nekdanje socialistične države, posledica izpada obsežnega jugoslovanskega trga, za potrebe katerega je bilo dimenzionirano naše gospodarstvo, ali pa so posledica gospodarskih strukturnih sprememb globalnih razsežnosti, ki pestijo vse nacionalne ekonomije v Evropi in zunaj nje. Tako smo vsakodnevno soočeni z nevzpodbudnimi izkušnjami iz razvitih evropskih držav, kjer so doživle številne, do včeraj navidezno stabilne in perspektivne dejavnosti dobesedni kolaps, ko propadajo zaradi spremenjenih ekonomskih pogojev ali spremenjenih civilizacijskih norm celotne gospodarske veje in z njimi povezane gospodarske regije.

Posebej tragična je situacija v krajih ali regijah, kjer so prevladovali **monokulturne dejavnosti**. Takšen primer so brez dvoma tudi Ravne na Koroškem, kjer je vse izhajalo in bilo neposredno ali posredno podrejeno železarni. Delovna mesta, javne službe, vzorno urejene stanovanjske soseske, območja individualne zazidave, ohranjeno staro jedro kraja, obsežen kompleks železarne, urejene športne površine in parki, šole, vse to odseva urejenost in skrb velikega proizvodnega giganta, ki je tudi urbanizmu kraja diktiral visoki standard bivalne kulture in urejenosti kraja. Lahko bi celo rekli, da predstavlja morfološka struktura kraja nazorno sliko nekdanjih socialnih in proizvodnih odnosov, kulturnih vzorcev in sistema vrednot. Posamezni elementi te slike so jasno berljivi, zaokroženi in ločeni od ostalih drugačnih delov. Urbane funkcije so dosledno in v danih razmerah smiselno strukturirane v posamezne medsebojno povezane cone.

Novе zahteve časa

Z zatonom urbanistične ideje coninga, s povečano težnjo po večji kompleksnosti raznolikih dejavnosti v prostoru postajajo conirana in monofunkcionalno urejena mesta, ki smo jih v socialni državi tako visoko cenili, le še relikti preteklosti.

Danes ugotavljamo prav nasprotno! S propadom socialne države ne moremo pričakovati, da bo država sposobna s plansko intervencijo razrešiti nakopičena socialna protislovja in ekonomsko problematiko propadajočih krajev. Pomembno je torej čim prej

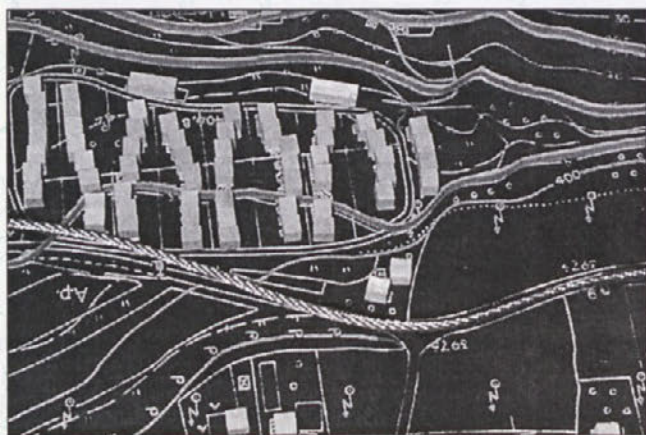

Foto: Zvezka Evrovec

osvestiti ljudi, da jim lahko država le pomaga pri njihovi lastni podjetniški iniciativi. Da se bo torej ekonomska preobrazba dogodila **od spodaj navzgor**, skozi individualno pobudo pri odpiranju novih delovnih mest in dejavnosti, kar vse je povezano z novimi in netipičnimi prostorskimi potrebami.

Zato se podobno kot v mnogih evropskih (in seveda slovenskih) mestih tudi v Ravnah na Koroškem srečujemo z nepričakovanimi, celo stihijskimi urbani procesi, ki se kažejo skozi naključni in nepovezan razvoj posameznih nekdanj monostrukturno urejenih delov mesta, **SKOZI ZGOŠČANJE NEKDAJ MONOKULTURNIH MESTNIH OBMOČIJ**, skozi razseljevanje dela mestotvornih dejavnosti v širšo mestno regijo, ob sočasni pretirani zgoščitvi trgovskih in poslovnih dejavnosti v ožjem mestnem jedru, skozi razpršeno gradnjo na mestnem obrobju, s selitvijo dela aktivnega prebivalstva v nove soseske in končno skozi velike prometne zagate, do katerih prihaja zaradi nenačrtovanega razvoja mesta.

Vsi ti dejavniki so privedli do postopnega upadanja tradicionalne kvalitete v bivalni kulturi mesta in do splošne destrukcije klasično urejenega prostora, katere posledica so tudi negativne spremembe v starostni in socialni strukturi v mestnem središču in njegovem zaledju. Hkrati pa postajajo tako ambientalno degradirana mestna območja programsko

kompleksnejša in so zato manj ranljiva in manj občutljiva na gospodarska nihanja.

Stroka običajno ni kos tem spremembam, zato ugotavljamo, da z obstoječimi mehanizmi prostorske politike in na podlagi dosedanje urbanistične doktrine ne moremo slediti izzivom, ki jih prinašajo nove oblike družbenega in gospodarskega življenja.

Kot smo omenili, smo ne le v Sloveniji, temveč tudi v širšem evropskem prostoru pričali novim pojavom raznolikih in kompleksnih urbanih struktur v katerih izginjajo meje med mestom in njegovo okolico in se pojavlja urbanizacija v obliki obsežnih mestnih regij. Koncentracija ni več merilo urbanosti temveč se urbana integracija uresničuje s pomočjo novih komunikacijskih tehnologij, ki omogočajo dislokacijo nekdanj fizično povezanih dejavnosti v prostoru. Zaradi našega vztrajanja pri ortodoksni urbanistični teoriji in praksi se nam zdijo omenjeni procesi, ki vodijo v oblikovanje navidez kaotične urbane strukture, le posledica naše trenutne strokovne nemoči in ne kot temeljna sprememba v sistemu, zato jih želimo pogosto na silo vkalupiti v okvire tradicionalnih urbanističnih vzorcev.

Prav zato so se urbanisti in arhitekti v kriznem obdobju sedemdesetih let, ko so se porušile tradicionalne predstave o mestu, obrnili namesto k reševanju nakopičenih urbanih problemov k retrogradnim poizkusom oživljanja mestnih historičnih izhodišč in to prav v trenutku, ko smo najbolj potrebovali predvsem objektivno kritiko dotedanje funkcionalistične prakse in odgovore na vprašanja, ki jih prinaša modernizacija.

Mestnost - temelj razvoja

Z delavnico smo iskali tiste možne strokovne mehanizme, s pomočjo katerih bi bilo mogoče izdelati in realizirati novo urbanistično zasnovo mesta, ki bi predvsem gradila na vzpostavljanju novih programskih in prostorskih ravnotežij ter hkrati omogočala soobstoj do sedaj navidez nasprotujočih si entitet v prostoru ter na prilagodljivosti, kot najvišji vrednoti prostora.

V tem okviru vidimo bodoči razvoj mesta Ravne na Koroškem usmerjen v preoblikovanje ter hkrati dopolnjevanje obstoječe kvalitete in nekvadratne strukture mesta z dodajanjem programsko kompleksnih struktur oziroma "mestnosti". V okviru teh sprememb bodo glavno vlogo igrala pravila različnosti in izjemnosti, začasnosti in nedokončanosti ter stalne odprtosti do novih vplivov na urbanizem mesta. V okviru teh sprememb bo mestno središče tudi v bodoče ohranilo vlogo mentalnega in kulturnega centra mesta Ravne. Pri

tem so zelo pomembne dobre prometne povezave z ostalimi območji mesta (in hkrati med njimi), ker to vpliva tako na socialno kot na družbeno pripadnost mestni strukturi (jedro = koncentracija kvalitete in dogajanja).

Ob tem je bila upoštevana zgodovinska razvoja na pot mesta kot središča industrijskega kraja, kar daje naselju v kombinaciji s starim mestnim jedrom specifično podobo in funkcijo.

Tako je očitno, da oblikuje **ravenski mestni prostor** usledina številnih zgodovinskih obdobji: mesto je sestavljeno iz več programsko zaokroženih območij, ki se le redko prekrivajo in tvorijo večplasten kolaž fraktalnih strukturnih stanj, v katerem bi pripadali posamezni mestni elementi (morfološke strukture) sočasno večjemu številu kompozicijskih sistemov. Le na stiku posameznih con v območju starega mestnega jedra lahko doživljamo mesto bodisi v posamičnem segmentu ali kot celovit fenomen, kjer nima nobeden od elementov izrazito enopomenske oziroma prevladujoče vloge. Le tukaj lahko doživimo mesto kot fluiden in hkrati disperzno zgoščujoč prostor, ki ga vsaka nova doba dograjuje in ponovno interpretira.

Ko razmišljamo o **bodoči preobrazbi Raven**, moramo povdariti naše prepričanje, da redefiniranje mestnega prostora ni toliko predmet njegovega fizičnega preoblikovanja, temveč bolj redefiniranje vsebinskega dogajanja, dograjevanja ter posredno strukturne preobrazbe. Zato sloni težišče bodočega dela urbanistov predvsem v obravnavo "vmesnih" še neartikuliranih in neizrabljenih urbanih prostorov. Na globalni ravni bo praviloma prevladovalo načelo kontinuitete, zato da bi lahko na podrobnejšem, stvarnem nivoju, v obravnavi fragmenta (elementa trenutka), sprostiti prostor za diskontinuiteto, ali z drugimi besedami: odkrivali in iskali možnosti za vedno nove oblike ter usmeritve stavbnih tipov (ki pa bodo hkrati potrjevali pravila zahtev in pobud iz prostora), tipov tkiva in tipov javnega prostora, bodisi kot arhitekture ponovitev (interpolacij) ali kot arhitekture spreminjanja (ekstrapolacija).

Merilo obravnave **sivih con** (con v spreminjanju = živi organizem) oziroma prehodnih območij mestnega prostora nam bo narekovalo naslonitev na tipologijo elementarnega graditelja mestnega organizma, ki niha med stavbnim tipom in morfologijo mestnega prostora ter hkrati dopušča prilagoditev najrazličnejših tipov (fleksibilnost instrumentov upravljanja) usmeritve novih grajenih struktur v raznovrstnosti fizičnega konteksta. Pri zasnovi reurbanizacije posameznih morfoloških enot se posveča posebno oblikovanju robnih pogojev posameznih enot in prehodov med njimi: javni prostor ni več samo stvar centralnega dela mesta, zgostitev oziroma redčenje strukture se ne več odvija radialno glede na oddaljenost od centra: skratka,

potrebno je preusmeriti med gostim in redkim, zaprtim in prehodnim, grajenim in odprtim, središčnim in obrobim, upoštevaje lego in posebnost morfoloških enot, pod vplivom družbenih, socialnih in ekonomskih dogajanj v mestu in regiji ter na globalnem nivoju, ki nima fizičnih in upravnih prostorskih meja - ločnic. Na nivoju mestne regulacije (fizični prostor) se kažejo dolinske zareze kot na dinamični prostor: to so območja povezav in pretakanj med mestnimi predeli, območja izpeljave prometne dostopnosti stičnih točk in preplastenje obstoječih coningov.

Promet

V mesto Ravne vodi več "mestnih vpadnic", ki povezujejo širše območje regije s tradicionalnim poslovno upravnim in trgovskim središčem mesta. Nekatere med njimi so jasno definirane (regionalna cesta Dravograd - Prevalje), druge pa v prostoru še nimajo dokončne poteze (regionalna cesta Slovenj Gradec - Prevalje). Zaradi teh nedefiniranosti ter prometnih zapletov tudi mesto nima pravega značaja "mestnosti". Mestno zaledje se v Ravnah kaže kot vmesni "spalni" tampon med mestnim središčem (staro mestno jedro) in ruralnim zaledjem.

V sestavljenki iz posameznih kompleksnih vzorcev oziroma v kolažu urbanih struktur (dopolnitev enoplastnih vzorcev z dodatno dopolnilno vsebino = rekreacija, dejavnosti...) oblikujemo z uporabo elementov klasičnega repertoarja morfologije in tipologije koncept mesta tako, da s svojo prisotnostjo ne preglasijo nove plastovite urbane strukture niti ne oblikujejo v prostoru izrazitih meja, temveč jih zmehčajo in omogočajo prehajanje.

Mnenja smo, da je potrebno preprečiti fizično in mentalno ločenost med posameznimi oziroma med različnimi morfološkimi enotami, ki razdvajajo prebivalstvo na tisto, ki je bližje dogajanju, in tistim, ki je oddaljeno (oddaljenost od centralnih ter javnih dejavnosti). Takšni vzorci ostajajo praviloma enoplastni, celotna struktura mest pa sicer pregledna, vendar izrazito poenostavljena.

Ko redefiniramo oziroma iščemo smernice za prenovu v smislu **revitalizacije mesta** in s tem koncept mesta kot takega, predlagamo, naj se vzpostavi dinamičen odnos med nekoč prisotnimi raznosmernimi urbani povezavami ter vzpodbudi tudi gradnja novih struktur, ki v skladu s tipičnim avtohtonim principom dopolnjuje in omogoča raznovrstnost v obstoječi strukturi. Tako bo tudi na novo oblikovani prostorski vzorec, tako kot je to historični sediment, plastovit in dvoumen. Postal bo sestavni del večjega števila parcialnih kompozicijskih potez, kar bo omogočalo doživljanje posameznega območja skozi raznolike plasti prostora. Takšno fraktalno stanje prostorske strukture in zmožnosti njenega dojemanja

skozi različne plasti (layerje) nedvomno pre-sega mehanicistični ali organski koncept členitve mesta v posamezne funkcionalno in socialno-upravno zaključene dele, ter ponuja poliinteraktivni vzorec, ki se mnogo bolje prilagaja izzivom sodobne družbe. S tem bo nedvomno presežena današnja urbanistična praksa, ki ravna le po načelu "la technique pour la technique", razvojna spirala se bo, tako kot že mnogokrat poprej, za hip prevesila v svoje intuitivno težišče, urbanizem kot stroka pa pridobil ponovno svoj kulturni pomen.

Predlog urbanističnega koncepta redifikacije in revitalizacije mesta Ravne na Koroškem

Ko smo torej razmišljali o obliki prostorskega dokumenta, s katerim bi bilo mogoče v bodočnosti urejati mesto Ravne na Koroškem kot celote, nam je postalo očitno, da to ni samo vprašanje definiranja posameznih ureditvenih načrtov in še manj zazidalnih načrtov, ki bi urejali prostor. Pomembnejša je vzpostavitev instrumenta, ki bi definiral in dopuščal fleksibilnejšo obliko normativnih smernic. Le-te bi izhajale iz zelo načelnega prostorsko programskega koncepta. Ta koncept temelji na sledečih usmeritvah:

Mesto Ravne je sestavljeno iz raznolikih morfoloških in programskih enot, ki se bodo z razvojem preoblikovale v še kompleksnejše vzorce pod vplivom vsebinskih preobrazb. Ti vzorci bodo praviloma heterogeni, med seboj s percepcijskega vidika še vedno raznoliki in dinamični v svojih preobrazbenih procesih.

Staro mestno jedro predstavlja dominantno percepcijsko točko, vrtišče kraja, ki je pomembna predvsem za prebivalce kot tudi za obiskovalce mesta. Tudi v bodoče bo to fizični in percepcijski center "žariščna točka" v mestu. V tem okviru je predvidena revitalizacija obstoječe strukture z dopolnitvijo programske vsebine ter nujno povezovanje in odpiranje te statične strukture z ostalimi morfološkimi enotami (Železarna, stanovanjska območja...). Staro mestno jedro je pomembna prostorska rezerva za oblikovanje novih delovnih mest na področju servisnih in uslužnostnih dejavnosti, gostinstva in turizma (privatna iniciativa - možnosti za prekvalifikacijo).

Železarna Ravne "ni več izolirana struktura", temveč prostor dogajanja in privabljanja stalnih prebivalcev in obiskovalcev. Del območja se odpira navzven, tako s svojo vsebino kot s fizično strukturo. To ni več ločena "siva, industrijska cona" temveč točka srečevanja in komuniciranja sodobnega človeka (posebni programi, ki jih občasno uporabljajo vsi prebivalci mesta kot pomembna točka za identifikacijo območja v mestni sliki): nova razsežnost in smer, povezovanje s sosednjimi mestnimi območji, kar omogoča formiranje

nove predstave in orientacije območja v mestni sliki. V ta namen predlagamo pogosto zgolj preobrazbe percepcijske slike prostora, ne prav veliki meri njegove fizične spremembe.

V bližnjem zaledju nove kompleksne urbane strukture (staro mestno jedro), vzpodbujamo revitalizacijo posameznih obstoječih **stanovanjskih struktur** (različnih morfoloških enot): Javornik, Čečovje, Šance, Dobja vas...; z vnašanjem javnih programov v obliki dopolnilnih dejavnosti na lokalnem nivoju, ki postanejo percepcijske in orientacijske točke, pomembne za lokalno prebivalstvo, hkrati pa z dograjevanjem novih površin (v suterenu med bloki) oblikovati prostore za privatno ali dopolnilno dejavnost lokalnemu prebivalstvu. Za mesto je predvidena revitalizacija v smislu dopolnitve obstoječe strukture z fleksibilno vsebino in programom, kar vpliva na zvišanje bivalne kulture v mestu. V zaledju so možne manjše širitve stanovanjskih območij kot dopolnitve obstoječe strukture. Nova predvidena stanovanjska območja so locirana na kvalitetnih ambientalnih točkah in omogočajo najbolj prestižne bivalne lokacije.

Sklepna misel

Z delavnico smo predvsem želeli prikazati eno od možnih interpretacij bodočega prostorsko - programskega razvoja mesta Ravne. Prepričani smo, da se bodo morali prebivalci Raven soočiti z izjemoma zapleteno ekonomsko in socialno situacijo kraja in z lastno iznajdljivostjo in podjetnostjo prenoviti njegovo ekonomijo od "spodaj navzgor".

Na delovni maketi celotnega območja so ilustrirana v nalogi izpostavljena teoretična načela, s pomočjo katerih bi lahko v prostorskem smislu olajšali ekonomsko transformacijo mesta. Prepričani smo, da je informacija, ki smo jo izrazili v obliki trodimenzionalnega modela, posebno primerna za prikaz osnovne zamisli mestne preнове in dobra podlaga za kasnejše podrobnejše opisovanje ali izrisovanje konceptnih podrobnosti.

Hkrati smo se želeli na ta način izogniti vabljeni pasti slikovitega opisovanja možnih program-

skih in arhitektonskih rešitev posameznih ambientalnih potez (ki se vsekakor ponujajo, vendar so izmišljene, utopične), saj smo prepričani, da se bo tudi konkreten prostorski dokument za to območje moral izogniti tej skušnjavi in bo moral delovati izrazito akcijsko in le v konkretnih primerih tudi projektno - izvedbeno.

Realizacija predstavljenega koncepta si predstavljamo kot proces nenehnega dogovarjanja med posameznimi akterji prostorskega razvoja z namenom, da bi kot stroka in politika ohranili javni vpliv pri investicijah, ki posegajo v mestni prostor oziroma pri investicijah, ki so usmerjene v realizacijo strateških prostorskih ciljev mesta, med katere sodi tudi predlagana strukturiranost mestnega tkiva.

Uroš REITER, dipl. ing. arh.

OBNOVA CERKVE SV. BOLFENKA NA LEŠAH

Pred leti smo s pomočjo republiških sredstev in prispevkov občanov pod strokovnim vodstvom Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Maribor pričeli z obnovo enega najkvalitetnejših spomenikov gotike v Sloveniji, zaščitenega kompleksa podružne cerkve sv. Ane in sv. Bolfenka na Lešah.

Zaradi prekinitve dotoka republiških sredstev se je akcija za nekaj časa ustavila, lansko leto pa so na občini ponovno stekla prizadevanja za obnovo tega zgodovinskega spomenika.

V občinskem proračunu za leto 1997 smo za obnovo namenili dva milijona tolarjev. V akcijo zbiranja sredstev so se vključili tudi krajanje Leš, oktet AJDA s Prevalj pa je organiziral dobrodelni koncert, v sodelovanju s Kulturno umetniškim društvom Leše. V oktobru leta 1997 smo pričeli s prekrivanjem strehe na cerkvi sv. Bolfenka. Dela bodo predvidoma zaključena v mesecu juniju letošnjega leta.

Sredstva za prenovo v višini štirih milijonov je v letu 1998 zagotovilo tudi Ministrstvo za kulturo. S temi sredstvi, prispevkom občine in s pomočjo krajanov bomo poleg prekritja strehe uredili tudi drenažni sistem in s tem preprečili zamakanje in propadanje cerkve.

Cerkev sv. Bolfenka se varuje v celoti, izvornosti in neokrnjenosti. Dovoljeni so posegi za ohranitev in valorizacijo spomeniški sestavin.

Stanko KUMPREJ

OBNOVA KOZOLCA NA POLJANI

Skupščina Občine Ravne na Koroškem je z odlokom o razglasitvi nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju Občine Ravne na Koroškem (MUV, št.11/94) kozolec na Poljani razglasila za etnološki spomenik.

Dvojni kozolec - topler je kvalitetna stavba ljudskega stavbarstva, s tesarsko kvalitetno izdelanimi detajli.

Že nekaj let smo bili priča propadanja tega kozolca na Poljani. V mesecu aprilu pa je Občina Ravne-Prevalje naročila popravilo tega objekta. Izdelava skodel in pokritje ostrešja je bilo zaupano domačim mojstrom iz Strojne in Holmea. V obnovo so se vključili tudi krajanje Poljane.

Objekt bomo ohranili v celoti in njegovi izvornosti. Dela nadzirajo strokovnjaki Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Maribor.

Kozolec bo predvidoma prekrit še pred 15. majem 1998.

PRIREDITVE OB OBČINSKEM PRAZNIKU

8. maj: Območno združenje Rdečega križa Mežiške doline - **prireditev ob 45 letnici krvodajalstva** ob 18.00 uri v športni dvorani pri Osnovni šoli Prežihovega Voranca na Ravnah
8. maj: Kulturno društvo Mohorjan - **letni koncert mladinskega pevskega zbora KD Mohorjan** ob 19.00 uri v Družbenem domu na Prevaljah
9. maj: Planinsko društvo Ravne na Koroškem - **pohod okrog Uršlje Gore** zbirališče ob 7.00 uri pri hotelu Rimski Vrelec
9. maj: Zveza kulturnih društev - **koncert Slovenskega jazz kvinteta** ob 20.00 uri v Glasbenem domu na Ravnah
12. maj: KAK Ravne na Koroškem - **veliki in mali atletske šolski pokal za 7. in 8. razrede ter 5 in 6. razrede osnovnih šol Mežiške doline** ob 15.30 uri na atletskem stadionu na Ravnah
16. maj: Koroški košarkarski klub - **članski košarkarski turnir** ob 10.00 uri na Osnovni šoli Koroški jeklarji Ravne na Koroškem
16. maj: Zveza kulturnih društev - **koncert ob 30 letnici Mešanega pevskega zbora KD upokojencev Prevalje** ob 20.00 uri v Družbenem domu na Prevaljah
16. maj: Zveza kulturnih društev - **celodnevno srečanje pihalnih orkestrov severovzhodne Slovenije**, promenadni koncerti v posameznih naseljih občine, koncert srečanja ob 11.00 uri pri Glasbenem domu na Ravnah
17. maj: Krajevni odbor ZZB NOB Ravne na Koroškem - **proslava v spomin na zadnje boje II. svetovne vojne in v počastitev občinskega praznika** ob 10.30 uri pri spomeniku Svobodi in miru na Poljani pri Prevaljah
20. maj: Kulturno društvo Mohorjan - **baletna predstava SNG opera - balet iz Ljubljane** ob 20.00 uri v Družbenem domu na Prevaljah
22. maj: Koroški muzej Ravne na Koroškem - **okrogla miza o problematiki FORME VIVE** ob 17.00 uri v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika na Ravnah
22. maja: Koroški muzej Ravne na Koroškem - **otvoritev razstave FORMA VIVA RAVNE NA KOROŠKEM 1964 - 1998** ob 20.00 uri v Likovnem salonu na Ravnah
31. maj: Športna zveza Ravne - Prevalje - **mednarodni nogometni turnir - srečanje mladinskih ekip mesta Szombathely, SAK Celovec in reprezentance občine Ravne - Prevalje**

DZ 05
PREPIH
1998

070(497.12)

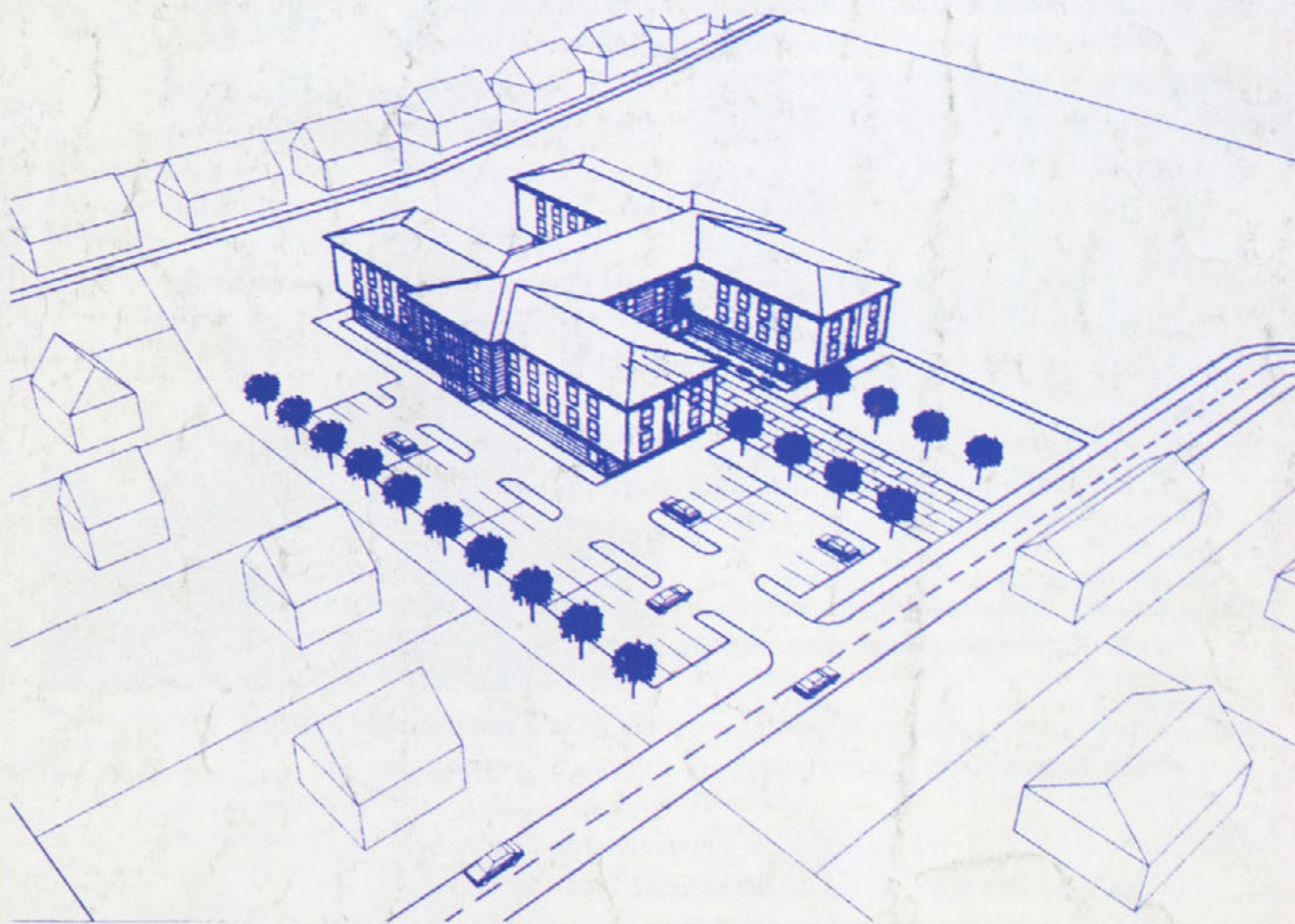

3003331, POS. IZD.

KOROŠKA OSREDNJA
RAVNE
KNJIŽNICA

COB155

Dom starostnikov na Prevaljah - idejno programski načrt

POGLED S SEVERA